

Kommunfullmäktige 2022-2026 (Kommunfullmäktige
2023-01-26)

2023-01-26 17:30 - 22:00

Xenter, utbildningsvägen 3

Mötesinnehåll

Punkt 0: Kungörelse 2023-01-26.....	1
Punkt 1: Svar på interpellation - Fördjupade bakgrundskontroller (V).....	2
Punkt 2: Svar på interpellation - Angående användningen av lustgas i kommunen (M).....	3
Punkt 3: Reglemente för kommunstyrelsen mandatperiod 2022–2026.....	4
Punkt 4: VA-taxa 2023.....	5
Punkt 5: Slutredovisning av uppdrag gällande Fältbussen.....	6
Punkt 6: Slutredovisning av uppdrag för samverkan avfallsbrottslighet.....	7
Punkt 7: Ökning av låne- och borgensram för Södertörns Energi AB.....	8
Punkt 8: Avsägelse och fyllnadsval 2023-01-26.....	9
Punkt 9: Anmälningssärenden.....	10
Punkt 10: Nya interpellationer.....	11
Punkt 11: Nya motioner.....	12
Punkt 12: Enkel fråga – Angående administration av partiskatt (M).....	13

Kallelse till kommunfullmäktige 2023-01-26

Tid: 2023-01-26, kl. 17:30

Plats: Xenter, Utbildningsvägen 3, Tumba

Ordförande: Marcus Ekman (S)

Sekreterare: Håkan Hultgren

Justering sker av presidiet tisdagen den 31 januari 2023.

Ärenden:

		Dnr:
	Ärende för beslut	
1.	Svar på interpellation - Fördjupade bakgrundskontroller (V)	KS/2022:00786
2.	Svar på interpellation - Angående användningen av lustgas i kommunen (M)	KS/2022:00792
3.	Reglemente för kommunstyrelsen mandatperiod 2022–2026	KS/2022:00523
4.	VA-taxa 2023	KS/2022:00639
5.	Slutredovisning av uppdrag gällande Fältbussen	KS/2022:00511
6.	Slutredovisning av uppdrag för samverkan avfallsbrottslighet	KS/2022:00510
7.	Ökning av låne- och borgensram för Södertörns Energi AB	KS/2022:00825
8.	Avsägelse och fyllnadsväl 2023-01-26	KS/2022:00812
9.	Anmälningensärenden	
10.	Nya interpellationer	
11.	Nya motioner	

12.	Enkel fråga – Angående administration av partiskatt (M)	KS/2023:00051
-----	---	---------------

Interpellation

till kommunstyrelsens ordförande

Fördjupade bakgrundskontroller

Det är ett lagkrav att visa utdrag ur belastningsregistret när man blivit erbjuden ett jobb där man har kontakt med barn, exempelvis på en förskola, grundskola eller ett boende där barn tas emot. Registerutdrag krävs också för yrken inom psykiatri eller missbruksvård. Registerutdraget begärs ut av den som ska anställas och lämnas till den blivande arbetsgivaren. Vilka domar som tas upp i utdraget beror på vilken typ av anställning det gäller. Ringa brott som saknar betydelse för tjänsten redovisas inte. Registret gallras efter 3–20 år beroende på brottets karaktär.

Självklart ska vi säkerställa att de som anställs och som ska jobba våra barn och ungdomar inte är dömda för brott som kan äventyra tryggheten eller undergräva föräldrars och allmänhets förtroende för kommunens personal. Denna rutin har tjänat oss väl under en längre tid.

Nu föreslår den styrande mittenminoriteten i budgeten för 2023, såvitt framgår utan någon beredning eller utredning, att ”som ett led i att förstärka Botkyrka kommuns rekryteringsprocess och att kvalitetssäkra utförandet av organisationen” (...) ”ett pilotprojekt för att systematiskt inhämta bakgrundskontroller” genomförs. Bakgrunden är givetvis den granskning av ABF:s fritidsverksamhet som visade att några av de anställda hade någon punkt i belastningsregistret som inte upptäckts via det obligatoriska registerutdraget och att motsvarande siffra för dem av kommunen anställda vid den övertagna fritidsverksamheten var nästan dubbelt så hög.

Det finns ett skäl till att lagstiftningen begränsar vilka yrken som omfattas av kravet på registerutdrag och vilka brott som ska tas med. Den som avtjänat sitt straff för ett brott ska inte utan goda skäl missgynnas på arbetsmarknaden och samhället ska inte försvåra för människor att lämna kriminalitet. Kommuner och andra arbetsgivare riskerar att missa kompetenta människor som inte vill bli dömda på grund av misstag i det förflutna.

Därför vill jag fråga kommunstyrelsens ordförande:

1. Vilka tjänster ska omfattas av den ”fördjupade bakgrundskontrollen”?
2. Vilken typ av registerutdrag ska begäras?
3. På vilket sätt ska denna fördjupade bakgrundskontroll göra Botkyrka till en attraktiv kommun att jobba i?
4. Hur ska detta säkerställa att Botkyrka blir en tryggare kommun att bo i?
5. På vilket sätt påverkar detta kommunens kompetensförsörjning?

Marit Normasdotter (V)

Från: Ebba Östlin, kommunstyrelsens ordförande

Till: Marit Normasdotter (V)

Vi har lovat Botkyrkaborna att vi ska vända på varje sten för att bryta kriminaliteten. I det arbetet ingår att ta bort skygglapparna kring personer och oegentligheter som inte hör hemma i vår kommun. Den organiserade kriminalitet- och välfärdsbrottsligheten växer och flera av kommunens verksamheter och besökare löper allvarlig risk att drabbas.

Kommunens arbete mot kriminalitet, fusk och korrupption.

Kommunen bedriver sedan en tid ett förstärkt arbete mot fusk och korrupption. I budgeten för 2023 finns pengar avsatta för att genomföra ett pilotprojekt för systematiskt inhämtande av bakgrundskontroller. I det arbetet ingår att förstärka rekryteringsprocessen till olika tjänster och säkra kvaliteten i utförandet inom organisationen. Som en del i det arbetet ska kommunen bredda och fördjupa bakgrundskontrollen av anställda.

Vänsterpartiet lyfter genom sin interpellation den komplexitet som omfattar denna fråga - och som vi alla ska ha yttersta respekt för.

Vänsterpartiet skriver: ”Det finns ett skäl till att lagstiftningen begränsar vilka yrken som omfattas av kravet på registerutdrag och vilka brott som ska tas med. Den som avtjänat sitt straff för ett brott ska inte utan goda skäl missgynnas på arbetsmarknaden och samhället ska inte försvåra för människor att lämna kriminalitet.”

Alla människor har rätt till en andra chans, men inte överallt och inte i alla yrken. Möjligheten till registerutdrag ur exempelvis misstankeregistret hade kanske kunnat förhindra en pedofil från att bli anställd vid Björkstugans förskola. Ett utdrag som i dag är tillgängligt för exempelvis HVB-hem men inte för skolan.

Botkyrka går sedan länge i fronten för såväl avhopparverksamhet som våldsprevention. Men vi går även i fronten för vikten av att inte vara blåögd inför de utmaningar vi har.

Pilotprojektet är ännu under utformning och Mittensamarbetet har stor respekt för den etiska och praktiska komplexiteten men är trygga i att förslaget kommer att behandla dessa. Framtagandet av piloten kommer även ske i nära samarbete med de fackliga organisationerna.

Från: Ebba Östlin, kommunstyrelsens ordförande

Till: Marit Normasdotter (V)

Med den beskrivningen vill jag ge följande svar på interpellantens frågor.

1. Vilka tjänster ska omfattas av den ”fördjupade bakgrundskontrollen”?

Det är för tidigt att fastslå då tjänstemännen arbetar med att ta fram ett förslag till pilot. En utgångspunkt är nyanställningar men som kan komma att revideras till att omfatta bredare grupper. Arbetet behöver ske i bred samverkan med samtliga förvaltningar, HR och de fackliga organisationerna.

2. Vilken typ av registerutdrag ska begäras?

Detta är för tidigt att fastslå med hänvisning till att piloten ännu är under utformning.

3. På vilket sätt ska denna fördjupade bakgrundskontroll göra Botkyrka till en attraktiv kommun att jobba i?

När man genomför en skärpning i bakgrundskontrollen av personal är det av yttersta vikt att man vet varför granskningen sker. Den handlar om att stärka bilden av vem personen är i dag.

Det finns en skillnad i att ha dömts för gängrelaterad brottslighet i närtid eller att ha hamnat på kant med lagen för 20 år sedan. Gäller det förstnämnda är du inte lämplig jobba med barn och unga. Dessa exempel visar på just på det piloten ska utreda: vad, när, för vilken roll etc.

Kontrollerna handlar inte om att exkludera personer med ett brokigt förflutet. Det handlar om att en fördjupad bakgrundskontroll kan bistå i att fastslå om du i dag är lämplig för den roll som avses men även om arbetsgivaren behöver sätta in ngt annat stöd. Vilket även bidrar till en trygghet för alla anställda.

En kommun som starkt satsar på kvalitet och trygghet och tar kommunens verksamheter på största allvar är en attraktiv kommun att arbeta i.

Från: Ebba Östlin, kommunstyrelsens ordförande

Till: Marit Normasdotter (V)

4. Hur ska detta säkerställa att Botkyrka blir en tryggare kommun att bo i?

Trygga, kvalitativa och ansvarsfulla verksamheter bidrar till Botkyrkas trygghet som helhet. För oss i Mittensamarbetet är det av yttersta vikt att Botkyrkabornas skattemedel går till välfärden och de vi beslutat i fullmäktige.

Vi vet av erfarenhet att den organiserad kriminaliteten på olika sätt försöker komma in och förskansa sig skattemedel. Erfarenhet från andra kommuner visar tyvärr på varnande exempel inom Socialtjänsten och assistansen.

5. På vilket sätt påverkar detta kommunens kompetensförsörjning?

Huruvida det kommer att påverka kommunens kompetensförsörjning är också det ett ämne för pilotstudien att ta reda på.

2022-12-15

Interpellation till socialnämndens ordförande angående användningen av lustgas i kommunen

Användningen av lustgas som berusningsmedel har ökat under de senaste åren, särskilt i yngre åldrar och då barn och unga. För den enskilde är användningen av lustgas, i icke medicinskt syfte och under kontroll av sjukvård, förenad med stor fara och potentiellt långvariga hälsobesvär.

Giftinformationscentralen meddelar i sin statistik från 2021 att inläggningarna på sjukhus har femdubblats från året dessförinnan. Antalet personer som kontaktar Giftinformationscentralen med frågor kring användningen har dessutom mångdubblats under de senaste åren.

Förutom de rent hälsovådliga konsekvenserna vid brukning av lustgas i icke medicinska syften finns det en problematik kring nedskräpning av tomma patroner utmed allmänna badplatser, stränder och liknande platser. För oss i Moderaterna är det viktigt att kommunen håller en profil om tryggt och snyggt varför nedskräpning ska förebyggas.

Frågan kring oreglerad användning av lustgas är ett problem som växer runt om i Sverige och kan inte enbart lösas i ett kommunalt plan. Men våra barn och ungdomar i Botkyrka kommun förtjänar förutsättningar för en god framtid och kan vi i ett tidigt skede begränsa användningen och förekomsten av lustgas vore det av det goda.

Mot bakgrund av detta vill jag ställa följande frågor till socialnämndens ordförande:

- Delar socialnämndens ordförande bilden av att förekomsten av lustgas, i icke medicinskt syfte, på offentliga platser bör regleras?
- Finns det i någon förvaltning kännedom kring i vilken omfattning lustgas, i icke medicinskt syfte, brukas i kommunen?
- Hur kan Botkyrka kommun förebygga att våra barn och unga brukar lustgas på offentliga platser i kommunen?

Albin Persson
2e vice ordf Socialnämnden
Moderaterna Botkyrka

Från: Ing-Marie Viklund (L) socialnämndens ordförande
Till: Albin Persson (M)

Svar på interpellation angående användning av lustgas i kommunen

Det är en viktig fråga som interpellanten lyfter. Som lyfts i interpellationen talar statistiken, rapporter och mängden kasserade lustgasbehållare i offentliga soptunnor alla sitt tydliga språk: användande av lustgas bland ungdomar ökar. Allt oftare krävs sjukhusvård. Ungdomar som köper lustgas riskerar dessutom att bli rånade eller utsatta för övergrepp i samband med lustgasruset. Det är viktigt att ha ett barnperspektiv för att säkerställa att unga inte skadas av att bruka lustgas.

Med den beskrivningen vill jag ge följande svar på interpellantens frågor:

1. Delar socialnämndens ordförande bilden av att förekomsten av lustgas, i icke syfte medicinskt, på offentliga platser bör regleras?

Reglering är en fråga för Sveriges riksdag. Idag är inte lustgas narkotikaklassad och därför har polisen via lagstöd svårt att ingripa. Om polisen påträffar omyndiga som använder lustgas för att berusa sig kan de anmäla det till socialtjänsten samt kontakta vårdnadshavare. Det pågår en utredning som regeringen tillsatt där det bland annat ingår i uppdraget att analysera och lämna förslag på hur skyddet för barn och unga kan stärkas genom reglering av lustgas i berusningssyfte. Vi får se vad den utredningen landar i som ska presenteras senast 31 oktober i år. Utöver berusningsproblematiken finns också explosionsrisk om gasbehållarna inte återvinns på korrekt sätt, vilket kan leda till personskador.

2. Finns det i någon förvaltning kännedom kring i vilken omfattning lustgas, i icke medicinskt syfte, brukas i kommunen?

Förvaltningen uppger att det står helt klart att lustgas brukas i kommunen och det är ganska vanligt förekommande att personal, exempelvis fältare, träffar på personer som är påverkade av lustgas eller som håller på med lustgas för stunden. Detta förekommer i hela kommunen.

Förvaltningen ser också att bland ungdomar som får behandling på MiniMaria är det vanligt med användning av lustgas, även om det inte är den huvudsakliga anledningen till att ungdomarna får kontakt med MiniMaria.

Via Effektiv samordning för trygghet (EST) där kommunen, Botkyrkabyggen, lokalpolisen och brandkåren ingår, lämnas ofta rapporter om att lustgastuber,

hittas utomhus, exempelvis vid skol- och förskolegårdar. Även förebyggarenheten får information, via skolor och i samverkansforumet Kraftsamling, att man ofta hittat lustgaspatroner i skolornas närområde. Områdessekreterare har också själva erfarenhet av att under fält hitta tomma hylsor vid olika platser i kommunen.

I Stockholmsenkäten från 2022¹ tas frågan om lustgas upp. I Botkyrka svarar ett 30-tal unga i nionde klass och årskurs två på gymnasiet att de använt lustgas². Tidigare års enkät har frågan inte funnits med så det går inte att se där om användningen har ökat³. Förvaltningen gör en sammantagen bedömning att det troligen skett en ökning av icke-medicinskt användning av lustgas i kommunen, både i antal användare och i mängden lustgas som används under de två senaste åren. Det är dock svårt att göra en uppskattning av hur många som använder lustgas.

3. Hur kan Botkyrka kommun förebygga att våra barn och unga brukar lustgas på offentliga platser i kommunen?

Kommunen kan sprida information till vårdnadshavare, skolor och aktörer inom civilsamhället som jobbar med barn och ungdomar, exempelvis idrottsklubbar.

Idag sprider personalen på förebyggarenheten i sina olika uppdrag information till skolor och fritidsgårdar men även till andra aktörer i kommunen som jobbar med barn och ungdomar exempelvis fotbollsklubbar. På detta sätt sprider förvaltningen kunskap om olika trender och tendenser exempelvis om lustgas. I dagsläget har förebyggarna dialog med skolor att sprida informationen vidare till vårdnadshavare. I den här sakfrågan har kommunens förebyggarenhet samverkat med andra fältgrupper för att ta del av deras kunskap och hur de arbetat med att sprida information om lustgas. Kommunen arbetar med att öka närvaron på de platser där det är känt att ungdomar träffas och använder lustgas.

---

² Det var 834 deltagande elever från årskurs 9 och 661 deltagande elever från åk 2 på gymnasiet, dvs totalt 1 495 deltagande elever.

³ En jämförelse mellan kommuner i Stockholms län visar att andelen ungdomar i 9:an i Botkyrka som sniffat var densamma som snittet för samtliga kommuner, vilket var 4 procent av pojkarna och 5 procent av flickorna som svarat på enkäten. Andelen ungdomar i gymnasiet i Botkyrka som sniffat var 4 procent av pojkarna och 3 procent av flickorna som svarat på enkäten, vilket var lägre än snittet för samtliga kommuner som var 7 procent av pojkarna och 6 procent av flickorna. (Observera att siffrorna i jämförelsen mellan Stockholmskommuner gäller sniffning generellt, inte enbart användning av lustgas.)

Att utveckla samverkan mellan olika aktörer är också en möjlighet. Förebryggarenheten har en dialog med Minimaria om att öka samverkan kring detta. Med polisen sker dialog i interna samverkansgrupper som exempelvis Samverkan mot kriminalitet och EST för att dela information och skapa samsyn i frågan.

Förvaltningen avser också att se över förvaltningsövergripande samverkan med framför allt kultur- och fritidsförvaltningen samt utbildningsförvaltningen.

§ 4

Reglemente för kommunstyrelsen mandatperiod 2022–2026 KS/2022:00523

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta reglemente för kommunstyrelsen.
2. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram riktlinjer för sammanträde på distans för kommunstyrelsen och nämnderna. Riktlinjen ska beslutas senast 2023-04-30.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är ordförandeförslaget. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Sammanfattning

Kommunallag (2017:725) kapitel 6 reglerar styrelse och nämnders uppgifter samt att fullmäktige ska anta reglementen om verksamhet och arbetsformer.

Kommunfullmäktige beslutade den 21 juni 2022 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att föreslå reglemente för kommunstyrelsen (dnr. KS/2021:00578).

Det föreslagna reglementet för kommunstyrelsen utgår från den skrift som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tagit fram som underlag för lokala bedömningar och fastslår styrelsens uppgifter utöver det som föreskrivs i lag eller annan författning. Reglementet består av tre delar, där del A innehåller för kommunstyrelsen specifika bestämmelser och del B och C innehåller gemensamma bestämmelser och arbetsformer för kommunstyrelsen och nämnderna.

Förändringarna jämfört med gällande reglemente består främst i att struktur och innehåll följer SKR:s skrift, att kommunstyrelsens uppgifter anges uti-

från kommunallagen och annan lagstiftning och att reglementet inte innehåller uppgifter som regleras i beslut och övriga styrdokument. Det föreslagna reglementet innebär ingen förändring av kommunstyrelsens uppgifter i sak jämfört med nuvarande reglemente.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2022-12-07.

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

**DET HÄR ÄR ETT
STYRDOKUMENT**

REGLEMENTE

Kommunstyrelsen

Dokumentkategori: Normerande
Beslutat av: Kommunfullmäktige
Antagen: 2023-01-26
Diarienummer: KS/2022:00523
Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen
Dokumentansvarig: Kommunstyrelseförvaltningen
Ansvar för revidering: Kommunstyrelsen

**BOTKYRKA
KOMMUN**

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

Innehåll

A: Kommunstyrelsens uppgifter	3
1. Allmänt om kommunstyrelsens uppgifter.....	3
2. Ledningsfunktion och styrfunktion	4
2.1. Allmänt om ledningsfunktionen och styrfunktionen	4
2.2. Kommunstyrelsens övergripande uppgifter	4
2.3. Kommunstyrelsens ansvarsområden	5
2.4. Företag och stiftelser	5
2.5. Kommunalförbund	6
2.6. Ekonomi och medelsförvaltning.....	6
2.7. Delegering från fullmäktige	7
2.8. Personalpolitiken	8
3. Uppföljningsfunktion	8
3.1. Kommunstyrelsens uppföljning.....	8
4. Särskilda uppgifter	9
4.1. Processbehörighet.....	9
4.2. Krisberedskap	9
4.3. Arkivmyndighet	9
4.4. Anslagstavla och webbplats	9
4.5. Författningssamling	10
4.6. Speciallagstiftning	10
B: Gemensamma bestämmelser för kommunstyrelse och nämnder	10
1. Uppdrag och verksamhet.....	10
2. Organisation inom verksamhetsområdet	11
3. Personalansvar	11
4. Behandling av personuppgifter	11
5. Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige	11
6. Information och samråd	12
C: Arbetsformer för kommunstyrelsen och nämnderna	12
1. Tidpunkt för sammanträden	12
2. Kallelse	13
3. Offentliga sammanträden	13
4. Sammanträde på distans	13
5. Närvarorätt	14
6. Sammansättning	14
7. Ordföranden	14
8. Presidium	15
9. Ersättare för ordföranden och vice ordföranden.....	15

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

10.	Kommunalråd	15
11.	Förhinder.....	16
12.	Ersättares tjänstgöring.....	16
13.	Jäv, avbruten tjänstgöring.....	16
14.	Yrkanden.....	16
15.	Deltagande i beslut	17
16.	Reservation.....	17
17.	Justering av protokoll.....	17
18.	Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter med mera	17
19.	Delgivningsmottagare	17
20.	Undertecknande av handlingar.....	17
21.	Utskott, nämndberedningar och råd.	18

A: Kommunstyrelsens uppgifter

1. Allmänt om kommunstyrelsens uppgifter

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunen verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Ledningsfunktion

Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

Styrfunktion

Kommunstyrelsen ska leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen.

Uppföljningsfunktion

Kommunstyrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till fullmäktige.

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

Särskilda uppgifter

Kommunstyrelsen ansvarar för i detta reglemente angivna uppgifter jämte sådana uppgifter som inte lagts på annan nämnd.

Härutöver ansvarar styrelsen för de uppgifter som framgår av kommunallag (2017:725) och annan lagstiftning.

2. Ledningsfunktion och styrfunktion

2.1 Allmänt om ledningsfunktionen och styrfunktionen

Kommunstyrelsen ansvarar för beslut om samordning mellan nämnderna och gränsdragning mellan nämndernas kompetens. Kommunstyrelsen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls.

2.2 Kommunstyrelsens övergripande uppgifter

Kommunstyrelsen ska:

1. leda arbetet med, och samordna utformningen av, övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållen annan nämnd,
2. utöva uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders beslut,
3. ha uppsikt över sådana avtalssamverkan som sker enligt 9 kap. 37 § kommunallag (2017:725) eller enligt annan lag eller författning,
4. ha ett övergripande ansvar för interna säkerhetsfrågor i kommunen,
5. ha hand om kommunens personaladministrativa system, ekonomisystem, dokument- och ärendesystem, e-postsystem, IT-system och gemensamma nät för data- och telekommunikation, kommunikationssystem, skaderapporteringssystem, passersystem och förtroendemannaregister,
6. ha ett övergripande ansvar för att säkerhetsskyddslagen (2018:585) följs,
7. anställa kommundirektör samt besluta om instruktioner för denne,
8. anställa förvaltningsdirektörer,

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

9. hos fullmäktige, övriga nämnder och andra myndigheter göra de framställningar som behövs,
10. kontinuerligt följa verksamheten i övriga nämnder,
11. ansvara för utformning och utveckling av kommunens system för intern kontroll i enlighet med vad fullmäktige särskilt beslutar,
12. ansvara för samordningsträffar med nämndpresidierna och förvaltningsdirektörerna,
13. upprätta förslag till program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare,
14. bereda eller yttra sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige i enlighet med kommunallagen (2017:725),
15. verkställa fullmäktiges beslut, om fullmäktige inte beslutat annat.

Om fullmäktige inte har beslutat något annat, avgör styrelsen hur de ärenden som fullmäktige ska handlägga ska beredas.

Styrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

2.3 Kommunstyrelsens ansvarsområden

Kommunstyrelsen ska leda arbetet med, och samordna utformningen av, kommunens övergripande och strategiska arbete inom:

- Ekonomi och upphandling
- Kommunikation och digitalisering
- Kompetensförsörjning
- Trygghet och säkerhet, inklusive brottsförebyggande arbete
- Hållbar samhällsutveckling
- Demokratifrämjande åtgärder och insatser, inklusive mänskliga rättigheter och barns rättigheter
- Näringslivsfrämjande åtgärder och insatser
- Central administration

2.4 Företag och stiftelser

Kommunstyrelsen ska:

1. ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i,

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen,

2. ansvara för att beslut om ägardirektiv till företagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade,
3. ansvara för regelbundna möten mellan styrelsen och företagsledningarna/stiftelseledningarna,
4. löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 10 kapitlet 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) är uppfyllda beträffande de företag och stiftelser kommunen äger eller har intresse i,
5. årligen i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med de fastställda kommunala ändamålen och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige snarast. Finner styrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder,
6. svara för att tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

2.5 Kommunalförbund

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

2.6 Ekonomi och medelsförvaltning

Kommunstyrelsen ska:

1. ha hand om kommunens medelförvaltning och följa av fullmäktige meddelade riktlinjer för denna. Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid samt att vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar,

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariernr/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

2. ha hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bland annat att:
  - a. se till att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett,
  - b. handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden,
3. upprätta förslag till budget i enlighet med kommunallag (2017:725),
4. se till att bokföring och redovisning sker i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning,
5. upprätta årsredovisning och delårsrapport i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning,
6. i enlighet med fullmäktiges särskilda riktlinjer förvalta medel som avsatts till pensionsförpliktelser.

2.7 Delegering från fullmäktige

Kommunstyrelsen beslutar i följande grupper av ärenden:

1. upptagande av lån inom den beloppsram och de riktlinjer som fullmäktige fastställt,
2. på begäran av nämnd omfördela medel som anslagits till nämnden inom den budgeterade verksamhetsvolymen och av fullmäktige fastställd beloppsram och andra riktlinjer,
3. i mål och ärenden där kommunstyrelsen för kommunens talan, med för kommunen bindande verkan, träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal,
4. tillstånd att använda kommunens heraldiska vapen,
5. avgivande av yttranden enligt kamerabevakningslagen (2018:1200).

Styrelsen beslutar också om yttranden som ankommer på fullmäktige när dessa inte är av principiell betydelse eller när tiden inte medger att yttrandet behandlas av fullmäktige. Styrelsen ska om möjligt samråda med berörd nämnd vid handläggning av yttrandet.

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

2.8 Personalpolitiken

Kommunstyrelsen ska ha hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare och har därvid bland annat att:

1. med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare,
2. förhandla å kommunens vägnar enligt lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11–14 och 38 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden,
3. avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare,
4. besluta om stridsåtgärder,
5. lämna uppdrag enligt 6 kapitlet 3 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.
6. besluta i förflyttnings- och omplaceringsärenden från en nämnd till en annan.

3. Uppföljningsfunktion

3.1 Kommunstyrelsens uppföljning

Kommunstyrelsen ska:

1. övervaka att av fullmäktige fastställda kvalitetskrav, mål och riktlinjer och program för verksamheten samt ekonomi följs upp i nämnderna,
2. övervaka att kommunens löpande förvaltning i övrigt sköts lagligt och ekonomiskt,
3. följa hur den interna kontrollen sköts i nämnderna,
4. två gånger per år rapportera till fullmäktige hur samtliga kommunens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret,

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

5. en gång årligen till fullmäktige rapportera om kommunens avtalssamverkan enligt 9 kapitlet 37 § kommunallagen (2017:725) eller enligt annan lag eller författning,
6. inom ramen för sin uppsiktsplikt övervaka att verksamheter som bedrivs av privata utförare kontrolleras och följs upp i enlighet med lag, avtal och av fullmäktige fastställda program och direktiv,
7. två gånger per år lämna fullmäktige en redovisning över beredningen av motioner som väckts i fullmäktige och som inte slutligt handlagts av fullmäktige.

4. Särskilda uppgifter

4.1 Processbehörighet

Kommunstyrelsen får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, om inte någon annan ska göra det på grund av lag eller annan författning eller beslut av fullmäktige. Detta gäller också mål där någon har begärt laglighetsprövning av fullmäktiges beslut, om inte fullmäktige beslutar att själv föra talan i målet.

4.2 Krisberedskap

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap när krisledningsnämnden inte är aktiverad.

Krisledningsnämndens verksamhet regleras i särskilt reglemente.

4.3 Arkivmyndighet

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i av fullmäktige antaget arkivreglemente.

4.4 Anslagstavla och webbplats

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens anslagstavla.

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

Kommunstyrelsen samordnar innehållet i och ansvarar för kommunen externa och interna webbplats.

4.5 Författningssamling

Kommunstyrelsen ansvarar för att uppdatera den kommunala författningssamlingen och se till att denna hålls tillgänglig i lagstadgad form.

4.6 Speciallagstiftning

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens uppgifter enligt följande lagar och därtill hörande författningar och förordningar:

1. översiktsplan enligt plan- och bygglagen (2010:900)
2. riktlinjer för bostadsförsörjning enligt lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar,
3. samverkan och samråd enligt lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar,
4. samråd enligt lag (2010:1065) om kollektivtrafik
5. kommunens åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen enligt kommunallagen (2017:725),
6. rapporteringskanaler och förfaranden enligt lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden,
7. högskolesamverkan i enlighet med högskolelag (1992:1434),
8. tillstånd till färdtjänst enligt lag (1997:736) om färdtjänst och tillstånd till riksfärdtjänst enligt lag (1997:735) om riksfärdtjänst.

B: Gemensamma bestämmelser för kommunstyrelse och nämnder

1. Uppdrag och verksamhet

Kommunstyrelsen ska inom sitt verksamhetsområde följa vad som anges i lag eller annan författning. Kommunstyrelsen ska följa det fullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att kommunstyrelsen ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

2. Organisation inom verksamhetsområdet

Kommunstyrelsen ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten.

3. Personalansvar

Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning. Kommunstyrelsen har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt verksamhetsområde.

4. Behandling av personuppgifter

Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i dess verksamhet.

Kommunstyrelsen är också personuppgiftsansvarig för de typer av behandlingar som är gemensamma för hela kommunen, enligt vad som angivits i kommunens registerförteckning enligt artikel 30 i dataskyddsförordningen.

Kommunstyrelsen är också personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i fullmäktige samt hos fullmäktigeberedningar.

Kommunstyrelsen ska utse dataskyddsbud.

5. Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

Kommunstyrelsen ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet.

Kommunstyrelsen ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem i reglemente och genom finansbemyndigande. Kommunstyrelsen ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till den fullgjorts.

Redovisningen ska ske enligt riktlinjer som fastställs av fullmäktige. Redovisningen lämnas till kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar.

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

6. Information och samråd

Kommunstyrelsen, nämnderna och kommunalråd respektive oppositionsråd ska i möjligaste mån från nämnd erhålla den information det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnderna ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör kommunstyrelsens eller annan nämnds verksamhet.

Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Kommunstyrelsen beslutar om formerna för samrådet.

C: Arbetsformer för kommunstyrelsen och nämnderna

1. Tidpunkt för sammanträden

Kommunstyrelsen sammanträder på dag och tid som kommunstyrelsen bestämmer.

Sammanträden ska hållas också om minst en tredjedel av kommunstyrelsens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet.

Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträde. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställa in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändra, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

2. Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. När varken ordförande eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten vara ålderspresident.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast sju dagar före sammanträdesdagen. Kallelse sker via digitalt verktyg om det inte är olämpligt. Ordföranden bestämmer formen för kallelse.

I undantagsfall får kallelse ske inom annan tid och/eller på annat sätt.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ett ärende som inte tagits med på föredragningslistan, och som inte faller inom ramen för initiativrätten enligt kommunallag (2017:725) 4 kap 20 §, får tas upp till avgörande endast om två tredjedelar av nämndens ledamöter är överens om det.

Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Ordföranden ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.

3. Offentliga sammanträden

Kommunstyrelsen får besluta om offentliga sammanträden. Offentliga sammanträden får inte hållas i ärenden som avser myndighetsutövning eller i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess.

4. Sammanträde på distans

Kommunstyrelsen får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

Ledamot som önskar delta på distans ska senast två vardagar i förväg anmäla detta till kommunstyrelsens kansli. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Kommunstyrelsen får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i styrelsen.

5. Närvarorätt

Kommunalsråd och styrelsens ordförande har rätt att närvara vid styrelsens sammanträden och delta i överläggningarna.

Härutöver får kommunstyrelsen medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i styrelsen att närvara vid sammanträde med kommunstyrelsen för att lämna upplysningar. Även anställd i kommunen och särskild sakkunnig kan medges denna rätt. Om kommunstyrelsen beslutar det, får den som kallats delta i överläggningarna.

Kommunstyrelsen får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid nämndens sammanträden.

6. Sammansättning

Kommunstyrelsen består av 15 ledamöter och 15 ersättare.

7. Ordföranden

Det åligger kommunstyrelsens ordförande:

1. att leda styrelsens arbete och sammanträden,
2. kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente,
3. kalla ersättare,
4. inför sammanträden se till att ärendena som ska behandlas i styrelsen vid behov är beredda,
5. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i styrelsen,
6. bevaka att styrelsens beslut verkställs.

Härutöver åligger det kommunstyrelsens ordförande att under styrelsen:

1. ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning,

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

2. med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor,
3. främja samverkan mellan styrelsen, kommunens övriga nämnder och fullmäktige samt
4. representera styrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte styrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

8. Presidium

Kommunstyrelsens presidium ska bestå av ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande.

Viceordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

9. Ersättare för ordföranden och vice ordföranden

Om varken ordföranden eller annan i presidiet kan delta i ett helt sammanträde eller en del av ett sammanträde, får kommunstyrelsen utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i styrelsen längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller annan i presidiet inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/övriga presidiets uppgifter.

10. Kommunalråd

Sedan val av kommunstyrelse skett utser fullmäktige kommunalråd. Kommunstyrelsens ordförande ska vara kommunalråd.

Fullmäktige beslutar om kommunalrådets uppgifter, ansvarsområden och tjänstgöringsgrad.

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

11.Förhinder

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till sitt politiska parti och till kommunstyrelsens sekreterare, eller någon annan anställd vid kommunstyrelsens kansli. Respektive politiskt parti underrättar den ersättare som står i tur om att denne ska tjänstgöra.

12.Ersättares tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att delta eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. Den ersättare ska kallas in som står i tur att tjänstgöra och som inte redan har kallats in. En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare trätt i ledamotens ställe.

Ersättarna ska, om dessa inte valts proportionellt, tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt. Om inte ordning är bestämd, kallas ersättarna i den ordningen de tagits upp i fullmäktiges protokoll från valet.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet.

13.Jäv, avbruten tjänstgöring

En ledamot eller en ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får tjänstgöra igen sedan ärendet handlagts.

Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna.

14.Yrkanden

När kommunstyrelsen förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats korrekt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte styrelsen enhälligt beslutar att medge det.

Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

15. Deltagande i beslut

En ledamot som, där detta är möjligt, avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden innan beslut fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om kommunstyrelsen fattar det med acklamation.

16. Reservation

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet. Motsvarande gäller vid omedelbar justering.

17. Justering av protokoll

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Kommunstyrelsen kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot.

18. Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter med mera

Kommunstyrelsen ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnderna ska underrätta styrelsen om ändringen och dess innehåll så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

19. Delgivningsmottagare

Delgivning med kommunstyrelsen sker med ordföranden, kommundirektören eller annan anställd som kommunstyrelsen beslutar.

20. Undertecknande av handlingar

Skrivelser, avtal och andra handlingar från kommunstyrelsen ska på kommunstyrelsens vägnar undertecknas av ordförande och kontrasieras

REGLEMENTE

/Nämnd/ Kommunstyrelsen

Dnr: /Diariern/ KS/2022:00523

/Datum/ 2022-11-24

Kod: /Processkod/ 1.2.2.2

av sekreteraren. Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som kommunstyrelsen utser.

Kommunstyrelsen får även uppdra åt förtroendevald eller tjänsteman att enligt av styrelsen lämnade direktiv underteckna handlingar på kommunstyrelsens vägnar. Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattat beslutet och i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

21. Utskott, nämndberedningar och råd.

Kommunstyrelsen har de utskott, nämndberedningar och råd som kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen beslutat i enlighet med kommunallag (2017:725). Utskott, nämndberedningarna och rådets verksamhet regleras i särskilt reglemente för respektive organ samt i kommunens styrdokument för beredande och rådgivande organ.

Referens

Karin Jöback
karin.joback@botkyrka.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Reglemente för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta reglemente för kommunstyrelsen.
2. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram riktlinjer för sammanträde på distans för kommunstyrelsen och nämnderna. Riktlinjen ska beslutas senast 2023-04-30.

Sammanfattning

Kommunallag (2017:725) kapitel 6 reglerar styrelse och nämnders uppgifter samt att fullmäktige ska anta reglementen om verksamhet och arbetsformer.

Kommunfullmäktige beslutade den 21 juni 2022 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att föreslå reglemente för kommunstyrelsen (dnr. KS/2021:00578).

Det föreslagna reglementet för kommunstyrelsen utgår från den skrift som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tagit fram som underlag för lokala bedömningar och fastslår styrelsens uppgifter utöver det som föreskrivs i lag eller annan författning. Reglementet består av tre delar, där del A innehåller för kommunstyrelsen specifika bestämmelser och del B och C innehåller gemensamma bestämmelser och arbetsformer för kommunstyrelsen och nämnderna.

Förändringarna jämfört med gällande reglemente består främst i att struktur och innehåll följer SKR:s skrift, att kommunstyrelsens uppgifter anges utifrån kommunallagen och annan lagstiftning och att reglementet inte innehåller uppgifter som regleras i beslut och övriga styrdokument. Det föreslagna reglementet innebär ingen förändring av kommunstyrelsens uppgifter i sak jämfört med nuvarande reglemente.

Bedömning är att den rättssäkerhet, tydlighet och effektivitet som översynen av utskott och nämndorganisationen (UNO) eftersträvade uppnås med det föreslagna reglementet för kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram riktlinjer för sammanträde på distans för en rättssäker och enhetlig handläggning av ärenden som avser myndighetsutövning och/eller i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess. Riktlinjen ska gälla för kommunstyrelsen och nämnderna.

Bakgrund

Kommunallagen (2017:725) ger de grundläggande reglerna för ansvar och beslutanderätt i en kommun. I kommunallagens tredje kapitel 3–4 §§ anges att fullmäktige ska tillsätta en styrelse och de nämnder som utöver styrelsen behövs för att fullgöra kommunens uppgifter. I kommunallagens sjätte kapitel anges styrelsen och nämndernas uppgifter samt att fullmäktige ska anta reglementen om nämndernas verksamhet och arbetsformer.

Ärendet

Kommunstyrelsens och nämndernas uppgifter regleras bland annat i sjätte kapitlet kommunallagen (2017:725). Enligt 6 kapitlet 1 § ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över sådan avtalssamverkan som sker enligt 9 kapitlet 37 §, kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag, stiftelser och föreningar samt de kommunalförbund som kommunen är medlem i.

I kommunallagen (2017:725) 6 kapitel 8–15 §§ regleras särskilt om kommunstyrelsens uppgifter. I 13 § anges att kommunstyrelsen ska särskilt:

1. bereda eller yttra sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige¹,
2. ha hand om den ekonomiska förvaltningen,
3. verkställa fullmäktiges beslut, och
4. i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige har lämnat över till styrelsen.

---

¹ med de begränsningar som framgår av 5 kapitlet 29–33 §§

Enligt kommunallag (2017:725) 6 kapitel. 44 § ska fullmäktige anta reglementen om nämndernas verksamhet och arbetsformer. Reglementet ska bland annat ange vilken eller vilka nämnder som ska ha hand om lagstadgade uppgifter som ankommer på kommunen. Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

Det föreslagna reglementet fastslår kommunstyrelsens uppgifter utöver det som föreskrivs om styrelsen i lag eller annan författning. Reglementet består av tre delar, där del A innehåller för kommunstyrelsen specifika bestämmelser och del B och C gemensamma bestämmelser och arbetsformer för kommunstyrelsen och nämnderna. Reglementet innehåller inte uppgifter och ansvar som framgår av andra styrdokument och beslut.

Förändringarna jämfört med gällande reglemente består främst i att struktur och innehåll följer SKR:s skrift ”Reglemente för styrelse och nämnder” med viss lokal anpassning, att kommunstyrelsens uppgifter anges utifrån kommunallagen och annan lagstiftning och att reglementet inte innehåller uppgifter som regleras i beslut och övriga styrdokument. Det föreslagna reglementet innebär ingen förändring av kommunstyrelsens uppgifter i sak jämfört med nuvarande reglemente.

Bedömning är att den rättssäkerhet, tydlighet och effektivitet som översynen av utskott och nämndorganisationen (UNO) eftersträvade uppnås med det föreslagna reglementet för kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram riktlinjer för sammanträde på distans för att säkerställa en rättssäker och enhetlig handläggning av ärenden som avser myndighetsutövning och/eller i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess. Riktlinjen ska gälla för kommunstyrelsen och nämnderna.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser

Bilagor

Bilaga 1: Reglemente för kommunstyrelsen

Bilaga 2: SKR:s skrift ”Reglemente för styrelse och nämnder – ett underlag för lokala bedömningar – reviderad upplaga, daterad mars 2019”

Expedieras till:

Kommunfullmäktige

§ 5

VA-taxa 2023 KS/2022:00639

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige fastställer höjning av VA-taxan enligt förslaget och att taxan träder i kraft från och med 1 mars 2023.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är ordförandeförslaget. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Sammanfattning

Botkyrka kommuns avgifter för vatten och avlopp (VA) tas ut för att täcka nödvändiga kostnader för VA-verksamheten. Avgifterna utgörs av bruksavgifter och anslutningsavgifter.

Revideringen innebär en höjning av bruksavgifterna med 8 procent och en höjning av anslutningsavgifterna med 5 procent.

Teknik- och fastighetsnämnden har behandlat ärendet 2022-12-13, § 90.

Teknik- och fastighetsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2022-11-22.

Expedieras till:

Kommunfullmäktige

Referens

John Glimtoft
john.glimtoft@botkyrka.se

Mottagare

Teknik- och fastighetsnämnden

VA-taxa 2023

Förslag till beslut

Teknik- och fastighetsnämndens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige fastställer höjning av VA-taxan enligt förslaget och att taxan träder i kraft från och med 1 januari 2023.

Sammanfattning

Botkyrka kommuns avgifter för vatten och avlopp (VA) tas ut för att täcka nödvändiga kostnader för VA-verksamheten. Avgifterna utgörs av bruksavgifter och anslutningsavgifter.

Revideringen innebär en höjning av bruksavgifterna med 8 procent och en höjning av anslutningsavgifterna med 5 procent.

Ärendet

VA-taxan utgår från principen att avgifterna ska täcka alla nödvändiga kostnader för VA-verksamheten, den ska vara tydlig samt att varje tjänst ska bära sina egna kostnader

Det totala avgiftsuttaget får endast täcka nödvändiga kostnader för att upprätta och driva VA-anläggningen (självkostnadsprincipen) samt lagens krav på att kostnaderna ska ha en rättvis och skälig fördelning. Föreslagen taxa följer den principen.

Revideringen av VA-taxan innebär en höjning av bruksavgifterna (periodiska avgifter) med 8 % och en höjning av anslutningsavgifterna (engångsavgift vid nyanslutning till VA-anläggningen) med 5 %.

VA-verksamhetens ambitioner är att ständigt utveckla, modernisera och säkerställa en driftsäker VA-anläggning där värdet på tillgången utvecklas i positiv riktning.

Samtidigt befinner vi oss i ett osäkert omvärldsläge där större taxehöjningar skulle ytterligare bidra till allmänna kostnadsökningar och pressa hushåll och verksamheter ekonomiskt i Botkyrka kommun.

Föreslagen taxa höjning innebär att VA-verksamheten kan bibehålla ambitionerna under 2023 och säkra en god och trygg leverans av dricksvatten och avloppsrening.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Med föreslagna avgifter ges full kostnadstäckning för VA-verksamheten kommande år.

Vid jämförelse med andra kommuner i Stockholms län ligger Botkyrkas avgifter efter den föreslagna höjningen på eller under snittet för totala avgifter för enbostadshus och flerbostadshus, typhus A och typhus B, både för anläggningsavgifter och brukningsavgifter. Se bilaga 1.

Höjningen av brukningsavgiften med 8 % motsvarar ca 31 kr/månad för en normalstor villa samt ca 20 kr/månad för en normalstor lägenhet.

Höjningen av anslutningsavgiften (engångsavgift vid nyanslutning) med 5 % motsvarar ca 11 610 kr för en normalstor villa samt 2 474 kr för en lägenhet.

Kostnader för inköp av vatten 2023 ökar med 2,4 MSEK och kostnader för avloppsrening ökar med 14,3 MSEK. Dessa kostnadsökningar beror på stora anläggningsinvesteringar hos SYVAB och SVOA men även det rådande omvärldsläget med högre räntor och energipriser samt ökande kostnader för kemikalier.

Tove Liljegren
Tf teknik- och fastighetsdirektör

John Glimtoft
VA-chef

Bilagor

Bilaga 1, jämförelser med andra kommuner

Expedieras till:

Kommunfullmäktige

Miljöenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen

Planenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen

Stadsmiljöenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen

Mark- och exploateringsenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen

Samhällsutvecklingsenheten, kommunledningsförvaltningen

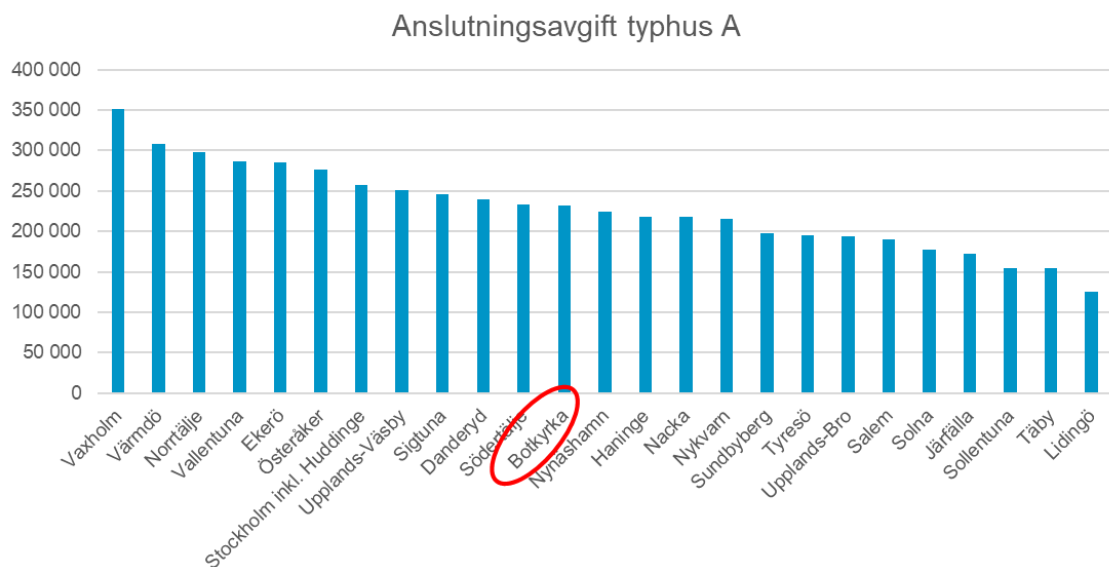
BILAGA 1

Dnr: TFN/2022:00292

Jämförelse av VA-taxa

Vid jämförelse med andra kommuner i Stockholms län ligger Botkyrkas avgifter fortfarande på eller under snittet för totala avgifter till VA-kollektivet.

Definition: Typhus A avser fastighet med friliggande källarlöst enbostadshus omfattande 5 rok, badrum med WC, tvättstuga, ett extra toaletterum samt garage. Våningsyta 150 m² inkl garage 15 m², tomtyta 800 m². Fastigheten är ansluten till vatten, spill- och dagvatten.

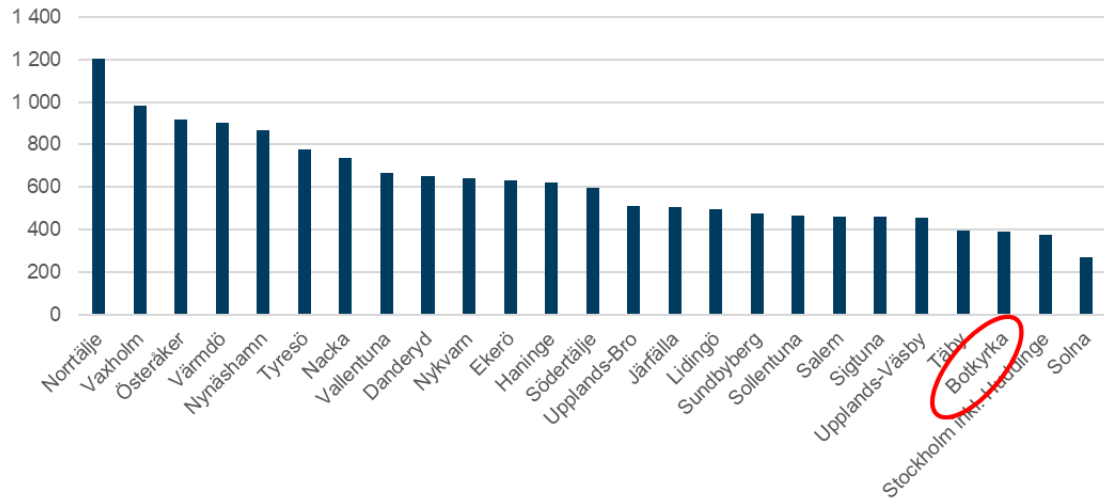
Anslutningsavgift typhus B

Definition: Typhus B avser flerbostadshus som är anslutet till dricksvatten, spillvattenavlopp och dagvattenavlopp. 15 lägenheter, 1000 m² våningsyta, tomtyta 800 m².

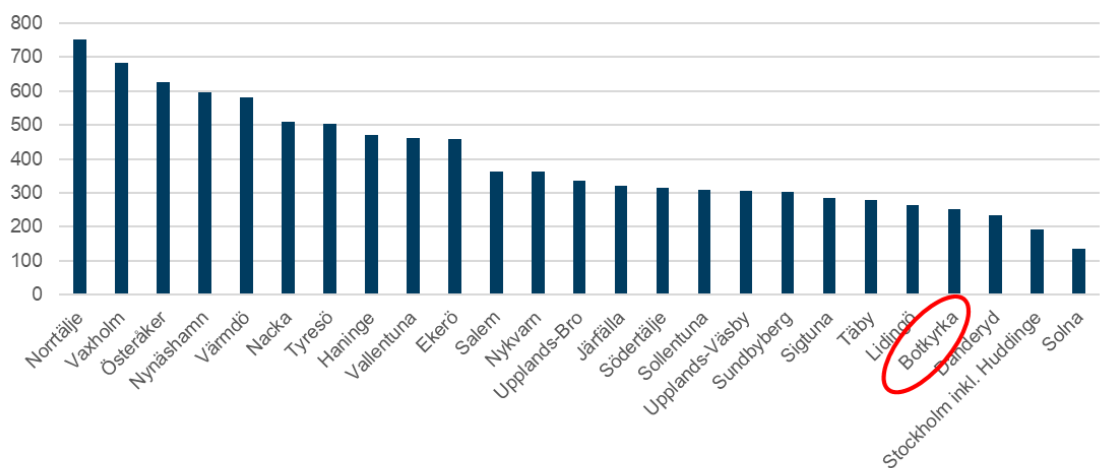
Brukningsavgift typhus A, kr/månad

Definition: En normalvilla "Typhus A" omfattar ett friliggande källarlöst enbostadshus omfattande 5 rok, badrum med WC, tvättstuga, ett extra toaletterum samt garage.

Våningsyta 150 m² inkl garage 15 m², tomtyta 800 m², vattenförbrukning 150 m³/år
Fastigheten är ansluten till vatten, spill- och dagvatten. Avgifterna redovisas inklusive moms.

Brukningsavgift typhus B, kr/mån/lgh

Definition: "Typhus B" är ett flerbostadshus som är anslutet till vatten, spill- och dagvatten.
15 lägenheter, 1000 m² våningsyta, 800 m² tomtyta, vattenförbrukning 2000 m³/år.
2 st parallellkopplade vattenmätare q_n 2,5 m³/h.

§ 90**VA-taxa 2023 TFN/2022:00292****Beslut**

Teknik- och fastighetsnämndens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige fastställer höjning av VA-taxan enligt förslaget och att taxan träder i kraft från och med 1 januari 2023.

Sammanfattning

Botkyrka kommuns avgifter för vatten och avlopp (VA) tas ut för att täcka nödvändiga kostnader för VA-verksamheten. Avgifterna utgörs av bruksavgifter och anslutningsavgifter.

Revideringen innebär en höjning av bruksavgifterna med 8 procent och en höjning av anslutningsavgifterna med 5 procent.

Teknik- och fastighetsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2022-11-22.

Expedieras till:

Kommunfullmäktige
Miljöenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen
Planenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen
Stadsmiljöenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen
Mark- och exploateringsenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen
Samhällsutvecklingsenheten, kommunledningsförvaltningen

§ 6

Slutredovisning av uppdrag gällande Fältbussen KS/2022:00511

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige godkänner slutrapporten gällande Fältbussen.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är ordförandeförslaget. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått i uppdrag att under 2022 utforma och driva ett pilotprojekt för att erbjuda Fältbussens verksamhet till fler målgrupper. Inom miljö- och hälsoskyddsnämnden har en naturskola funnits sedan 1988 som är utrustad med en buss, Fältbussen. Fältbussen är utformad som ett klassrum med sittplatser bak och bänkar fram. Den används främst för att åka ut med årskurs fem på exkursioner i naturen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har även i sitt yttrande till budget och mål 2023 med utblick 2024–2026 äskat förstärkning av medel till naturskolan. Med ytterligare årsarbetskraft för att stärka upp bemanningen.

I samband med budgetberedningen har dialog inletts med tekniska förvaltningen gällande de avtal och överenskommelser som föreligger samt de kostnader som påförs miljö- och hälsoskyddsnämnden. Tekniska förvaltningen ska efter sin genomgång klargöra kostnader för fältbussen som miljö- och hälsoskyddsnämnden haft samt om avskrivning av fältbussen kan ske i samband med årsskiftet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har behandlat ärendet 2022-12-12, § 65

Samhällsbyggnadsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2022-12-05.

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

Referens

Jelinka Hall
jelinka.hall@botkyrka.se

Mottagare

Kommunfullmäktige

Slutredovisning av uppdrag gällande Fältbussen

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att

1. Godkänna slutrapporten gällande Fältbussen.
2. Uttala att miljö- och hälsoskyddsämndens verksamhet åtar sig att samordna samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen för att ytterligare utveckla samarbetet och nyttjandet av fältbussen.
3. Uttala att miljö- och hälsoskyddsämnden i yttrande för mål och budget 2023 äskat medel om förstärkning av verksamheten med 300 000 kronor för en årsarbetskraft vilket är en förutsättning för vidare utveckling av samarbetet.
4. Slutrapporten överlämnas till kommunfullmäktige som slutredovisningen av uppdraget.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsämnden har fått i uppdrag att under 2022 utforma och driva ett pilotprojekt för att erbjuda Fältbussens verksamhet till fler målgrupper. Inom miljö- och hälsoskyddsämnden har en naturskola funnits sedan 1988 som är utrustad med en buss, Fältbussen. Fältbussen är utformad som ett klassrum med sittplatser bak och bänkar fram. Den används främst för att åka ut med årskurs fem på exkursioner i naturen.

Miljö- och hälsoskyddsämnden har även i sitt yttrande till budget och mål 2023 med utblick 2024-2026 äskat förstärkning av medel till naturskolan med ytterligare årsarbetskraft för att stärka upp bemanningen.

I samband med budgetberedningen har dialog inletts med tekniska förvaltningen gällande de avtal och överenskommelser som föreligger samt de kostnader som påförs miljö- och hälsoskyddsnämnden. Tekniska förvaltningen ska efter sin genomgång klargöra kostnader för fältbussen som miljö- och hälsoskyddsnämnden haft samt om avskrivning av fältbussen kan ske i samband med årsskiftet.

Ärendet

Kommunfullmäktige har givit miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att under 2022 utforma och driva ett pilotprojekt för att erbjuda Fältbussens verksamhet till fler målgrupper.

Redovisning av årligt äventyr

Under höstlovet genomförs årligen ett äventyr (se bild på ingång till äventyret till höger) som erbjuds till fritidsgrupper och genomförs i samarbete med utbildningsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen samt kultur- och fritidsförvaltningen. Syftet med äventyret är att uppmuntra och lära barnen om sopsortering. Det var två skolor samt tre förskolor i Hallunda som erbjöds att vara med på äventyret. En skola tackade ja och det var 16 elever som medverkade.

Äventyret börjar med att en film skickas till eleverna, där de får veta att trollkarlen Talldemort (se bild till höger) planerar att göra en soptipp i skogen. När eleverna väl är på äventyret ska de klara fem olika uppdrag i en snitslad bana. Alla uppdragen innefattar lärande om att sortera sopor rätt.

Mellan de olika stationerna har Talldemort satt upp en övervakningskamera som eleverna ska spana efter och undvika.

Äventyret avslutas med att eleverna genom sina uppdrag får fram Talldemorts telefonnummer och ringer för att berätta att skräpet ska kastas på återvinningsstationer och inte i skogen. Talldemort blir jätteglad och slutar slänga skräp i skogen efter telefonsamtalet.

I Botkyrka kommun är arbetet med naturskolan viktigt och högt prioriterat då lärandet riktas till kommunens unga som finns i förskola och skola. För att ytterligare utveckla detta lärande på bästa sätt behöver samarbetet utökas än mer mellan berörda förvaltningar. Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår att nämndens verksamhet ansvarar för att samordna detta utvecklingsarbete.

Förvaltningen förutsätter i slutredovisningen att medel kommer avsättas i budget för 2023 i syfte att förstärka miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet av naturskolan med ytterligare en årsarbetskraft. Detta för att ha möjlighet att driva och utveckla verksamheten framåt samt för att kunna ge den säkerhet, stöd och kvalitet på undervisning som förväntas.

Ökat nyttjande av bussen

Nedan följer några exempel på hur bussen kan nyttjas ytterligare

Utökad lovverksamhet

I nuläget har kultur- och fritidsförvaltningen behov av Fältbussen på samtliga lov; sport-, påsk-, sommar-, höst- och jullov. Då kan det erbjudas olika verksamheter, aktiviteter i bussen, och transporter till lovaktiviteter för barn och unga som har svårt att komma till aktiviteterna, främst till fritids- och fritidsklubsgrupper.

Bussguidningar för allmänheten på helger

Kultur- och fritidsförvaltningen anordnar bussturer till natur och kulturhistoriska platser i kommunen. Genom att använda Fältbussen skulle guidningarna kunna kombineras med praktiska moment i bussen. Slutligen behöver det utredas om intresse finns av att nyttja Fältbussen oftare och till andra typer av aktiviteter och målgrupper. Om Fältbussen exempelvis går ihop med Naturpedagogiskt centrum skapas helt nya förutsättningar för samarbeten, då det finns möjligheter att nyttja bussen de dagar den står stilla för andra årskurser och då de även kan bidra med stöd till skolan. Andra alternativ att se över är eventuell uthyrning av bussen till föreningar eller dylikt.

Andra samarbeten

Samarbete sker även med utbildningsförvaltningens verksamhet naturskola: åk f-6 och naturskola: förskolan. Främst är det lovaktiviteter som tex sommarskolan, som hela naturskolan deltar i årligen i juni. Fältbussen hyrs även in av AVUX för dagar med SFI som handlar om allemansrätt och svensk natur.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Kommunfullmäktige har, som ovan nämnt, givit miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att under år 2022 utforma och driva ett pilotprojekt för att erbjuda Fältbussens verksamhet till fler målgrupper. Genomförandet av pilotprojektet har inte genererat några extra kostnader och kunnat genomföras inom befintlig ram.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har även i sitt yttrande för budget och mål 2023 med utblick mot 2024-2026 äskat medel om 300 000 kronor i syfte att kunna förstärka verksamheten med ytterligare en årsarbetskraft. En förutsättning för att kunna maximera nyttjandet av fältbussen är att verksamheten har minst två årsarbetskrafter och ett utökat samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen respektive utbildningsförvaltningen.

Om bussen

Fältbussen ägs av Tekniska förvaltningen och är av årsmodell 2011. Bussen är rekonstruerad för att passa verksamheten, där främre delen innehar ett tillbyggt laboratorium och bussens bakre del består av 25 sittplatser. Bussen har gått knappt 7500 mil och är i bra skick. Fältbussen är 12 m lång, 2,5 m bred och väger dryga 13 ton olastad. I dagsläget har miljö- och hälsoskyddsnämndens personal ansvarat för all skötsel av bussen såsom mindre reparationer, besiktning, tvättning samt transport till och från verkstad och däckverkstad.

Hyreskostnaderna som miljö- och hälsoskyddsnämnden har för fältbussen behöver ses över. För närvarande har miljö- och hälsoskyddsnämnden månadsvisa kostnader för bussen om drygt 30 000 kronor i månaden (28 000 kronor för hyra av själva bussen, 2 700 kronor för hyra av parkering/garage till bussen), samt de kostnader som uppstår för exempelvis underhåll och reparation.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inlett dialog med tekniska förvaltningen gällande de avtal och överenskommelser som föreligger gällande de kostnader som påförs miljö- och hälsoskyddsnämnden. För de kostnader som fältbussen genererar behöver det klargöras vem som ska ansvara för finansieringen och om avskrivning kan ske i samband med årsskiftet.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Jelinka Hall
Miljöchef

Expedieras till:

Kommunfullmäktige via kommunstyrelsen

§ 65

Slutrapport, uppdrag Fältbussen (MHN/2022:00045)

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att

1. Godkänna slutrapporten gällande Fältbussen.
2. Uttala att miljö- och hälsoskyddsämndens verksamhet åtar sig att samordna samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen för att ytterligare utveckla samarbetet och nyttjandet av fältbussen.
3. Uttala att miljö- och hälsoskyddsämnden i yttrande för mål och budget 2023 äskat medel om förstärkning av verksamheten med 300 000 kronor för en årsarbetskraft vilket är en förutsättning för vidare utveckling av samarbetet.
4. Slutrapporten överlämnas till kommunfullmäktige som slutredovisningen av uppdraget.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsämnden har fått i uppdrag att under 2022 utforma och driva ett pilotprojekt för att erbjuda Fältbussens verksamhet till fler målgrupper. Inom miljö- och hälsoskyddsämnden har en naturskola funnits sedan 1988 som är utrustad med en buss, Fältbussen. Fältbussen är utformad som ett klassrum med sittplatser bak och bänkar fram. Den används främst för att åka ut med årskurs fem på exkursioner i naturen.

Miljö- och hälsoskyddsämnden har även i sitt yttrande till budget och mål 2023 med utblick 2024-2026 äskat förstärkning av medel till naturskolan med ytterligare årsarbetskraft för att stärka upp bemanningen. I samband med budgetberedningen har dialog inletts med tekniska förvaltningen gällande de avtal och överenskommelser som föreligger samt de kostnader som påförs miljö- och hälsoskyddsämnden. Tekniska förvaltningen ska efter sin genomgång klargöra kostnader för fältbussen som miljö- och hälsoskyddsämnden haft samt om avskrivning av fältbussen kan ske i samband med årsskiftet.

BOTKYRKA KOMMUN

PROTOKOLLSUTDRAG

11[15]

Miljö- och hälsoskyddsnamnden 2022

2022-12-12

Kod: 3.2.2.1

Dnr:

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

§ 7

Slutredovisning av uppdrag för samverkan avfallsbrottslighet KS/2022:00510

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige godkänner slutrapporten gällande pilotprojektet avseende uppdraget om avfallsbrottslighet.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är ordförandeförslaget. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (tillsynsmyndigheten) har fått i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen och övriga nämnder under 2022 utforma och påbörja ett pilotprojekt mot brottslighet inom avfallsområdet. Uppdraget skulle genomföras i nära samarbete med andra berörda myndigheter. Syftet med pilotprojektet var att initiera och driva ett samarbete som ger Botkyrka kommun stöd och möjlighet att i ett tidigt skede kunna hantera oseriösa aktörer.

Pilotprojektet genomfördes under en dag i oktober tillsammans med Polismyndigheten, Skatteverket, Arbetsmiljöverket och Arbetsförmedlingen. Arbetet med att följa avfallshanteringen har även fortsatt under de samverkanspass som genomförts med bland annat polismyndigheten.

Miljöenheten har även deltagit vid det första sammankallade mötet hos Regeringskansliet i M 2022:04; En skärpt miljöstraffrätt och en stärkt miljöbrottsbekämpning, numera Miljöstraffrättsutredningen.

Både miljöenheten och kommunledningsförvaltningen ser stor potential i att utveckla det brottsförebyggande arbetet inom kommunen i ett större perspektiv inom samhällsbyggnadsförvaltningen och i samverkan med övriga förvaltningar genom exempelvis mer uppsökande tillsyn. Att arbeta brottsförebyggande kan appliceras på flera områden inom samhällsbyggnadsförvaltningens tillsynsområden. Exempelvis inom olovliga boende, förorening av mark, tobaksförsäljning, livsmedelsförsäljning och generellt inom alla de

områden som miljöenheten och dels bygglov utövar tillsyn över. Det kan konstateras att arbetet kräver fler resurser och att en intern struktur inom både samhällsbyggnadsförvaltningen och andra berörda förvaltningar utvecklas och etableras för ett tryggare Botkyrka.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har behandlat ärende 2022-12-12, § 65.

Samhällsbyggnadsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2022-12-05.

Expedieras till:

Kommunfullmäktige

Referens

Therese Nordin
therese.nordin@botkyrka.se

Mottagare

Miljö – och hälsoskydds nämnden

Slutrapport, uppdrag samverkan för avfallsbrottslighet

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att

1. Godkänna slutrapporten gällande pilotprojektet avseende uppdraget om avfallsbrottslighet.
2. Miljö- och hälsoskydds nämndens verksamhet inrättar ett nytt team som kommer arbeta brottsförebyggande och samordna samverkan inom kommunen avseende proaktiv tillsyn och vidare utveckling av arbetet generellt inom brottslighet. Inom teamet kommer en teamledare och två årsarbetskrafter ingå.
3. Miljö- och hälsoskydds nämnden har i mål och budget för 2023 äskat medel om 2 miljoner kronor för att förstärka nämndens arbete med proaktiv tillsyn som ska verka brottsförebyggande generellt.
4. Slutrapporten överlämnas till kommunfullmäktige som slutredovisningen av uppdraget.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskydds nämnden (tillsynsmyndigheten) har fått i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen och övriga nämnder under 2022 utforma och påbörja ett pilotprojekt mot brottslighet inom avfallsområdet. Uppdraget skulle genomföras i nära samarbete med andra berörda myndigheter. Syftet med pilotprojektet var att initiera och driva ett samarbete som ger Botkyrka kommun stöd och möjlighet att i ett tidigt skede kunna hantera oseriösa aktörer.

Pilotprojektet genomfördes under en dag i oktober tillsammans med Polismyndigheten, Skatteverket, Arbetsmiljöverket och Arbetsförmedlingen. Arbetet med att följa avfallshanteringen har även fortsatt under de samverkanspass som genomförts med bland annat polismyndigheten.

Miljöenheten har även deltagit vid det första sammankallade mötet hos Regeringskansliet i M 2022:04; En skärpt miljöstraffrätt och en stärkt miljöbrottsbekämpning, numera Miljöstraffrättsutredningen.

Både miljöenheten och kommunledningsförvaltningen ser stor potential i att utveckla det brottsförebyggande arbetet inom kommunen i ett större perspektiv inom samhällsbyggnadsförvaltningen och i samverkan med övriga förvaltningar genom exempelvis mer uppsökande tillsyn. Att arbeta brottsförebyggande kan appliceras på flera områden inom samhällsbyggnadsförvaltningens tillsynsområden. Exempelvis inom olovliga boende, förorening av mark, tobaksförsäljning, livsmedelsförsäljning och generellt inom alla de områden som miljöenheten och dels bygglov utövar tillsyn över. Det kan konstateras att arbetet kräver fler resurser och att en intern struktur inom både samhällsbyggnadsförvaltningen och andra berörda förvaltningar utvecklas och etableras för ett tryggare Botkyrka.

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fick i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen och övriga nämnder under 2022 utforma och genomföra ett pilotprojekt mot brottslighet inom avfallsområdet. Uppdraget ska slutredovisas i samband med årsskiftet.

Som ett första steg genomförde tillsynsmyndigheten ett pilotprojekt under hösten 2022. Syftet med pilotprojektet var att initiera och driva ett samarbete som ger Botkyrka kommun stöd och möjlighet att i ett tidigt skede kunna hantera oseriösa aktörer.

Arbetet med pilotprojektet och den framtida utvecklingen av brottsförebyggande tillsynsarbete drivs inom tillsynsmyndigheten och samordnas med kommunjurist och SÄK.

Tillsynsmyndigheten bedriver idag tillsyn på avfall utifrån gällande lagstiftning. Det kan vara avfall i form av massor på stora masshanteringsanläggningar, brännbart avfall, avfall på fordonsverkstäder och liknande, avfallsfrågor gällande hushållssopor och återvinningscentraler

och livsmedelsavfall. Det innebär att tillsyn utförs över både icke-farligt avfall och farligt avfall.

Genomförandet av pilotprojektet

Genomförandet av pilotprojektet skedde med den lokala Polismyndigheten, Skatteverket, Arbetsmiljöverket och Arbetsförmedlingen.

Tillsynspasset genomfördes i ett industriområde i Botkyrka kommun under en dag. Totalt hann 6 fastigheter besökas varav 4 ärenden har startats för handläggning av brister och åtgärder. Ärendena är fortfarande aktiva och under handläggning.

Fokusområdet för tillsynen var verksamheternas avfallshantering och akuta risker för miljön på fastigheterna. Miljöenheten genomförde tillsyn över hur verksamheten förvarade och hanterade sitt avfall, vilken typ av avfall som förekom i verksamheten, hur avfallet omhändertogs och av vem samt hur fastigheten och verksamheten såg ut. Om det var skräpigt och om ansvariga på plats var införstådda i rådande lagstiftning.

Brister som noterades var felaktig sortering av avfall, nedskräpade fastigheter, farligt avfall i form av spillolja, olje- och bensindunkar spridda över fastigheten, lite eller ingen kunskap kring vad rådande lagstiftning kräver av verksamhetsutövare som producerar avfall, misstankar om att spillolja eldas i en alloljekamin, risker för läckage av kemikalier och spillolja till närmiljön, avsaknad av kemikalieförteckning, brist på rapportering till Naturvårdsverkets avfallsregister gällande farligt avfall och felaktig hantering av farligt avfall. Det noterades även att verksamhetsutövarna inte är införstådda i lagstiftningen kring vilka förpliktelser en transportör omfattas av vid transport eller bortlämnade av avfall. Miljöenheten kunde även notera att olovliga boenden förekommer i området och att det finns brandrisker på verksamheterna främst genom hur avfall och uttjänta däck förvaras.

Miljöenheten har upprättat 4 ärenden som tillsynsärenden och kommer följa upp att de åtgärder som noterats åtgärdats.

Resultat av pilotprojektet

Miljöenheten kan konstatera att det finns en kunskapsbrist bland de verksamhetsutövare som besöktes under pilotprojektet. Miljöenheten ser att det finns risk för att avfall hamnar på ställen där det inte ska hamna när verksamhetsutövarna inte rapporterar vart det farliga avfallet tagit vägen eller säkerställer att den som hämtar deras avfall tar det till en godkänd mottagning.

Miljöenheten ser att det finns direkta risker för miljön genom läckage eller brand när exempelvis spillolja i oljefat förvaras utomhus utan påkörningsskydd eller tak och när uttjänta däck förvaras i stora högar utmed husfasaden och bedömer att detta är skäligt att kräva rättelse för. Utöver detta kunde miljöenheten notera att det generellt sett är skräpigt kring fastigheterna och att mikroplatser riskerar eller redan sprids i miljön. Avfall förvaras på icke tillåtna vis och verksamhetsutövarna och personal på plats har dålig eller ingen kunskap kring vad som klassas som farligt avfall och icke-farligt avfall.

Under tillsynen noterade miljöenheten en alloljekamin som efter dialog med bygglov saknar den bygganmälan som krävs vid inrättande av en värmekamin. Miljöenheten noterade även vid 2 verksamheterna eventuella olovliga boenden som rapporterats till bygglovsenheten för vidare hantering.

Miljöenheten har även upprättat en åtalsanmälan avseende miljöbrott på grund av upptäckt under pilotprojektet.

De övriga myndigheterna som deltog vid pilotprojektet utgick från sina egna respektive lagstiftningar och samtliga verksamheter var av intresse för varje myndighet.

Förbättringsområden

När pilotprojektet genomfördes uppmärksammade inspektörerna att vissa verksamheter i området stängde och lämnade platsen. En fundering är om framtida tillsyn på samma område bör bedrivas under en längre period med spridda tillfällen och på färre verksamheterna i taget. Möjligtvis att en insats i samverkan med andra myndigheter ska alternera mellan olika områden och olika tillfällen för att minska risken för verksamheter ska bli förvarnade.

En insats likt denna skapar enorma mängder efterarbete för tillsynsmyndigheten. Fler resurser krävs för att kunna följa upp samtliga åtgärder som noteras under tillsyn också för att kunna agera skyndsamt på de brister som anses vara mest akuta. Tillsynsmyndigheten har även en skyldighet enligt miljöbalken att skyndsamt åtalsanmäla vid misstanke om miljöbrott. Med rätt antal resurser kan miljöenheten upprätthålla denna skyndsamhet vilket också förhoppningsvis bidrar till en eventuell förundersökning hinner säkra rätt bevis och inte läggs ner i brist på dem.

Miljöenheten kan konstatera att genomförandet av pilotprojektet har visat på uppsökande tillsyn är viktig för att tillsynsmyndigheten ska få en rättvis bild av hur verksamheter bedrivs i den ordinarie vardagen. Dock finns det en svårighet i att få tillgång till samtliga intressanta och relevanta objekt och

det behöver utarbetas en strategi kring hur utförandet ska gå till på det mest effektiva sättet.

Under pilotprojektet noterades flera olika risker som var kopplade till risk för brand. Miljöenheten ser att ett samarbete med räddningstjänstens tillsynsmän behöver arbetas fram för att kunna samverka vid liknande tillsyn. Detta för att räddningstjänsten i sin tur ska kunna kräva rättelse vid exempelvis felaktig förvaring av avfall som utgör en brandrisk.

Miljöenheten uppmärksammade också att uppsökande tillsyn i liknande områden troligtvis kan innebära att stulna varor eller avfall som är tänkt att exporteras olagligt kan påträffas i containrar. Här ser miljöenheten ett behov av att samverka med tullverket vid liknande tillsynsinsatser.

Utvecklingsområden

Miljöenheten ser en möjlighet i att utveckla liknande uppsökande tillsyn på fler områden inom verksamhetsplanen.

Uppsökande tillsyn kan på sikt bidra till att fler verksamheterna förs in i den ordinarie tillsynen med årlig tillsynsavgift och även på sikt bidra till mer skötsamma verksamheter. Uppsökande tillsyn är även ett steg i att skapa rättvisa konkurrensförutsättningar för de verksamheterna som är skötsamma och i att skapa en oattraktiv kommun för oseriösa aktörer att vara verksamma i.

Den uppsökande tillsynen kommer dock innebära att aktuella inspektörer försätts i en annan typ av arbetsmiljö. Det behöver upprättas en säkerhetskultur för att hantera den här typen av tillsyn. Uppsökande tillsyn kommer innebära att verksamhetsutövare som inte vill bli hittade hittas och en handläggning med generellt sätt mer krav och eventuella förbud/viten.

För att driva arbetet med uppsökande tillsyn ser miljöenheten att kartläggning av kommunens områden behöver göras för att skapa en bild över vilka områden som attraherar olika aktörer. Miljöenheten ser att ett möjligt tillvägagångssätt för detta kan vara med hjälp av drönare eller satellitbilder.

Miljöenheten ser även en utvecklingspotential inom möjligheterna att ta hjälp av medborgare i kommunen. Genom att upprätta system där medborgare dels kan få ta del av information som vägleder dem i vad de ska vara uppmärksamma på och hur de kan informera miljöenheten om eventuella upptäckter eller observationer som gjorts.

Miljöenheten ser ytterligare utvecklingspotential i att informera och utbilda fastighetsägare runt omkring i kommunen. Speciellt i de områden som ligger mer i skymundan och där det är mer troligt att en oseriös aktör kommer söka sig till. För detta krävs det att en geografisk analys genomförs.

Miljöenheten ser även fördelar med att koppla ihop det proaktiva brottsförebyggande arbetet med näringslivet. Det finns en potential i att prata med de seriösa aktörerna och få hjälp och information kring hur de oseriösa etablerar sig och inom vilka områden som attraherar flest oseriösa aktörer.

Tillsyn är ett förebyggande verktyg om den används på rätt och kan appliceras på flera enheter inom samhällsbyggnadsförvaltningen och andra områden inom kommunen. Det kräver dock att en intern struktur upprättas och att varje enhet avvarar en del av sina resurser för att delta i det brottsförebyggande arbetet.

Miljöenheten planerar även för att besöka kommuner som idag redan jobbar med uppsökande tillsyn för att inspireras till hur vi kan utveckla ett arbetssätt som blir effektivt inom Botkyrka kommun.

Miljöenheten har deltagit i det första mötet hos Regeringskansliet i M 2022:04 En skärpt miljöstraffrätt och en stärkt miljöbrottsbekämpning, numera Miljöstraffrättsutredningen. Av mötet kan miljöenheten konstatera att med den erfarenhet och bakgrund som finns inom Botkyrka kommun har vi värdefulla insikter att bidra med. Miljöenheten kommer fokusera främst på de ändringar vi vill se inom området för miljöstraffavgifter och vilka verktyg tillsynsmyndigheter behöver för att arbeta proaktivt.

Reflektioner från kommunledningsförvaltningen

Utifrån ett kommunövergripande perspektiv så kan kommunledningsförvaltningen konstatera att samverkansdelen mellan kommun och andra myndigheter behöver stärkas upp samt att mer resurser i form av personalutökning krävs till miljöenheten för att på ett adekvat sätt kunna genomföra nödvändig tillsyn. Främst för att stärka upp med resurser som blir väsentliga i efterarbetet av tillsynerna.

Genomfört tillsynsarbete kräver ofta gediget efterarbete såväl administrativt som aktivt uppföljningsarbete. I nuvarande situation med begränsade resurser blir uppföljningsarbetet lidande vilket i sin tur leder till att vi långsiktigt förlorar kraft i det brottsförebyggande arbetet.

Utifrån tillsynspasset i pilotprojektet som genomfördes i industriområde

tydliggjordes det att det saknas en del samverkanspartners för att optimera tillsynsarbetet. Myndigheter som skulle kunna gynna tillsynsarbetet är:

- Tullverket som har verktyg och lagstiftning för att kontrollera och vidta åtgärder för kontroll av containrar som står uppställda på arbetsplatser. Exempelvis genom att kontrollera import/export av smuggelgods/stöldgods som kan vara miljöfarligt.
- Räddningstjänsten utifrån brandrisker som uppdagades på fler än ett objekt under tillsynspasset.
- Bygglov med anledning av att det förekommit olovliga boenden på arbetsplatserna.

Vidare behöver det även etableras en bättre samverkansstruktur med lokalpolisen samt tullverket för att möjliggöra punktinsatser samt effektiva handräkningsbegäran vid behov. Desto viktigare i det brottsförebyggande arbetet blir samverkansstrukturen internt inom kommunen och mellan myndigheter väsentlig för att kunna se över och verkställa de åtgärder samt förändringsarbete som behövs för att beivra miljöbrott.

Vid införandet av en sådan struktur krävs att berörda förvaltningar tillsätter resurser i form av exempelvis en kontaktperson vid hantering av ärenden i kommunens brottsförebyggande arbete. En aspekt att ta hänsyn till avseende det brottsförebyggande arbetet är att det alltid bör genomföras en riskanalys och att säkerhetsaspekten gällande personal ses över. Exempelvis en risk och hot bedömning för att värna om personalens arbetsmiljö.

Sammanfattningsvis anser kommunledningsförvaltningen att det brottsförebyggande arbetet har ett viktigt signalvärde för kommunen och kan långsiktigt främja samverkan med externa aktörer i linje med kommunens värderingar.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Kommunfullmäktige har, som ovan nämnt, givit miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att under år 2022 utforma och driva ett pilotprojekt avseende proaktiv tillsyn inom ett industriområde. Genomförandet av pilotprojektet har inte genererat några extra kostnader och kunnat genomföras inom befintlig ram.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har äskat förstärkning av medel i budget och mål 2023 med utblick mot 2024-2026 med 2 miljoner kronor i syfte att till skapa ett team som arbetar med proaktiv tillsyn för brottslighet och förstärka verksamheten med en teamledare och två årsarbetskrafter.

Tillskapandet av teamet förutsätter att miljö- och hälsoskyddsnämnden tilldelas medel från och med 2023.

Expedieras till:

- Kommunfullmäktige
- Kommunstyrelsen
- Pernilla Vera, Trygghet- och säkerhetsdirektör

§ 65

Slutrapport, uppdrag samverkan emot organiserad avfallsbrottslighet (MHN/2022:00044)

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att

1. Godkänna slutrapporten gällande pilotprojektet avseende uppdraget om avfallsbrottslighet.
2. Miljö- och hälsoskyddsämndens verksamhet inrättar ett nytt team som kommer arbeta brottsförebyggande och samordna samverkan inom kommunen avseende proaktiv tillsyn och vidare utveckling av arbetet generellt inom brottslighet. Inom teamet kommer en teamledare och två årsarbetskrafter ingå.
3. Miljö- och hälsoskyddsämnden har i mål och budget för 2023 äskat medel om 2 miljoner kronor för att förstärka nämndens arbete med proaktiv tillsyn som ska verka brottsförebyggande generellt.
4. Slutrapporten överlämnas till kommunfullmäktige som slutredovisningen av uppdraget.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsämnden (tillsynsmyndigheten) har fått i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen och övriga nämnder under 2022 utforma och påbörja ett pilotprojekt mot brottslighet inom avfallsområdet. Uppdraget skulle genomföras i nära samarbete med andra berörda myndigheter. Syftet med pilotprojektet var att initiera och driva ett samarbete som ger Botkyrka kommun stöd och möjlighet att i ett tidigt skede kunna hantera oseriösa aktörer.

Pilotprojektet genomfördes under en dag i oktober tillsammans med Polismyndigheten, Skatteverket, Arbetsmiljöverket och Arbetsförmedlingen. Arbetet med att följa avfallshanteringen har även fortsatt under de samverkanspass som genomförts med bland annat polismyndigheten.

Miljöenheten har även deltagit vid det första sammankallade mötet hos Regeringskansliet i M 2022:04; En skärpt miljöstraffrätt och en stärkt miljöbrottsbekämpning, numera Miljöstraffrättsutredningen.

Både miljöenheten och kommunledningsförvaltningen ser stor potential i att utveckla det brottsförebyggande arbetet inom kommunen i ett större perspektiv inom samhällsbyggnadsförvaltningen och i samverkan med övriga förvaltningar genom exempelvis mer uppsökande tillsyn. Att arbeta brottsförebyggande kan appliceras på flera områden inom samhällsbyggnadsförvaltningens tillsynsområden. Exempelvis inom olovliga boende, förorening av mark, tobaksförsäljning, livsmedelsförsäljning och generellt inom alla de områden som miljöenheten och dels bygglov utövar tillsyn över. Det kan konstateras att arbetet kräver fler resurser och att en intern struktur inom både samhällsbyggnadsförvaltningen och andra berörda förvaltningar utvecklas och etableras för ett tryggare Botkyrka.

Expedieras till:

§ 8

Ökning låne- och borgensram Södertörns Energi AB KS/2022:00825

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Låne- och borgensramen för Södertörns Energi AB utökas med 87 miljoner kronor till totalt 522,5 miljoner kronor för 2023.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är ordförandeförslaget. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Sammanfattning

Södertörns Energi AB har inkommit med ett äskande om en höjning av sin låne- och borgensram med totalt 174 miljoner kronor, då ett överdrag av nuvarande totala låne- och borgensram på 871 miljoner kronor bedöms behöva göras under våren 2023.

För Botkyrka kommuns del, som har en ägarandel om 50 procent i Södertörns Energi AB, innebär det en utökning av låne- och borgensramen för bolaget med 87 miljoner kronor från 435,5 miljoner kronor till 522,5 miljoner kronor.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2022-12-22.

Expedieras till:

Kommunfullmäktige

Referens

Mattias Rensfeldt
mattias.rensfeldt@botkyrka.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Ökning låne- och borgensram för Södertörns Energi AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Låne- och borgensramen för Södertörns Energi AB utökas med 87 miljoner kronor till totalt 522,5 miljoner kronor för 2023.

Sammanfattning

Södertörns Energi AB har inkommit med ett äskande om en höjning av sin låne- och borgensram med totalt 174 miljoner kronor, då ett överdrag av nuvarande totala låne- och borgensram på 871 miljoner kronor bedöms behöva göras under våren 2023.

För Botkyrka kommuns del, som har en ägarandel om 50 procent i Södertörns Energi AB, innebär det en utökning av låne- och borgensramen för bolaget med 87 miljoner kronor från 435,5 miljoner kronor till 522,5 miljoner kronor.

Ärendet

Södertörns Energi AB har inkommit med ett äskande om en höjning av sin låne- och borgensram med totalt 174 miljoner kronor, då ett överdrag av nuvarande totala låne- och borgensram på 871 miljoner kronor bedöms behöva göras under våren 2023. Anledningen till behovet är att dotterbolaget Söderenergi AB har driftstörningar i en turbin som medfört ett långvarigt stopp i elproduktionen. Driftstörningarna ger en negativ resultateffekt för Söderenergi AB med ett kritiskt likviditetsbehov. För att undvika krav på kontrollbalansräkning föreslås ett villkorat aktieägartillskott på totalt 300 miljoner kronor från ägarbolagen Södertörns Energi AB, med en ägarandel på 58 procent, och Telge AB, med en ägarandel på 42 procent.

För Botkyrka kommuns del, som har en ägarandel om 50 procent i Södertörns Energi AB, innebär det en utökning av låne- och borgensramen

för 2023 med 87 miljoner kronor från 435,5 miljoner kronor till 522,5 miljoner kronor.

Södertälje kommunfullmäktige fattade den 19 december 2022 beslut om ett villkorat aktieägartillskott på 126 miljoner kronor, motsvarande Telge AB:s ägarandel på 42 procent. Södertäljes beslut är villkorat av att övriga delägare, Botkyrka kommun och Huddinge kommun, fattar likalydande beslut. Huddinge kommunfullmäktige beslutar om utökad låne- och borgensram den 13 februari 2023.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Förslaget innebär att låne- och borgensramen för Södertörns Energi AB utökas med 87 miljoner kronor för 2023, men bedöms inte innebära några kostnader för kommunen. Nyttjas hela den utökade låne- och borgensramen medför det ökade intäkter i form av borgensavgifter på cirka 618 tusen kronor per år för Botkyrka kommun.

Med hänsyn tagen till beräknat resultat och utdelningsutrymme bedöms återbetalning av ägartillskottet kunna genomföras inom en tidperiod på mellan 3 och 5 år.

Bilagor

Skrivelse till Södertörns Energi AB
Skrivelse Söderenergi AB

Leif Eriksson
Kommundirektör

Per Malmquist
Ekonomidirektör

Expedieras till:

Södertörns Energi AB
Per Malmquist, ekonomidirektör
Mattias Rensfeldt, finansansvarig kommunledningsförvaltningen
Internbanken

Till styrelsen för Södertörns Energi AB

Aktieägartillskott Söderenergi vid behov

Bakgrund

Söderenergi har under sommaren och hösten haft minskad elproduktion med anledning av en planerad översyn av turbin och generator, samt byte av turbinrotor. Denna översyn och byte av rotor har skett enligt beslutad underhållsplan.

Turbinen kom igång ca fyra veckor försent efter översynen, men hann bara vara igång under en månad när höga vibrationer upptäcktes vid tester. Turbinen och därmed även elproduktionen stoppades och stängdes av i samråd med leverantör och försäkringsbolag. Ett arbete med att hitta grundorsaken till vibrationerna påbörjades.

Söderenergi och leverantören har prioritering på att få igång produktionen snarast möjligt, för att komma dit behöver grundorsaken till vibrationerna först hittas. Förberedelser för uppstart pågår och ambitionen är att få i gång elproduktionen till årsskiftet.

Ekonomi

Som produktionsbolag har Söderenergi ett mycket litet eget kapital i förhållande till storlek och omsättning. Givet att elproduktionen endast varit igång i ca en månad sedan början av sommaren blir det än mer sårbart nu ekonomiskt när elpriserna är på en hög nivå.

Om elproduktionen inte kommer i gång till årsskiftet blir det en ohållbar situation finansiellt och likviditetsmässigt för Söderenergi. Förslaget är att tillskjuta medel via aktieägartillskott under januari om behov uppstår. Uppskattat behov av aktieägartillskott uppgår till totalt cirka 300 miljoner kronor, där varje ägarkommun står för sin andel. För Botkyrka och Huddinge innebär det 58 % av 300 miljoner kronor, det vill säga 174 miljoner kronor, varav 87 miljoner kronor per kommun. *Södertälje beslutade i KS den 16 december att godkänna ett aktieägartillskott till Söderenergi AB på upp till 126 miljoner kronor om behov uppstår under första kvartalet 2023, under förutsättning att övriga delägare bidrar utifrån sin andel. Samma beslut fattades av KF i Södertälje måndagen den 19 december.*

Ett parallellt arbete pågår för att få ersättning för del av den ekonomiska skadan som åsamkas Söderenergi.

Bilaga

Handling från Söderenergi

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta:

att *godkänna att Södertörns Energi utökar befintlig borgensram med upp till 174 miljoner kronor till en total borgensram på 905 mkr. Det innebär att befintlig låneskuld utökas från dagens 871 miljoner kronor upp till 905 miljoner kronor.*

att *Södertörns Energi lämnar ett villkorat aktieägartillskott till Söderenergi AB på upp till 174 miljoner kronor om behov uppstår under första kvartalet 2023, under förutsättning att övriga delägare bidrar utifrån sin andel.*

Adam Brännström
Koncernchef Södertörns Energi

Titel
Aktieägartillskott

Datum
2022-12-15

Utfärdat av
Magnus Trygg

Söderenergi AB har eventuellt behov av aktieägartillskott i januari 2023

Bakgrund och beskrivning av nuläget

Söderenergi har under perioden juni-oktober 2022 gjort en stor översyn (sk. Major Overhaul) av turbin och generator samt byte av turbinrotor. En stor översyn görs på turbin- och generatorsystem i intervallet var 6:e – 8:e år. Rotorbytet var planerat sen 6 år tillbaka i enlighet med den överenskommelse och planering som gjordes med leverantören Siemens efter haveriet 2015-2016. Det samtidiga genomförandet av de två åtgärderna har planerats som ett gemensamt projekt i flera år tillsammans med Siemens (numera Siemens Energy). Turbin och generator kom i drift i början av oktober efter ca 4 veckors försening.

Efter ca en månads drift uppstod under tester höga vibrationer och turbinen stoppades den 7 november 2022. Leverantören Siemens Energy (leverantören), Söderenergi och försäkringsbolaget FM Global var eniga om att åter öppna locket och inspektera samt utföra en grundorsaksanalys. Processen att öppna, stänga och åter driftsätta en turbin av denna storlek tar minst 5 veckor att genomföra och i detta fall krävdes även en grundorsaksanalys.

Grundorsaksanalys (inspektioner, materialanalyser, beräkningar mm) görs av leverantören, Söderenergi samt av försäkringsbolaget. Arbetet sker transparent och med gemensamma möten mellan de tre parterna som var och en gör sin egen analys. Arbetet är i slutfas, vi vet att det uppstått itagningar mellan rotor och turbinhus men skadorna är små och behöver inte åtgärdas. Dock behöver grundorsaken fastställas för att kunna återmontera och driftsätta utan att riskera ännu större skador och ett totalt haveri.

Just nu pågår förberedelser för återmontering för att enligt plan åter driftsätta turbinen vid årsskiftet. All kraft är fokuserad på att snabbt och säkert åter kunna producera el.

Finansiell påverkan och kommersiell hantering

Att turbinen inte är i drift innebär att Söderenergi i nuläget inte producerar el (bör nämnas att Igelsta kraftvärmeverks panna är i full drift och således producerar värme). Redan den ursprungliga förseningen om fyra veckor och det nuvarande stilleståndet sedan början av november påverkar Söderenergis planerade elintäkter mycket kraftigt samt att el såld i förväg i enlighet med prisriskpolicyn har köpts tillbaka till och med december. Det finansiella resultatet blir därmed kraftigt negativt och gröper ur det egna kapitalet till mycket låga nivåer. Dessutom påverkas naturligtvis även likviditeten högst betydligt.

Titel
Aktieägartillskott

Datum
2022-12-15

Försäkringsfrågan hanteras av utsedd grupp för upplägg och förberedelser av de underlag (direkta och indirekta kostnader) som krävs för eventuell ersättning (35 dagars karenstid enligt försäkringsavtalet). I dagsläget har vi inte fått besked om händelsen är ersättningsbar.

Leverantören är notifierad (flera gånger) och Söderenergi har en grupp för att hantera situationen kommersiellt. Söderenergi har ett mycket gott stöd från advokatfirman Ramberg Law som bistått Söderenergi i entreprenadfrågor och tvister under många år. Bland annat under haveriet 2016.

Ägartillskott

Söderenergi har som produktionsbolag ett mycket litet eget kapital i förhållande till storlek och omsättning. Detta är helt i enlighet med det upplägg som finns för hela den gemensamma fjärrvärmeaffären (Söderenergi, Telge Nät och SFAB) men det gör Söderenergi känsligt för händelser som akut påverkar den finansiella situationen.

Givet att turbinen kommer i drift vid årsskiftet så hanteras den uppkomna situationen av Söderenergi tillsammans med sina systerföretag Södertörns Fjärrvärme AB och Telge Nät AB. Inget ägartillskott är därför nödvändigt i detta läge.

Om däremot turbinen inte kommer i drift enligt plan blir situationen ohållbar finansiellt och likviditetsmässigt. Därför behövs en proaktiv hantering och *förberedelse till att eventuellt tillskjuta medel* via ett aktieägartillskott under januari.

Beloppet uppgår totalt till ca 300 Mkr varvid de tre ägarkommunerna står för sin andel. *Om behov* uppstår behöver beloppet vara Söderenergi tillhanda senast den 27:e januari 2023.

Karin Medin

Karin Medin, VD

Magnus Trygg

Magnus Trygg, Ekonomichef

Avsägelse och fyllnadsval 2023-01-26

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner avsägelse och hemställer hos Länsstyrelsen i Stockholm om ny sammanräkning till kommunfullmäktige och förrättar val enligt nedan samt bordlägger övriga val.

Sammanfattning

Följande avsägelse har inkommit:

Östen Granberg (SD), ledamot i socialnämnden.

Martin Ingot (SD), ledamot i kommunfullmäktige.

Johan Holmberg (SD), ledamot i kommunfullmäktige.

Johan Holmberg (SD), ersättare i valnämnden.

Per Börjel (TUP), personlig ersättare för Camilla Jägemalm (TUP) i StorSthlm.

Martin Ingot (SD), ledamot i kommunfullmäktiges valberedning.

Martin Ingot (SD), ledamot i kommunstyrelsen.

Martin Ingot (SD), ledamot i valnämnden.

Kommunfullmäktige förrättar följande val:

SOCIALNÄMNDEN t o m 2026-12-31

Ledamot efter Östen Granberg (SD)

Agnes Szubzda (SD)

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT t o m 2023-12-31

Nämndeman efter Alexandra Tuvell

Stefan Froby

KOMMUNSTYRELSEN t o m 2026-10-31
Ledamot efter Martin Ingot (SD)

Max Möllerström (SD)

Kommunfullmäktige bordlägger följande val:

GODE MÄN TÄTORTSFÖRHÅLLANDEN t o m 2026-12-31
God man på vakant plats (S)

KOMMUNFULLMÄKTIGES VALBEREDNING t o m 2026-10-31
Ledamot efter Martin Ingot (SD)

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN t o m 2026-12-31
Ersättare på vakant plats (S)

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN t o m 2026-12-31
Ersättare på vakant plats (KD)

STORSTHLM t o m förbundsmöte 2027
Personlig ersättare för Camilla Jagemalm (TUP)

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT t o m 2023-12-31
Nämndeman på vakant plats

TILLVÄXT BOTKYRKA AB t o m årsstämman 2023
Suppleant efter Catharina Angermund-Carlsson (opol)

TILLVÄXT BOTKYRKA AB t o m årsstämman 2023
Ledamot efter Kevin Ryan (opol)

UPPLEV BOTKYRKA AB t o m årsstämman 2027
Suppleant på vakant plats (S)

UTBILDNINGSNÄMNDEN t o m 2026-12-31
Ordförande på vakant plats (S)

VALNÄMNDEN t o m 2026-12-31.
Ersättare efter Johan Holmberg (SD)

VALNÄMNDEN t o m 2026-12-31
Ledamot efter Martin Ingot (SD)

Anmälningsärenden

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Följande ärenden anmäls:

Revisionskrivelse - Förstudie, kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott, Dnr KS/ KS/2022:00801

Revisionskrivelse - Uppföljning av placerade barn och unga, Dnr KS/2022:00802

Revisionskrivelse - Granskning av Agenda 2030 och styrning av hållbarhetsaspekter i verksamheten, Dnr KS/2022:00803

Kommunstyrelse
och övriga nämnder

Förstudie – Kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en förstudie avseende kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott. Syftet med förstudien är att revisorerna ska få ett underlag för att kunna ta beslut om behov av eventuell fördjupad granskning ska genomföras inom området. Förstudien kan ses som en fördjupad risk- och väsentlighetsanalys inom området.

Efter genomförd förstudie ser vi att Botkyrka kommun genom såväl kommunstyrelse och nämnder har möjlighet att stärka, intensifiera och utveckla arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott. Det handlar både om att upprätta styrdokument, utveckla arbetet med riskanalyser för att identifiera prioriterade områden där åtgärder kan vidtas samt att stärka dels samordningen inom kommunkoncernen, dels samverkan och erfarenhetsutbytet med andra myndigheter och kommuner. Vi ser positivt på att det finns en visselblåsarfunktion.

Sammanfattningsvis ser vi efter genomförd förstudie följande huvudsakliga risker i kommunen med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott:

- Att dokumenterade riskanalyser inte genomförs i syfte att identifiera prioriterade områden med hög risk för välfärdsbrott på en kommunövergripande nivå eller på verksamhetsnivå.
- Att det inte finns upprättade styrdokument som tydliggör hur kommunen avser att arbeta med frågan om välfärdsbrott samt att det finns en upplevd avsaknad av tydliga definitioner av begreppen.
- Att det inte finns någon central samordningsfunktion med särskilt fokus på frågorna om välfärdsbrott.

Utifrån genomförd förstudie är vår rekommendation till revisorerna att överväga att i närtid genomföra en fördjupad granskning avseende hanteringen av externa utförare inom den personliga assistansen. En fördjupad granskning på temat välfärdsbrott/fusk kan sedan genomföras om 1-2 år när kommunen kommit längre i sitt arbete med frågorna.

För kommunens revisorer

Lennart Lindström
Ordförande

Bengt Ericsson
Vice ordförande

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium

Botkyrka kommun
Revisionen

Revisionskrivelse
2022-12-14

Kommunledning
Politiska sekreterare

Deltagare

LENNART LINDSTRÖM Sverige***Signerat med Svenskt BankID******2022-12-14 15:18:58 UTC***

Namn returnerat från Svenskt BankID: LENNART LINDSTRÖM

Datum

Lennart Lindström

Leveranskanal: E-post

BENGT ERICSON Sverige***Signerat med Svenskt BankID******2022-12-14 16:38:00 UTC***

Namn returnerat från Svenskt BankID: BENGT ERICSON

Datum

Bengt Ericson

Leveranskanal: E-post

Förstudie - Kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Botkyrka kommun

November 2022

Emma Ekstén, certifierad kommunal revisor

Nikolina Djurovic, revisionskonsult

Tobias Björn, certifierad kommunal revisor, kvalitetssäkrare

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och frågeställningar	4
Avgränsning	4
Metod	5
Iakttagelser och kommentarer	7
Risکانالyser för att medvetandegöra och upptäcka risker	7
Styrdokument och rutiner	11
Rutiner för att åtgärda upptäckta brister	15
Kommunövergripande samordning av arbetet	18
Samverkan med andra myndighetsaktörer	19
Visselblåsarfunktion	21

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en förstudie avseende kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott. Syftet med förstudien är att revisorerna ska få ett underlag för att kunna ta beslut om behov av eventuell fördjupad granskning ska genomföras inom området. Förstudien kan ses som en fördjupad risk- och väsentlighetsanalys inom området.

Efter genomförd förstudie ser vi att Botkyrka kommun genom såväl kommunstyrelse och nämnder har möjlighet att stärka, intensifiera och utveckla arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott. Det handlar både om att upprätta styrdokument, utveckla arbetet med riskanalyser för att identifiera prioriterade områden där åtgärder kan vidtas samt att stärka dels samordningen inom kommunkoncernen, dels samverkan och erfarenhetsutbytet med andra myndigheter och kommuner. Vi ser positivt på att det finns en visselblåsarfunktion.

Sammanfattningsvis ser vi efter genomförd förstudie följande huvudsakliga risker i kommunen med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott:

- Att dokumenterade riskanalyser inte genomförs i syfte att identifiera prioriterade områden med hög risk för välfärdsbrott på en kommunövergripande nivå eller på verksamhetsnivå.
- Att det inte finns upprättade styrdokument som tydliggör hur kommunen avser att arbeta med frågan om välfärdsbrott samt att det finns en upplevd avsaknad av tydliga definitioner av begreppen.
- Att det inte finns någon central samordningsfunktion med särskilt fokus på frågorna om välfärdsbrott.

Utifrån genomförd förstudie är vår rekommendation till revisorerna att överväga att i närtid genomföra en fördjupad granskning avseende hanteringen av externa utförare inom den personliga assistansen. En fördjupad granskning på temat välfärdsbrott/fusk kan sedan genomföras om 1-2 år när kommunen kommit längre i sitt arbete med frågorna.

Inledning

Bakgrund

Inom kommunsektorn ser vi en ökning av antalet välfärdsbrott utifrån att kommunen innehar resurser som är intressanta för kriminella aktörer att komma åt. I förlängningen riskerar detta att leda till sämre samhällsservice samtidigt som förtroendet för staten, myndigheter och näringslivet skadas. Dessa hot påverkar i sin tur centrala skyddsvärden som invånarnas trygghet, säkerhet och hälsa och får även konsekvenser för kommunsektorns möjligheter att upprätthålla samhällsviktiga funktioner samt att människors tilltro till demokratiska processer och rättssäkerheten urholkas.

Botkyrka har tre särskilt utsatta områden¹ (Alby, Fittja och Hallunda/Norsborg) och ett utsatt område² (Storveten) enligt Polisen. Detta kan öka risken för att otillbörlig påverkan riktad mot kommunens anställda och i förlängningen även ökad risk för välfärdsbrott/fusk.

SKR definierar begreppet välfärdsbrott som när en extern aktör - företag eller privatperson - otillbörligen utnyttjar kommunala medel för egen vinning. Enligt SOU 2019:59 kostar välfärdsbrott samhället 18 miljarder kronor årligen. Osäkerhetsintervallet uppgår till 11-27 miljarder kronor. Ekonomisk vinning är en av de viktigaste drivkrafterna för organiserad brottslighet. Angrepp på utbetalande system och brottslighet i form av undandragande av skatter och avgifter innebär årligen miljardförluster för staten.

I kommunen hanteras flera viktiga välfärdssystem. Kommuner gör utbetalningar till exempelvis externa assistansutförare, till enskilda i form av ekonomiskt bistånd eller till civilsamhället i form av olika stöd, t.ex. stöd till föreningslivet. Vidare gör kommunen årligen upphandlingar och inköp för betydande belopp. I alla dessa delar finns det risk för oegentligheter och för att kommunen utnyttjas. Det kan röra sig om både välfärdsfusk i mindre skala, men också välfärdsbrott i en mer organiserad och systematisk skala. Välfärdsbrottslighet finns inom hela välfärdssystemet, och har särskilt uppmärksammats inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera kommunala områden. Det finns också risk för att personer på insidan, det vill säga anställda i kommunen, agerar som så kallade möjliggörare. En möjliggörare kan exempelvis tipsa vänner, släkt eller bekanta om brister på insidan och ge tips på upplägg i syfte att utnyttja systemet. Det kan också handla om anställd som har otillåten bisyssla i t.ex. ett företag som tillhandahåller hemtjänst i kommunen.

Revisorerna har utifrån sin bedömning av väsentlighet och risk beslutat att genomföra en förstudie inom området.

---

¹ Ett geografiskt avgränsat område som kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen. Det kan även förekomma systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare i området. Situationen i området innebär att det är svårt eller nästintill omöjligt för polisen att fullfölja sitt uppdrag, vilket kräver regelmässig anpassning av arbetssätt eller utrustning. Många gånger har det skett en normalisering vilket lett till att varken polisen eller de boende reflekterar över det avvikande läget i området.

² Ett geografiskt avgränsat område som karaktäriseras av en låg socioekonomisk status där de kriminella har en inverkan på lokalsamhället. Inverkan är snarare knuten till den sociala kontexten i området än de kriminellas utstuderade vilja att ta makten och kontrollera lokalsamhället.

Syfte och frågeställningar

Förstudien ska ge en bild av kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott. Syftet med förstudien är att revisorerna ska få ett underlag för att kunna ta beslut om behov av eventuell fördjupad granskning ska genomföras inom området. Förstudien kan ses som en fördjupad risk- och väsentlighetsanalys inom området.

Förstudien ska besvara följande frågeställningar:

1. Hur arbetar kommunen med riskanalyser för att medvetandegöra och upptäcka risker kopplat till välfärdsfusk och välfärdsbrott?
  - a. Har kommunen identifierat och bedömt inom vilka områden riskerna och hoten finns?
2. Finns det fastställda styrdokument som stöd i arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott?
3. Hur arbetar kommunen med att åtgärda de brister som upptäckts i syfte att förebygga välfärdsfusk och välfärdsbrott?
4. Samordnas kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott, eller ligger ansvaret på respektive verksamhetsdel?
5. Hur ser kommunens samverkan ut med andra myndighetsaktörer i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk/brott samt utbyta erfarenheter med andra?
6. Har kommunen en visselblåsarfunktion och är den i så fall känd?

Avgränsning

Förstudien avgränsas till att översiktligt kartlägga kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott. Vidare avgränsas förstudien till att utöver det kommunövergripande perspektivet belysa följande fyra områden:

- Utbetalningar till enskilda i form av ekonomiskt bistånd
- Utbetalningar till externa utförare i form av personlig assistans
- Utbetalningar till civilsamhället i form av föreningsstöd
- Upphandling- och inköpsfunktionen

I alla dessa fyra områden ingår det vi kallar för interna oegentligheter, eller möjliggörare det vill säga personer på insidan i den kommunala organisationen som genom en aktiv handling eller genom passivitet hjälper till i samband med välfärdsfusket eller välfärdsbrottet.

Sedan projektplanen togs fram har PwC beslutat att konsekvent använda begreppet välfärdsbrott då SKR i sina benämningar har tagit bort begreppet välfärdsfusk eftersom det ofta är att betrakta som ren brottslighet. Löpande i rapporten kommer därför begreppet välfärdsbrott användas. Frågeställningarna är dock fortfarande formulerade som i projektplanen och innehåller således ordet "välfärdsfusk" i vissa delar. Även

enkätfrågorna formulerades innan ändringen gjordes och innehåller därför också ordet "valfärdsfus".

Metod

Förstudien har genomförts genom en enkätstudie, gruppintervjuer och dokumentstudier av rutiner och styrdokument.

Enkätstudien genomfördes med hjälp av ett webbaserat enkätverktyg. Respondenterna utgjordes av anställda och chefer inom områdena ekonomiskt bistånd, personlig assistans, föreningsstöd och upphandling- och inköp. Enkäten genomfördes fullständigt av 40 personer motsvarande 52 procent. Tre påminnelse skickades ut till de som inte hade svarat alls eller inte svarat fullständigt på enkäten, det vill säga de som påbörjat enkäten men inte avslutat den.

Inom ramen för förstudien har följande funktioner intervjuats:

Kommunövergripande

- Ekonomidirektör
- Trygghet och säkerhetsdirektör

Ekonomiskt bistånd

- Verksamhetschef inom ekonomiskt bistånd och våld i nära relationer
- Enhetschef på en av de tre enheterna
- Enhetschef på en av de tre enheterna

Personlig assistans

- Verksamhetschef myndighetsutövningen
- Controller inom ekonomienheten (riktad stöd till myndighetsutövningen)

Föreningsstöd

- Föreningskonsulent
- Verksamhetschef för bad, idrott och motion

Inköp- och upphandlingsfunktion

- Upphandlingschef
- IT upphandlare
- Upphandlare för tekniska konsulter

De intervjuade har haft möjlighet att sakgranska innehållet i rapporten.

Vi har inom ramen för förstudien tagit del av dokument i form av bland annat styrdokument, rutiner och utredningar.

Iakttagelser och kommentarer

Risکانalyser för att medvetandegöra och upptäcka risker

- **Frågeställning 1:** Hur arbetar kommunen med riskanalyser för att medvetandegöra och upptäcka risker kopplat till välfärdsfusk och välfärdsbrott?
- Har kommunen identifierat och bedömt inom vilka områden riskerna och hoten finns?

Av de genomförda intervjuerna framgår att det generellt inte har skett något större antal upptäckter som tyder på välfärdsbrott inom kommunen. Det framkommer även att det inte genomförts dokumenterade riskanalyser kopplade till välfärdsbrott, varken på kommunövergripande nivå eller inom förstudiens respektive fokusområden.

I intervju med den kommunövergripande funktionen framgår att kommunens förvaltningar arbetar med riskanalyser inom ramen för internkontrollarbetet för att medvetandegöra och upptäcka risker kopplat till välfärdsbrott, även om dessa inte alltid är direkt hänförliga till området. Enligt Botkyrka kommuns internkontrollplan 2022 framgår att nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sina respektive verksamhetsområden. Den enskilda nämnden har ansvar för att se till att den interna kontrollen organiseras samt att vid behov besluta om nämndspecifika regler och anvisningar för den interna kontrollen. Varje nämnd har en skyldighet att styra och följa upp den interna kontrollen inom nämndens verksamhetsområden. Nämnden ska som grund för sin styrning göra risk- och väsentlighetsanalyser.

Risکانalyser kopplat till välfärdsbrott görs i dagsläget inte på ett samordnat sätt som är kommunövergripande. Under övriga intervjuer lyfts att inga särskilda diskussioner förts om risken för möjliggörare på insidan, men att det finns olika kontrollmoment för att minska risken för möjliggörare. Under intervjuerna framkom en rad andra exempel på olika risker som kan föreligga inom varje verksamhetsområde. De arbetar på olika sätt med de risker som finns, ett exempel är att det inom ekonomiskt bistånd och personlig assistans läggs stor vikt på arbetet med att säkerställa en god myndighetsutövning.

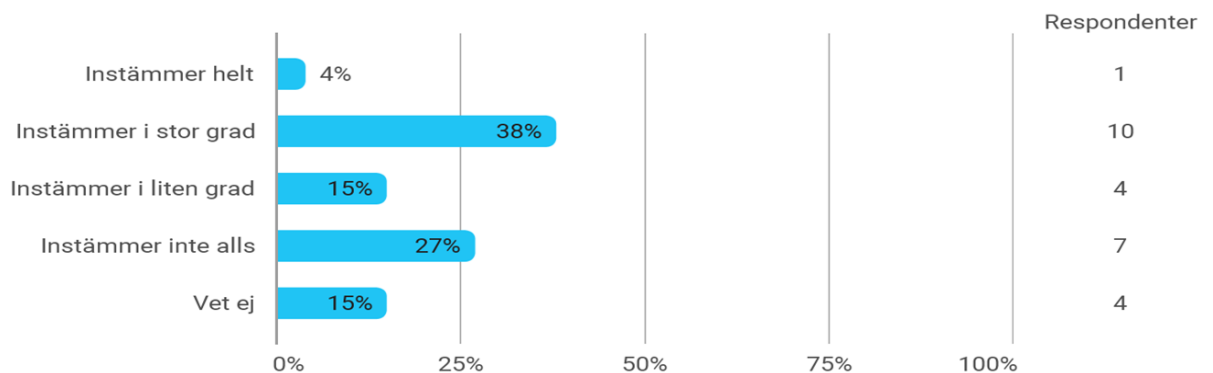
Medvetandegraden gällande frågor rörande välfärdsbrott inom den kommunala organisationen beskrivs generellt som hög, även om den varierar mellan verksamheter. I intervjuer beskrivs medvetandegraden även som växande och att det tas initiativ för att uppmärksamma personal om frågorna. Det sker även en mer frekvent diskussion om att identifiera åtgärder inom såväl kommunledningen som inom respektive verksamhetsområde. Av intervjuerna framgår att de flesta tjänstepersoner inom kommunen generellt har god kunskap om gällande rutiner och kontroller samt hur dessa ska användas minimera risken för exempelvis felaktiga utbetalningar inom sina respektive områden. Medvetandegraden och vikten av att diskutera och prata om frågorna beskrivs dock vara en viktig del i att stärka arbetet med att upptäcka och förebygga välfärdsbrott.

Av enkätundersökningen framgår att 4 procent av respondenterna har angett att de helt instämmer med påståendet *Min verksamhet eller avdelning har identifierat, bedömt och*

dokumenterat inom vilka områden riskerna och hoten för välfärdsfusk och välfärdsbrott finns. Det är totalt 38 procent som instämmer i stor grad med påståendet och 15 procent av de tillfrågade instämmer i liten grad och 27 procent instämmer inte alls med påståendet. Sammanlagt 15 procent har svarat att de inte vet.

Diagram 1. Enkätresultat: Risker och hot för välfärdsfusk (verksamheterna)

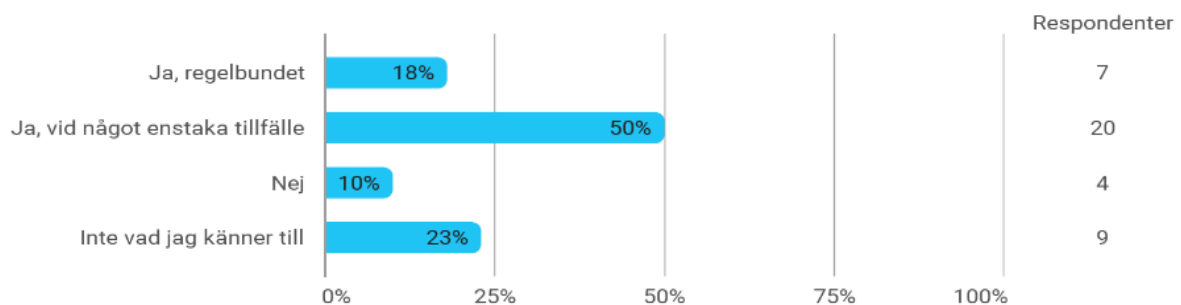
Min verksamhet eller avdelning har identifierat, bedömt och dokumenterat inom vilka områden riskerna och hoten för välfärdsfusk och välfärdsbrott finns

Frågan *Har du tillsammans med din arbetsgrupp och/eller i tillämpliga fall ledningsgrupp diskuterat välfärdsfusk och välfärdsbrott och hur det kan påverka ditt arbete* visade på att 18 procent av de tillfrågade svarade "Ja, regelbundet", 50 procent svarade "Ja, vid något enstaka tillfälle" och 10 procent svarade "Nej". 23 procent svarade att de inte känner till någon sådan diskussion.

Diagram 2. Enkätresultat: Risker och hot för välfärdsbrott (verksamheterna)

Har du tillsammans med din arbetsgrupp och/eller i tillämpliga fall ledningsgrupp diskuterat välfärdsfusk och välfärdsbrott och hur det kan påverka ditt arbete?

Kommunledningsförvaltningen har för 2022 upprättat ett förslag till intern kontrollplan. Risk- och väsentlighetsanalyser har genomförts på enhets- samt avdelningsnivå och ligger till grund för vilka områden som ska granskas särskilt under 2022. Vid genomgång av kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollplaner för 2022 kan vi se att det finns ett antal kontrollpunkter som berör risker för välfärdsbrott eller oegentligheter. Ett par risker och planerade kontroller som återfinns i kommunens internkontrollplan 2022 är följande:

- Risk om att kommunen drabbas av ekonomisk skada eller förtroendeskada på grund av otillåtna bisysslor hos anställda.

- Risk om att kommunens anseende skadas på grund av bristande hantering av fakturor avseende representation, kurser och konferenser.
- Risk om att kommunen drabbas av upphandlingsskadeavgift och får badwill gentemot leverantörer på grund av otillåtna direktupphandlingar.

Det framgår vidare av internkontrollplanen på vilket sätt dessa risker ska kontrolleras. Bland annat görs stickprovskontroller om blankett för bisysslor finns för medarbetare. Stickprovskontroll på fakturor avseende representation, kurser och konferenser samt kontroller av fakturor avseende direktupphandlingar.

De risker som beskrivs i kommunens internkontrollplan 2022 återfinns även i samtliga nämnders internkontrollplan som risker och planerade kontroller.

Vi kan av Vård- och omsorgsnämndens internkontrollplan 2022 notera även följande risker och planerade kontroller:

- Risk om att det finns brister i säker informationsöverföring till myndigheter, andra kommuner och regioner på grund av osäkra system och att detta kan leda till att medborgare far illa.
- Risk om att det finns brister i dokumentation, på grund av bristande följsamhet till rutiner, kan leda till att medborgare far illa.
- Risk om att det finns brister i synpunkthanteringen, på grund av bristfälliga rutiner och arbetssätt, kan leda till att brister i verksamheten inte uppmärksammas samt att medborgare inte får återkoppling.

Ekonomiskt bistånd

Inom verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd finns inte några specifika riskanalyser för att direkt medvetandegöra och upptäcka risker kopplat till välfärdsbrott. Som en del i att medvetandegöra och upptäcka risker kopplat till välfärdsbrott under processen kring ekonomiskt bistånd arbetar avdelningen kontinuerligt med systematiskt kvalitetsarbete. Inom ekonomiskt bistånd pratar man mycket om rätt utbetalning till rätt person.

Det upplevs finnas riskområden inom ekonomiskt bistånd där välfärdsbrott/fusk kan förekomma. Av intervjuer framkommer att en av de riskområden som upptäckts är att personer folkbokför sig på annan adress. Det framkom vidare att Skatteverket har gjort en kontroll i Botkyrka angående folkbokföringen och att enheten har som ambition att arbeta vidare med att öka samverkan med myndigheten med anledning av denna kontroll (se mer under fråga 5).

Ytterligare en risk uppges vara att personer kan ha bankkonton eller äga fastigheter utomlands, vilket inte är möjligt att kontrollera. De intervjuade upplever ändå att det finns systematiska kontroller inom ramen för det dagliga arbetet som bidrar till att förebygga och förhindra välfärdsbrott, även om det inte är huvudsyftet med kontrollerna från början. Genom de kontroller som finns så finns även goda möjligheter till uppföljningar och till en välfungerande myndighetsutövning som i sin tur verkar för att förhindra och förebygga välfärdsbrott.

Av intervju framgår vidare att kunskapen och medvetenheten om välfärdsbrott har vuxit i takt med att frågan aktualiserats men att det finns ett fortsatt behov av ökad kunskap inom området.

Personlig assistans

I intervjun med representanter inom verksamhetsområdet personlig assistans framkommer att det inte genomförts någon verksamhetsspecifik riskanalys kopplat till välfärdsbrott. Trots att någon strukturerad och dokumenterad riskanalys specifikt kopplat till välfärdsbrott inte genomförts, framgår det av intervjun att flera riskområden har identifierats och diskuterats. I intervju lyfts att även om begreppen välfärdsbrott inte används så leder de åtgärder enheten gör för att säkra handläggningen att riskerna för fusk och brott också blir mindre.

Den generella utmaningen för handläggare som arbetar med personlig assistans inom Botkyrka kommun är enligt de intervjuade att insynen begränsas när assistans utförs antingen av en närstående person eller av ett assistansbolag som brukaren själv har valt. Vid dessa fall kan det hända att det görs annonserade hembesök för att säkerställa assistansen. Oannonserade hembesök görs inte i dagsläget men i intervjuer lyfts att möjligheten av att upptäcka fusk skulle ökat om sådana hade gjorts. Däremot finns det en problematik kring den personliga integriteten vid oannonserade hembesök. Av intervjun framgår vidare att det finns ett antal områden inom assistansen som är mer riskfyllda än andra. De största riskerna enligt intervjuerna finns kring utförandegraden av den personliga assistansen utifrån fattade beslut och att det faktiskt är den beslutade assistanstiden som blir utförd.

De intervjuades uppfattning är dock att medvetandegraden gällande frågor rörande välfärdsbrott är hög bland personal som arbetar med myndighetsutövning inom personlig assistans. Det framhålls att ett av de viktigaste uppdragen och målen för handläggarenheten är att handläggningen är rättssäker, och att noggranna och rättssäkra utredningar minskar risken för välfärdsbrott/fusk.

Föreningsstöd

I intervjun med anställda inom verksamhetsområdet föreningsstöd framkommer att det inte genomförts någon verksamhetsspecifik riskanalys kopplat till välfärdsfusk och välfärdsbrott. Det framgår dock att det betalas ut stora summor till föreningar varje år och att det generellt finns stora risk inom alla områden, men att det inte finns risker kopplade till specifika bidragskategorier. Däremot sker det inom verksamhetsområdet föreningsstöd ett strukturerat arbetssätt där det flera olika personer är inblandade i processen, som skapar en rättssäker handläggning av föreningsstöd. Vid utbetalningar säkerställs även att det är dubbel attest. Det finns en aktiv dialog kring området välfärdsbrott då det är av vikt att skattemedel hanteras på rätt sätt.

Grunden i arbetet med föreningsbidrag är bidragsreglerna som säkerställer kontroller över de olika föreningarna. Kultur- och fritidsnämndens regler för bidrag till föreningar informerar om och reglerar förutsättningar för de olika bidragen och villkor för respektive bidrag.

Upphandling och inköp

I Botkyrka kommun finns det en upphandlingsenhet som är delad i två grupper, E-handelsgruppen och upphandlargruppen. Det finns en avtalscontroller som arbetar med internkontroll. Just pågår ett arbete med spendanalyser för att analysera kommunens inköpsmönster. Samtliga upphandlare arbetar med alla typer av upphandlingar då förvaltningen vill samla kompetensen mer centralt.

Det framgår av intervjuer att det inte finns några specifikt framtagna riskanalyser som berör välfärdsbrott. De risker som uppges finnas finns inom upphandlings- och inköpsområdet som tangerar välfärdsbrottslighet rör sig främst om olika jävssituationer. Detta innebär att det är av vikt att de som arbetar med upphandling och på något vis är involverade i upphandlingsprocessen inte har något privat samröre med leverantörerna. Enligt intervjuer finns det idag en bred diskussion kring jävsfrågan och att det är av vikt att informera alla om detta för att motverka en jävssituation.

Kommentarer

Enligt SKR:s rapport Välfärdsbrott och otillåten påverkan (år 2021) är riskanalyser som syftar till att identifiera svagheter i organisationen en av de viktigaste verktygen i det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott. Vi ser att det inte upprättats någon kommungemensam eller verksamhetsspecifik riskanalys som särskilt rör risken för välfärdsbrott. I flera intervjuer lyfts att det finns ett behov av att identifiera områden som är särskilt riskutsatta för att kommunen gemensamt ska kunna kraftsamla och åtgärda brister.

I den myndighetsgemensamma lägesbilden om organiserad brottslighet år 2021 lyfts att kriminella företag utnyttjar de svenska välfärdssystemen. Företag som styrs av kriminella kan ge sken av att bedriva en legal verksamhet inom många olika branscher. Men företagen utgör i själva verket en fasad för att kriminella till exempel ska kunna importera arbetskraft från tredje land, ansöka om och få bidrag utbetalade och lura det svenska skattesystemet. På så sätt är det viktigt med en kommunövergripande helhetsbild kring frågorna, där bland annat inköps- och upphandlingsavdelningen fyller en viktig funktion.

Sammantaget indikerar svaren i förstudien på ett behov av att intensifiera och utveckla arbetet med riskanalyser kopplat till välfärdsbrott, såväl på en kommunövergripande nivå som inom respektive verksamhet.

Styrdokument och rutiner

- **Frågeställning 2:** Finns det fastställda styrdokument som stöd i arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott?

Kommunövergripande

Det finns inte några specifika kommunövergripande styrdokument som stöd i arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott.

I rapporten Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet (Polismyndigheten, 2019) framgår det att det har blivit enklare för kriminella aktörerna att skaffa sig en ökad brottslig förmåga med hjälp av så kallade möjliggörare. En

möjliggörare är en person som innehar en roll eller en position vars insyn eller mandat utnyttjas för kriminella syften. Enligt rapporten skulle en möjliggörare till exempel kunna utgöras av en handläggare inom offentlig sektor.

Enligt SKR:s rapport (2021) använder sig gärningspersoner inom företag framförallt mutor och andra otillbörliga erbjudanden för att otillbörlig påverka en annan part. I Botkyrka kommun finns det inget dokument som direkt är kopplat till området välfärdsbrott. De dokument vi tagit del av är bland annat kommunens säkerhetspolicy, riktlinjer för visselblåsarfunktionen samt en samverkansöverenskommelse mellan Botkyrka kommun, Botkyrkabyggen AB och riksorganisationen Nattvandrarerna Sverige. Syftet med samverkansöverenskommelsen är att öka tryggheten, förebygga brott eller upptäcka riskbeteende bland unga, bland annat kopplade till narkotika. (Se vidare under fråga 5).

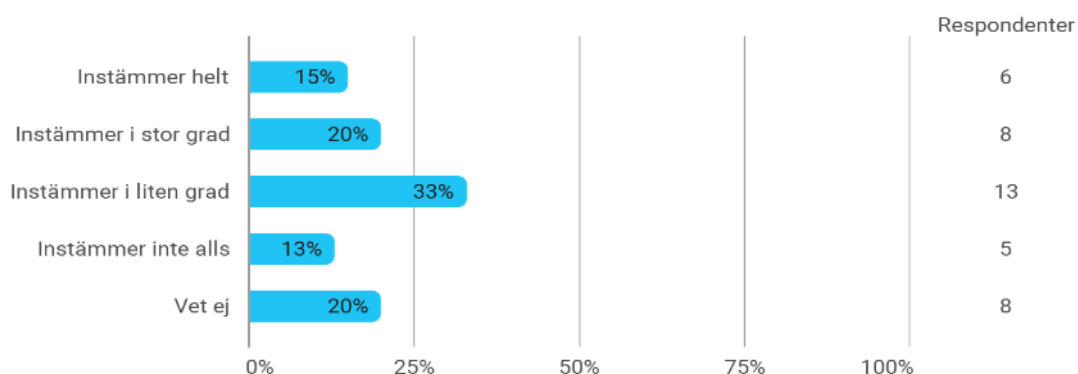
Det finns även ett, av kommunfullmäktige antagen 2020-12-17, riktlinje för budgetansvar, attest, redovisning och intern kontroll. Av riktlinjen framgår bland annat regler för budgetansvar och regler för extern och intern redovisning och internkontroll.

Utöver ovan nämnda dokument finns det inga andra kommunövergripande riktlinjer som har koppling eller tangerar till välfärdsbrott.

Av enkätstudien framgår att 15 procent av de tillfrågade instämmer helt med påståendet *Jag upplever, utifrån mitt arbete och yrkesroll, att det finns tydliga styrdokument och rutiner gällande arbetet med att förebygga, upptäcka och följa upp välfärdsbrott.* 20 procent av de tillfrågade instämmer i stor grad, 33 procent instämmer i liten grad och 13 procent instämmer inte alls. 20 procent av de tillfrågade har svarat att de inte vet.

Diagram 3. Enkätresultat: Styrdokument

Jag upplever, utifrån mitt arbete och yrkesroll, att det finns tydliga styrdokument och rutiner gällande arbetet med att förebygga, upptäcka och följa upp välfärdsbrott.

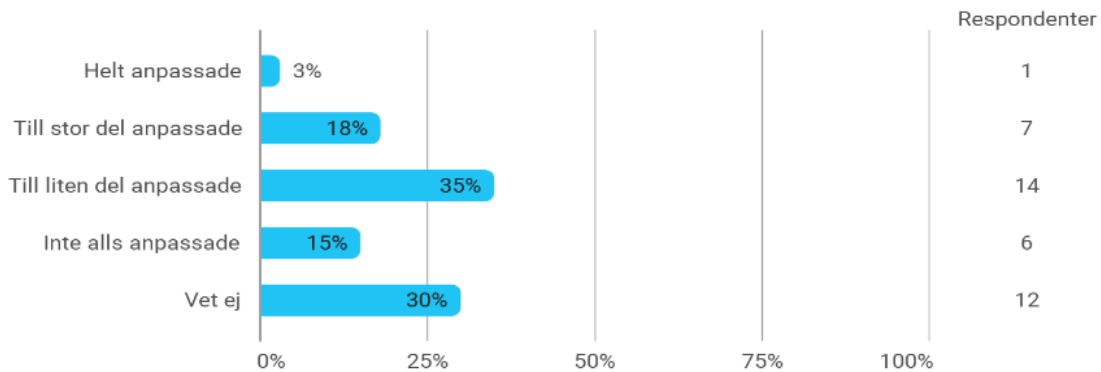

På frågan *Hur väl anpassade bedömer du, utifrån ditt arbete och yrkesroll, att kommunens handlägningsprocesser och rutiner är för att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott* svarade 3 procent av de tillfrågade att processerna och rutinerna är helt anpassade. 18 procent svarade att de till stor del är anpassade, 35 procent att de till liten del är anpassade och 15 procent att de inte alls är anpassade. Totalt 30 procent svarade att de inte vet.

Diagram 4. Enkätresultat: Handlägningsprocesser och rutiner

Hur väl anpassade bedömer du, utifrån ditt arbete och yrkesroll, att kommunens handlägningsprocesser och rutiner är för att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott

Ekonomiskt bistånd

Inom verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd framgick det av intervju att det inte finns några särskilda riktlinjer eller styrdokument avseende välfärdsbrott. Det finns däremot riktlinjer och dokument som beskriver handläggning av ekonomiskt bistånd. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i kommunen. Det framgår även av riktlinjen en beskrivning hur arbetet gällande felaktiga utbetalningar ska handläggas och hur återkrav ska hanteras. Riktlinjerna ger ett stöd i det praktiska arbetet med att tolka lagstiftningen. Den övergripande och främsta målsättningen med en rättssäker handläggning är att bidra till att myndigheterna får ett så korrekt underlag för sitt beslutsfattande som möjligt och att beslutsfattandet präglas av objektivitet, saklighet och öppenhet.

Som stöd till handläggningen finns även en handbok i ekonomiskt bistånd. Stor vikt läggs på att handläggningen är rättssäker och att det är en välfungerande myndighetsutövning som utförs. De intervjuade menar att en välfungerande myndighetsutövning som också är rättssäker, med tillhörande rutinbeskrivningar, bidrar till att förebygga och förhindra välfärdsbrott även om det inte är huvudsyftet med framtagna rutiner och processbeskrivningar.

Personlig assistans

Av intervjun med representanter inom verksamhetsområdet personlig assistans framgår att det inte finns några specifika riktlinjer eller styrdokument avseende välfärdsbrott. Enligt intervjuer finns det i dagsläget inga direkta rutiner och dokument som en vägledning av handläggningen. Det finns inte heller någon riktlinje för handläggning av insatser enligt LSS. Rutiner och riktlinjer är däremot under framtagande men det är inte tydligt när dessa riktlinjer kommer att antas.

Det framgår av intervjuer att det genom en god och säker myndighetsutövning förhindrar risken för möjliggörare på insidan. Det finns i dagsläget inga framtagna rutiner som beskriver hanteringen av ärenden som misstänks utföras eller rapporteras felaktigt. Däremot framgår det av intervjuer att det finns en stor vaksamhet och om en misstanke skulle uppstå brukar åtgärder vidtas i form av exempelvis hembesök. Det finns inte heller något systemstöd i dagsläget för att kunna upptäcka fel. Det finns i övrigt inga

dokument kring det dagliga arbetet med att kontrollera fakturor, men det uppges finnas ett väl upparbetat arbetssätt.

Föreningsstöd

Av intervjun med representanter från kultur- och fritidsförvaltningen framgår att det inte finns några specifika riktlinjer eller styrdokument som berör välfärdsbrott. Det finns däremot rutiner och dokument som beskriver handläggningen och bidragsreglerna som indirekt bidrar till att motverka och förhindra välfärdsbrott. Kultur- och fritidsnämndens regler för bidrag till föreningar informerar om och reglerar förutsättningar för de olika bidragen och villkor för respektive bidrag. Bidragsreglerna revideras kontinuerligt och det sker oftast årligen.

De intervjuade anser att de rutiner och styrdokument som för närvarande finns inom verksamheten skapar och ger goda förutsättningar för att upptäcka eventuella välfärdsbrott. Av dokumentet "Regler för föreningsbidrag" framgår bland annat att Kultur- och fritidsnämnden genomför årligen uppföljningar av hur föreningsbidragen används. Skulle kommunens uppföljning visa att föreningen inte följer bidragsreglerna kan kultur- och fritidsnämnden kräva tillbaka redan utbetalt bidrag, alternativt avvakta med utbetalning av beviljat bidrag.

Upphandling och inköp

Inom verksamhetsområdet upphandling och inköp finns det ett upphandlings- och inköbspolicy samt en riktlinje för upphandling och inköp. Vi kan notera att upphandlings- och inköbspolicy dokumentet beslutades 23 maj 2017 och gäller till den 23 maj 2022. Enligt intervjuer framgår att policyn gäller fram tills att ny policy antagits. Kommunkansliet har hanterat en sådan ändring som gäller för alla styrdokument i kommunen. Policyn ska säkerställa att inköp och upphandlingar som genomförs utförs affärsmässigt och i enlighet med gällande lagstiftning för offentlig upphandling samt övriga för upphandlingsområdet och för respektive verksamhetsområde styrande lagar och författningar.

Riktlinjer för upphandling och inköp, som beslutades av kommunstyrelsen 4 maj 2020 gäller till den 4 maj 2025. Riktlinjerna är avsedda att förtydliga och utveckla bestämmelserna i policyn. Riktlinjen beskriver hur all inköps- och upphandlingsverksamhet skall bedrivas. Av riktlinjen framgår att Botkyrka kommun kan genom att samordna och samverka vid upphandlingar över direktupphandlingsgränsen också aktivt påverka kvalitet, miljö, sociala och etiska hänsyn. Detta berör affärsetiska förhållanden där det bland annat framkommer hur kommunen ska vidta åtgärder för att säkerställa att kommunen enbart anlitar seriösa företag som sköter sina sociala åtaganden och anlitar arbetskraft enligt gällande branschvillkor.

Det finns inget specifikt styrdokument som behandlar hur kommunen ska förhålla sig till jävsituationer. Enligt intervjuer hade man tidigare blanketter som anställda ska skriva under. Dessa blanketter handlade om jäv och sekretessfrågor. Idag arbetar man mer med att informera personalen oftare om vad som innefattar jäv och sekretess. Det finns en större kommunikation och öppenhet inom just de frågorna.

Riktlinjerna överlag behandlar inte specifikt välfärdsbrott i någon större utsträckning än ovan beskrivet.

Kommentarer

Vi ser att det inte finns några kommunövergripande eller nämndspecifika styrdokument som specifikt rör välfärdsbrott, men att det finns andra styrdokument och rutiner som har bäring på området. Vi noterar också att det kan finnas ett behov av att tydliggöra, aktualisera och vid behov revidera eller komplettera rutiner inom samtliga fokusområden (ekonomiskt bistånd, personlig assistans, föreningsstöd och inköp- och upphandling) så att de faktiskt specifikt berör området välfärdsbrott, även om vi ser att flera styrdokument tangerar området idag. Vi ser även att det finns ett behov att inom personlig assistans arbeta fram riktlinjer och rutiner kopplat till handlägningsprocessen. Enligt intervjuer är arbetet igång och vi ser positivt på det påbörjade arbetet med framtagandet av riktlinjer och rutiner för att säkerställa en rättssäker handläggning.

I intervjuerna som genomförts i samband med SKR:s rapport *Välfärdsbrott och otillåten påverkan* (2021) framgår att de kommuner som kommit längst i arbetet med att bekämpa välfärdsbrott har kopplat ihop välfärdsbrotten med det brottsförebyggande området genom att upprätta särskilda styrdokument. Av den anledningen kan det vara relevant för kommunen att se över behovet av särskilda styrdokument på området.

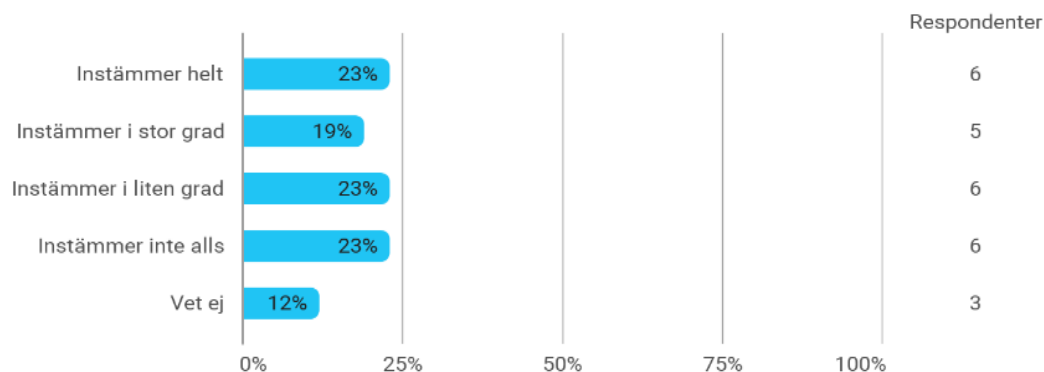
Rutiner för att åtgärda upptäckta brister

- **Frågeställning 3:** Hur arbetar kommunen med att åtgärda de brister som upptäckts i syfte att förebygga välfärdsfusk och välfärdsbrott?

Av enkätstudien framgår det att 23 procent av de tillfrågade instämmer helt i påståendet *Jag upplever att det bedrivs ett systematiskt arbete med att upptäcka, förhindra och förebygga välfärds fusk och välfärdsbrott i min verksamhet*. 19 procent instämmer i stor grad, 23 procent instämmer i liten grad, 23 procent instämmer inte alls och 12 procent har svarat att de inte vet.

Diagram 5. Enkätresultat: Systematiskt arbete

Jag upplever att det bedrivs ett systematiskt arbete med att upptäcka, förhindra och förebygga välfärds fusk och välfärdsbrott i min verksamhet.

I intervjuer framgår att verksamheterna löpande ser över rutiner, arbetssätt och kontroller. Dessa brister kanske inte specifikt berör välfärdsbrott, men genom att löpande se över detta så förebyggs också välfärdsbrott. Det framgår dock att

arbetsbelastningen kan påverka vilka kontroller prioriteras samt att det är viktigt att det är de väsentliga riskerna som faktiskt kontrolleras. Eftersom välfärdsbrott inte upplevs vara vanligt förekommande i kommunen, eller ses som en väsentlig risk, har de intervjuade en uppfattning om att befintliga rutiner och arbetssätt är tillräckliga i syfte att förebygga välfärdsbrott.

Föreningsstöd

I intervjuer med representanter från föreningsstöd lyfts att det genomförs kontroller av föreningar i form av revision vid misstanke. Misstankarna kommer in genom exempelvis tips från andra föreningar eller från medborgarna, kontroller på föreningarna genomförs alltid när ett tips om misstanke kommer in till kommunen. Vid upptäckt av felaktighet eller oegentlighet föreslås åtgärder av de som genomfört kontrollen. Vidare ska förvaltningen ta till sig åtgärderna och nämnden beslutar vidare om föreningen är bidragsberättigade och om de blir återbetalningsskyldiga. I vissa fall kan det hända att polisanmälan sker, däremot är detta inte vanligt förekommande enligt intervjuer. Ansvaret för att polisanmäla ligger på chefsledet. Det framgår vidare av intervjuer att det finns en större kontroll inom området föreningsstöd eftersom bidrag betalas ut utifrån registrerad närvaro. Tidigare baserades det på dialoger snarare än registrerad närvaro. Det framgår vidare att det finns en rad kontrollfunktioner under processen för utbetalning av bidrag till föreningar. Processen beskrivs utgöras av en föreningsbyrå inom förvaltningen som bereder bidragen och som sedan går till ett föreningsråd (som ses som nämndens utskott) där det ytterligare bereds och som sedan framförs i nämnd. Stegen för bidragsprocessen verkar vara tydlig och framställs ha många kontrollerade steg för att det inte ska innebära fel utbetalning av bidrag. För medarbetarna inom förvaltningen finns möjligheten att diskutera svåra ärenden och frågor i större grupp för att säkerställa att besluten blir korrekta.

Utöver de kontroller som vi nämnt ovan görs även en kontroll av PwC varje år, som tittar på tre specifika föreningar.

Vid intervjuer framkommer även att förvaltningen genomför utbildningar med Arbetarnas bildningsförbund (ABF) ute i föreningarna. Detta görs för att stärka kunskapen inom styrelsearbetet och för att öka kunskapen för uppdraget inom föreningen. Detta blir en form av kontroll men även ett stöd för att få in föreningarna i rätt riktning och för att de ska få rätt information och förutsättning att kunna förstå och utföra uppdraget på rätt sätt.

Personlig assistans

I intervjuer med representanter från myndighetsutövningen av personlig assistans lyfts att det finns utmaningar med det dubbla huvudmannskapet inom personlig assistans mellan Försäkringskassan och kommunen. Det beskrivs också finnas hinder i att arbeta mer proaktivt och gränsöverskridande kring att upptäcka fusk och brott inom den personliga assistansen, t.ex. till följd av en stark sekretesslagstiftning.

Den generella utmaningen för handläggare som arbetar med personlig assistans inom Botkyrka kommun är enligt de intervjuade att insynen begränsas när assistans utförs antingen av en närstående person eller av ett assistansbolag som brukaren själv har valt. Vid dessa fall kan det hända att man kommer ut på annonserade hembesök för att

säkerställa assistansen. Oannonserade hembesök görs inte i dagsläget men i intervjuer lyfts att man tror att möjligheten av att upptäcka fusk skulle ökat. Däremot finns det en problematik kring den personliga integriteten.

Inköp och upphandling

Vidare framgår av intervjuer med representanter från området inköp och upphandling att man inom respektive verksamhet gör arbetsplatskontroller för att upptäcka oegentligheter på arbetsplatser och entreprenader. Arbetsplatskontroller har införts år 2022 och det har utförts cirka 10 arbetsplatskontroller i år. Uppföljningar av kontrollerna har genomförts och åtgärder har framtagits. Det finns också möjlighet att genomföra företagsutredningar om misstankar skulle uppkomma. Inom teknik och fastighetsverksamheten har arbetsplatskontrollerna varit oannonserade. Inom samhällsbyggnadsverksamheten har arbetsplatskontrollerna varit annonserade och dessa kontroller sägs enligt intervjuer inte ge lika mycket som de oannonserade.

Ekonomiskt bistånd

Inom området ekonomiskt bistånd framgår det av intervjuer att det finns en FUT-utredare (utredare för felaktiga utbetalningar) i kommunen, som har till uppgift att arbeta aktivt med att upptäcka och förebygga felaktiga utbetalningar. Det finns i dagsläget en FUT-utredare inom enheten. Vid intervjuer framgår att FUT-utredaren fått in anmälningar från handläggare om dom misstänker oegentligheter och misstanke om felaktig utbetalning. Även om inte samtliga felaktiga utbetalningar rör sig om välfärdsbrott så finns det en del ärenden där det har funnits ont uppsåt i ansökningarna där personer medvetet har lämnat felaktiga uppgifter. Det förekommer också att personer av misstag eller mot bakgrund av oförståelse har lämnat felaktiga uppgifter. Vid felaktig utbetalning kan ett återkrav göras och en bidragsbrottsanmälan.

I de flesta intervjuer beskrivs att det inte är helt tydligt när en polisanmälan ska göras eller inte när det kommer till misstankar om välfärdsbrott. Detta beror på att gränsdragningarna inte alltid är helt tydliga. Det framkommer däremot att de intervjuade vet att polisanmälan ska göras i de fall då det sker något som tydligt tyder på ett brott. I sammanhanget lyfts också att det generellt i kommunen finns en avsaknad av en tydlig anvisning av hur en polisanmälan ska ske samt att skiljelinjen mellan vad som är ett medvetet eller omedvetet fel (slarv eller okunskap), hos antingen medarbetare eller invånare, kan vara svår att bedöma.

Kommentarer

Vi ser utifrån enkätresultatet att en stor del av de verksamheter som ingår i denna förstudie inte upplever att det bedrivs ett systematiskt arbete med att upptäcka, förhindra och förebygga välfärdsbrott. Det sker inte heller något systematiskt arbete specifikt för att arbeta med att åtgärda de brister som upptäckts i syfte att förebygga välfärdsbrott. Det framkommer dock att rutiner, arbetssätt och kontroller löpande ses över, men att det finns ett antal utmaningar i arbetet. Exempel på sådana utmaningar är otillfredsställande informationsutbyte med andra myndigheter till följd av en stark sekretesslagstiftning. Vi ser ett behov av att ta fram rutiner och dokument kopplat till arbetet med att upptäcka, förhindra och förebygga välfärdsbrott. Vi ser också att det finns ett behov av att inom kommunen dels definiera välfärdsbrott, dels tydliggöra när och hur polisanmälan om misstänkt välfärdsbrott ska göras.

Kommunövergripande samordning av arbetet

- **Frågeställning 4:** *Samordnas kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott, eller ligger ansvaret på respektive verksamhetsdel?*

Vi har inom ramen för förstudien inte kunnat se att det finns någon kommunövergripande samordning av kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott. Botkyrka kommun har en särskild organisation och beredskap för att hantera en krissituation eller händelse som kräver särskilda insatser från kommunens sida. Vad gäller säkerhetsansvaret har varje chef har ansvaret för säkerhetsfrågor och riskhantering inom sin verksamhet.

Det framgår i intervju med den kommunövergripande funktionen att det finns ett pågående arbete med att framöver göra en kartläggning om bidragsbrott på en kommunövergripande nivå. Inom detta arbete ska bland annat området föreningsbidrag ingå. Nulägesbilder samlas in från bland annat arbetsplatskontrollerna som görs inom inköp och upphandling samt nulägesbilder inom verksamhetsområdet föreningsbidrag. Kommunen har även arbetat med tillsynsarbetet i en bredare kontext så som livsmedel i förhållande till avfall.

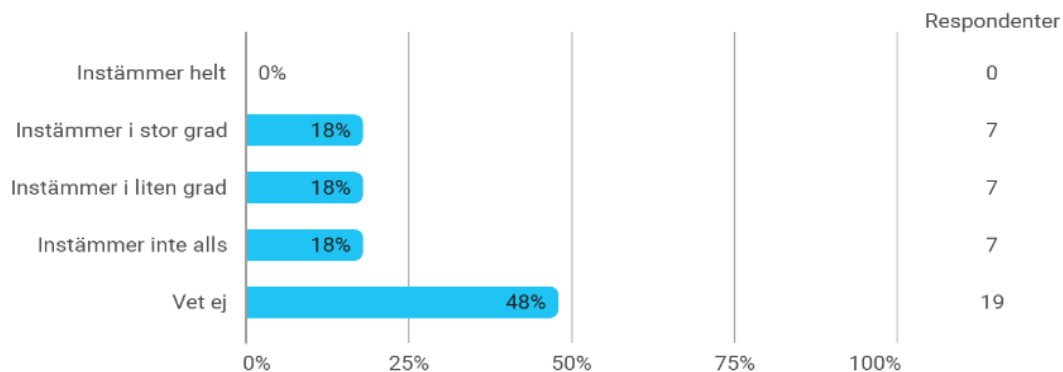
Det framgår att policydokument för bland annat krisberedskap finns på plats. Trygghet och Säkerhetsavdelningen har ett par forum där frågor kan tas upp som påverkar organisationen. Ett av forumen är med en samordningsgrupp inom kommunen, i samordningsgruppen är det representanter från de olika förvaltningarna, det är de personer som har mest kunskap och är seniora. Det finns även ett pågående arbete med att samordna de som sitter på operativ nivå till tillsynsbesök som görs av avdelningen för Trygghet och säkerhet, för att det ska bli mer komplett. Det finns även ett fackligt forum som inte är helt etablerat ännu. Även om fokus inte är specifikt kopplat till risk för oegentligheter eller välfärdsbrott finns möjlighet att diskutera sådana frågor i dessa forum.

Det framgår vidare av intervjuer att det finns en samverkan inom förvaltningarna och inom kommunen men enbart på förekommen anledning, alltså inte i något förebyggande syfte. I övrigt kan vi inte se någon kommunövergripande samordning av kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott.

Av enkäten framgår det att ingen av de tillfrågade instämmer helt med påståendet *Jag upplever att kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsfusk och välfärdsbrott samordnas mellan nämnder och förvaltningar på ett tillräckligt sätt*. 18 procent instämmer i stor grad, 18 procent instämmer i liten grad, 18 procent instämmer inte alls och 48 procent av de tillfrågade har svarat att de inte vet. (Se diagram 7, på nästa sida).

Diagram 7. Enkätresultat: Samordning mellan nämnder och förvaltningar

Jag upplever att kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka vålfärdsfusk och vålfärdsbrott samordnas mellan nämnder och förvaltningar på ett tillräckligt sätt.

Kommentarer

Vi kan inte se att det finns någon formaliserad, kommunövergripande samordning av kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka vålfärdsbrott. Frågorna uppges och förväntas hanteras inom respektive nämnd och verksamhet.

I sammanhanget kan nämnas att det finns kommuner som inrättat centrala samordningsfunktioner i syfte att effektivisera och stärka arbetet som sker i förvaltningar och bolag, men även i syfte att stärka samordningen med nationella myndigheter. Frågan om en central samordningsfunktion är en fråga som Botkyrkas kommun kan utreda om det finns förutsättningar och vinster med att införa.

Samverkan med andra myndighetsaktörer

- **Frågeställning 5:** Hur ser kommunens samverkan ut med andra myndighetsaktörer i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka vålfärdsfusk/brott samt utbyta erfarenheter med andra?

Under intervjuerna och i genomförd enkätundersökning framkommer att kommunen samverkar med flera myndighetsaktörer på olika nivåer. Som exempel lyfts bland annat IVO, Skatteverket, Kronofogden, Polisen och Arbetsförmedlingen.

I intervju med den kommunövergripande funktionen framgick att det finns en samverkansöverenskommelse i kommunen (Samverkansöverenskommelse mellan Botkyrka kommun, Botkyrkabyggen AB och riksorganisationen Nattvandrarna Sverige). Denna samverkan ska revideras i maj 2023. Samarbetet genomförs enligt metoden EST (EST - effektiv samordning för trygghet) där varje vecka sammanställs en nulägesbild i form av veckorapport som bland annat tydliggör vilka platser i kommunen (hot spots) kräver extra uppmärksamhet. Syftet är att öka tryggheten, förebygga brott eller upptäcka riskbeteende bland unga, bland annat kopplade till narkotika. Samarbete inkluderar även andra aktörer ur civilsamhället, inte minst nattvandrare. EST-arbetet blir paraplyet till detta samarbete. Tillsammans med polis görs en gemensam insyn i detta arbete,

därefter kopplas andra brottsbekämpade myndigheter in i detta som också har möjlighet till att genomföra insyn.

Samverkan beskrivs dock inte vara formaliserad med ett särskilt fokus just på välfärdsbrott, även om dessa frågor berörs på olika sätt i kontakt med såväl andra myndigheter och kommuner.

I flera intervjuer lyfts att Skatteverket har gjort en folkbokföringskontroll i Botkyrka kommun. Enligt Skatteverkets rapport *“Folkbokföring en gemensam angelägenhet 2022-06-01”* framgår att Skatteverket har i samverkan med åtta kommuner, där Botkyrka är en av kommunerna som deltagit, gjort utredningar av misstänkt felaktig folkbokföring och rättat 700 fel (72 procent ändringar). Ungefär hälften av felen berörde personer som lämnat Sverige men fortfarande var folkbokförda i Sverige. Kommunerna har själva valt ut vilka problemområden de vill kartlägga och kontrollera. Syftet har varit både att kartlägga och undersöka felen samt att utveckla arbetsmetoder och samverkan.

Utifrån Skatteverkets utredningar har hittills resulterat i 190 polisanmälningar om folkbokföringsbrott och 59 underrättelser om misstänkt felaktiga utbetalningar, så kallade FUT-anmälningar. En av rekommendationerna Skatteverket lämnade i rapporten var en önskan om ökad samverkan mellan myndigheter och kommuner. När kommunerna kommer att arbeta mer brottsbekämpande framöver är det av extra vikt att utveckla samverkansformerna tillsammans med Skatteverket. Kommunernas behov och förväntningar på Skatteverkets folkbokföringsverksamhet kan dock inte tillgodoses med nuvarande rättsliga och resursmässiga förutsättningar. Trots de bristande förutsättningarna finns det redan idag potential för att utveckla samverkan för att motarbeta felen i folkbokföringen. Flera konkreta åtgärder har identifierats i pilotprojektet. Stora positiva effekter kan uppnås genom att öka kunskapen i kommunerna om folkbokföringen i allmänhet och dess koppling till missbruk av välfärdssystemen i synnerhet.

Ytterligare rekommendationer var att ha ett förtydligande i felaktiga utbetalningar i välfärdssystemen. I dagsläget kan Skatteverket inte i normalfallet anmäla en misstänkt felaktig utbetalning som möjliggjorts genom en annan persons felaktiga folkbokföring. En annan rekommendation var att myndigheter och kommuner bör få dela uppgifter.

I intervjuer med representanter i den kommunövergripande funktionen framkom att det varit ett stort arbete med Skatteverket i samband med kontrollerna. Arbetet kommer att fortsättas utifrån de rekommendationer som framkommer av Skatteverkets rapport. Rapporten har bidragit till att kommunen fått en bra nulägesbild för fortsatt arbete med att ta fram rutiner och dokument inom området.

Vid intervju med representanter från ekonomiskt bistånd framkom att enhetschefer varit på ett seminarium hösten 2022 som Skatteverket höll om underrättelseskyldigheten. Enheterna arbetar nu att ta fram ett arbetssätt och en rutin där det ska framgå hur kommunen ska informera Skatteverket vid misstanke om felaktig folkbokföring. Mottagarenheten och enheten för ekonomiskt bistånd kommer att utarbeta ett förslag på rutin. Studiebesök i närliggande kommuner kommer också att göras för input om det finns rutiner och riktlinjer att ta del av. Även representanter från personlig assistans

nämnde i intervjuer att de deltagit på en informationsträff med Skatteverket för att öka samarbetet utifrån den kontroll som gjorts gällande folkbokföringen. Inom personlig assistans finns det däremot i dagsläget inget pågående arbete med att ta fram rutiner och arbetssätt kring samarbetet och underrättelseskyldigheten.

Inom verksamhetsområdena inköp- och upphandling, föreningsstöd, personlig assistans och ekonomiskt bistånd har det inte funnits någon utbredd samverkan mellan andra myndigheter däremot är arbetet igång med att öka samarbetet med bland annat Skatteverket inom området ekonomiskt bistånd och personlig assistans.

Kommentarer

Vi ser att Botkyrkas kommuns verksamheter på olika sätt har kontakt, nätverk och erfarenhetsutbyten med andra myndighetsaktörer liksom andra kommuner och aktörer genom olika nätverk. Samverkan beskrivs dock inte vara formaliserad med ett särskilt fokus just på välfärdsfusk/brott, även om dessa frågor berörs på olika sätt i kontakt med såväl andra myndigheter och kommuner. Däremot ser vi positivt på att kommunen kommer påbörja ett arbete med att öka samverkan med Skatteverket utifrån den folkbokföringskontroll som skett och utifrån de rekommendationer som angetts i rapporten. Frågan om en ökad och formaliserad samverkan med Skatteverket och även andra myndigheter utifrån ett välfärdsbrottsperspektiv är en fråga som Botkyrka kommun kan utreda mer.

Visselblåsarfunktion

- **Frågeställning 6:** *Har kommunen en visselblåsarfunktion och är den i så fall känd?*

Ny visselblåsarlag påverkar kommuner

Den 23 oktober 2019 antogs EU-direktivet (EU 2019/1937) om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (det sk. visselblåsarlagdirektivet). Direktivet trädde i kraft den 16 december samma år. Av direktivet framgår att medlemsländerna ska ha införlivat det i sin nationella lagstiftning senast den 17 december 2021. Sverige har även sedan tidigare en lag som skyddar arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållande mot repressalier. Till följd av EU-direktivet fattade Riksdagen den 29 september 2021 beslut om att anta en ny, mer omfattande lag om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. *Lagen om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (2021:890)*, även kallad visselblåsarlagen, trädde i kraft den 17 december 2021. Enligt lagen behöver kommuner inrättat interna rapporteringskanaler och förfaranden för att hantera och följa upp inkomna rapporter den 17 juli 2022. Kommuner får dela interna rapporteringskanaler och förfaranden med andra kommuner och med kommunala bolag, stiftelser och föreningar. Arbetsmiljöverket ska utöva tillsyn över att verksamhetsutövare inrättar interna rapporteringskanaler och förfaranden. Den 17 december 2021 skedde även vissa förändringar i offentlighets- och sekretesslagen vilket kommer att medföra att uppgifter om enskilda personer i uppföljningsärenden i enlighet med den nya visselblåsarlagen sekretessskyddas. Sekretessen gäller både uppgifter om den som rapporterar och andra enskilda personer som utpekats i ärendet.

I den nya visselblåsarlagen ställs det krav på hur inkomna rapporter om missförhållanden ska hanteras. Vidare innebär den nya lagen att det ska införas

särskilda kanaler för rapportering av missförhållanden och att uppgifter om visseblåsares identitet ska omfattas av sekretess. Detta är nytt jämfört med dagens reglering, och innebär ett bättre skydd för den enskilde och tydligare krav på hur uppgifter som rapporteras ska hanteras. Det ska även finnas ett skydd mot repressalier som riktas mot personer som bistår vid rapporteringen, mot personer som har koppling till den rapporterade personen eller mot juridiska personer som den rapporterade personen äger, arbetar för eller på annat sätt har koppling till i ett arbetsrelaterat sammanhang. Däremot gäller inte skyddet för personer som rapporterar i egenskap av t.ex. elever, patienter eller medborgare i allmänhet dvs. personkategorier som inte har någon form av arbetsmässig relation till verksamhetsutövaren.

Lagen gäller vid rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram. Det kan gälla ett handlande eller en underlåtenhet att göra något. Kravet på allmänintresse innebär att rapportering om förhållanden som enbart rör personens egna arbets- eller anställningsförhållanden normalt sett inte omfattas av skyddet. Sådana frågor bör istället hanteras enligt de vanliga mekanismer som finns inom arbetsrätten och arbetsmiljörätten.

Rapporterna ska kunna lämnas skriftligt, muntligt och vid fysiskt möte. Den rapporterade personen ska få en bekräftelse på att rapporten tagits emot inom sju dagar. Återkoppling ska sedan ges i skälig omfattning och senast inom tre månader efter bekräftelsen.

Ett 20-tal myndigheter ska, utöver en intern rapporteringskanal, tillhandahålla externa rapporteringskanaler. Till skillnad från en intern rapporteringskanal gör en extern rapporteringskanal det möjligt för arbetstagare att slå larm till en statlig myndighet som har utsetts av regeringen. En kommun har inte skyldighet, utifrån lagens 6 kap 1 §, att ha externa rapporteringskanaler.

Behovet av visseblåsarfunktion

Behovet av en visseblåsarfunktion stöds av en studie gjord av BRÅ (2019). I studien påvisas en tystnadskultur där anställda inom rättsväsendet undviker att uppmärksamma brott och oegentligheter på sin arbetsplats på grund av att det vill värnas om arbetsplatsens rykte eller att anställda inte vågar lyfta fel eller oegentligheter. Enligt SKR:s rapport (2021) förekommer sådan tystnadskultur även inom kommunal sektor. Av studien framgår att vissa kommunanställda tjänsteperson upplever en oro kopplat till att driva frågor om välfärdsbrott. I synnerhet om det rör sig om att synliggöra eventuella interna brister eftersom detta, enligt några intervjupersoner, skulle kunna leda till utfrysning.

Botkyrkas kommuns arbete med att införa visseblåsarfunktion

I Botkyrka kommun finns en inrättad kommuncentral visseblåsarfunktion från och med 2022-04-01. Det finns en framtagen riktlinje för visseblåsarfunktionen samt ett flödesschema för beskrivning av processen. Riktlinjen är fastställd av kommunstyrelsen den 3 oktober 2022 och dokumentet avser gälla tills vidare. Av riktlinjen framgår att visseblåsarfunktionen tillhör organisatoriskt avdelningen för trygghet och säkerhet. Visseblåsarsystemet ligger hos en extern part för att omöjliggöra efterforskning av

uppgiftslämnarens identitet. Information om kanalen ska finnas på intranätet och externwebben. Det är inte möjligt att identifiera den som står bakom en anmälan och det är därför inte möjligt att verifiera om personen är anställd inom Botkyrka kommun. Alla rapporterade ärenden beaktas. Ärenden handläggs av en oberoende funktion tillsammans med två samordnare och utredning och eventuell rekommendation för åtgärd eller vidare hantering föredras av säkerhetsdirektören.

Det finns en arbetsgrupp som ska hantera de direkta åtgärderna vid en visselblåsning där missförhållanden uppdagas. Arbetsgruppen består i normalfallet av medarbetare från funktionerna Trygghet och säkerhet, HR och ledningsresurser vid berörd förvaltning. Finns det behov kan även arbetsgruppen utökas med specialistkompetens från funktionerna juridik och ekonomi. Arbetsgruppen kan även kopplas in för stöd vid bedömningar av olika ärenden och tillsätta relevanta förvaltningsresurser för att bistå en skyndsam hantering.

Av riktlinjen framgår att visselblåsarfunktionen i Botkyrka kommun är en kanal för samtliga som omfattas av lagen d.v.s. anställda/medarbetare inom kommunen. Kanalen är avsedd för allvarliga missförhållanden, som brott mot svensk eller EU-lagstiftning samt ärenden som kan anses av allmänintresse att de uppmärksammas. Det är sådana ärenden som hanteras i visselblåsarsystemets definierade handläggningsprocess i Botkyrka kommun. Övriga ärenden hänvisas vidare till lämplig part.

Vi kan vidare inte se att det av riktlinjen framgår information om anmälan utgör allmän handling när den inkommit till visselblåsarfunktionen. Det framgår inte heller vilka rapporteringskanaler som finns förutom att anmälan kan göras på intranätet och på externwebben.

Det framgår av intervjuer att det inte har kommit de intervjuade till kännedom om det inkommit någon anmälan till visselblåsarfunktionen som tyder på välfärdsbrottslighet.

Kommentarer

I dagsläget finns en formaliserad visselblåsarfunktion i kommunen. Vi ser positivt på att det finns möjlighet för anställda och allmänheten att rapportera in misstänkta missförhållanden då detta kan medföra att fler misstänkta missförhållanden eller oegentligheter kommer kommunen till kännedom. Då lagen inte omfattar ett skydd mot repressalier för t.ex. elever, föräldrar eller medborgare i allmänhet är det dock viktigt att kommunen i sina informations- och kommunikationsinsatser är tydlig med detta och lagens begränsningar. Detsamma gäller visselblåsarfunktionen i relation till offentlighets- och sekretesslagen, utifrån perspektivet att det finns risk för att ärenden som inte är att betrakta som *visselblåsarärende* enligt lagens mening rapporteras in.

2022-12-14

Rebecka Hansson

Uppdragsledare

Emma Ekstén

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Botkyrkas kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2022-02-07. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Socialnämnden

Uppföljning av placerade barn och unga

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av socialnämndens arbete med uppföljning av placeringar av barn och unga. Granskningens syfte är att bedöma om socialnämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende och i familjehem samt om det sker med en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden *inte helt* bedriver en ändamålsenlig verksamhet med en tillräcklig intern kontroll vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende (HVB) och i familjehem.

Efter genomförd granskning rekommenderar vi socialnämnden att

- Att säkerställa att genomförandeplaner upprättas för samtliga placerade barn.
- Att det systematiskt och kontinuerligt görs revideringar av de rutiner och standardiserade dokument som är kopplade till handlägningsprocessen i kvalitetsledningssystemet, så att Sharepoint inte blir ett system som byggs upp parallellt. I detta avseende är det även väsentligt att säkerställa att de delar som i uppföljningen av placerade barn omfattar (exempelvis genomförande av barnsamtal inför/i samband med övervägande om behov av fortsatt vård) också tydligt dokumenteras i rutinerna.
- Att säkerställa att rutindokument rörande övervägande om överflyttning av vårdnad revideras så att de överensstämmer med ny lagstiftning på området.
- Att säkerställa att systematiska kontroller avseende efterlevnaden till lagens krav avseende upprättandet av genomförandeplaner sker.

Revisorerna översänder rapporten till socialnämnden för svar. Svaret ställs till kommunens revisorer och ska vara revisorerna tillhanda senast 2023-03-15.

För kommunens revisorer Lennart Lindström
OrdförandeBengt Ericsson
Vice ordförande

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunledning
Politiska sekreterare

Deltagare

LENNART LINDSTRÖM Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2022-12-14 15:17:54 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: LENNART LINDSTRÖM

Datum

Lennart Lindström

Leveranskanal: E-post

BENGT ERICSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2022-12-14 16:39:23 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: BENGT ERICSON

Datum

Bengt Ericson

Leveranskanal: E-post

Uppföljning av placerade barn och unga

Botkyrka kommun

November 2022

Karin Magnusson, projektledare

Erika Brolin, projektmedarbetare

Louise Tornhagen, kvalitetssäkrare

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av socialnämndens arbete med uppföljning av placeringar av barn och unga. Granskningens syfte är att bedöma om socialnämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende och i familjehem samt om det sker med en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att **inte helt** bedriver en ändamålsenlig verksamhet med en tillräcklig intern kontroll vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende (HVB) och i familjehem.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Säkerställer nämnden att det upprättas individuellt utformade vård- och genomförandeplaner som tydliggör det enskilda barnets/den unges behov och hur vården ska genomföras?	Ja - vad det gäller vårdplaner Nej - vad det gäller genomförandeplaner	
Säkerställer nämnden att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner i linje med lagstiftningens krav avseende uppföljning av enskilda placeringar?	Ja	
Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad?	Ja	
Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad?	Nej	
Har nämnden en tillfredsställande uppföljning av placeringar på aggregerad nivå?	Ja	

Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultaten vill vi rekommendera socialnämnden:

- Att säkerställa att genomförandeplaner upprättas för samtliga placerade barn.
- Att det systematiskt och kontinuerligt görs revideringar av de rutiner och standardiserade dokument som är kopplade till handläggningsprocessen i kvalitetsledningssystemet, så att Sharepoint inte blir ett system som byggs upp parallellt. I detta avseende är det även väsentligt att säkerställa att de delar som

uppföljningen av placerade barn omfattar (exempelvis genomförande av barnsamtal inför/i samband med övervägande om behov av fortsatt vård) också tydligt dokumenteras i rutinerna.

- Att säkerställa att rutindokument rörande övervägande om överflyttning av vårdnad revideras så att de överensstämmer med ny lagstiftning på området.
- Att säkerställa att systematiska kontroller avseende efterlevnaden till lagens krav avseende upprättandet av genomförandeplaner sker.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte och revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	5
Avgränsning	6
Metod	6
Organisation och statistik	8
Granskningsresultat	10
Vård- och genomförandeplaner	10
lakttagelser	10
Bedömning	13
Riktlinjer och rutiner	14
lakttagelser	14
Bedömning	16
Övervägande om behov av fortsatt vård	16
lakttagelser	17
Bedömning	17
Övervägande om vårdnadsöverflyttning	18
lakttagelser	18
Bedömning	19
Nämndens uppföljning	20
lakttagelser	20
Bedömning	23

Samlad bedömning	25
Rekommendationer	25
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	26
Bilagor	31

Inledning

Bakgrund

År 2019 var 31 100 barn någon gång under året placerade av socialtjänsten. Insatser inom den sociala barn- och ungdomsvården innebär ofta ett stort ingrepp i barns, ungdomars och familjers liv.

Socialtjänstlagen tydliggör nämndens ansvar när placeringar utanför det egna hemmet sker. Kraven gäller bland annat planering och uppföljning av vården. Det ställs även krav på att nämnden gör överväganden av vårdnadsöverflyttningar i de fall som ett barn varit placerat i ett och samma familjehem i tre år.

Utifrån både individ- och ekonomiperspektivet är det viktigt att placeringarna leder till önskat resultat. Det är därför viktigt att nämnden har rutiner för att följa upp och utvärdera sin verksamhet.

De förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun har i sin risk- och väsentlighetsanalys funnit skäl att granska kommunens arbete med uppföljning av placerade barn och unga.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om socialnämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende (HVB) och i familjehem samt om det sker med en tillräcklig intern kontroll.

Revisionsfrågor:

- Säkerställer nämnden att det upprättas individuellt utformade vård- och genomförandeplaner som tydliggör det enskilda barnets/den unges behov och hur vården ska genomföras?
- Säkerställer nämnden att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner i linje med lagstiftningens krav avseende uppföljning av enskilda placeringar?
- Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad?
- Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad?
- Har nämnden en tillfredsställande uppföljning av placeringar på aggregerad nivå?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Granskningen genomförs med utgångspunkt huvudsakligen i nedanstående revisionskriterier:

- 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) (nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig)
- Socialtjänstlagen (2001:453)
  - 6 kap. 7b (att noga följa vården)
  - 6 kap. 8 § (övervägande om behov av fortsatt vård samt övervägande om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden)
  - 11 kap. 3 § (vårdplan)
- Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
  - 13 § (övervägande om behov av fortsatt vård, prövning av om vården ska upphöra samt övervägande om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden)
- Socialstyrelsens handböcker och föreskrifter på området
  - SOSFS 2011:9 (ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete)
  - Placerade barn och unga - Handbok för socialtjänsten
  - Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten
- Lokala styrande och stödjande dokument som exempelvis riktlinjer, rutiner etc.

Avgränsning

Granskningen omfattar i huvudsak år 2021 och 2022 och berör placeringar av barn och unga som gjorts med stöd av socialtjänstlagen eller LVU. Granskningen avgränsas till ovanstående revisionsfrågor. Lagkravet avseende övervägande om behov av fortsatt vård samt övervägande om huruvida det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden gäller endast barn upp till 18 år (om barnet placerats enligt socialtjänstlagen), varför granskningen i huvudsak avgränsas till att gälla barn i åldern 0-18 år.

Metod

- Genomgång av styrande och stödjande dokument relevanta för granskningen
- Granskning av socialnämndens protokoll
- Intervjuer med följande funktioner:
  - Socialnämndens presidium
  - Enhetschef utredning unga
  - Två socialsekreterare inom utredningsenhet unga
  - Enhetschef familjehemsenheten
  - 1:e socialsekreterare familjehemsenheten
  - En familjehemssekreterare/barnhandläggare och en jourhemshandläggare
- Aktgranskning enligt följande:

Vi efterfrågade material till att kunna göra en dataanalys avseende samtliga barn i åldern 0-18 år som placerats i HVB eller familjehem för att se förekomst av vårdplan och

genomförandeplan. Enligt förvaltningen var dessa uppgifter dock inte möjliga att plocka ut ur verksamhetssystemet utan att behöva gå in i varje ärende.

Aktgranskningen har genomförts genom kontroller av ett urval om totalt tio ärenden avseende barn i åldern 0-18 år som varit placerade i HVB eller familjehem i minst sex månader.

Aktgranskningen har omfattat kontroll av huruvida individuellt utformade vård- och genomförandeplaner finns upprättade samt om övervägande om fortsatt vård/omprövning har skett inom sex månader, i enlighet med lagens krav. Erhållna genomförandeplaner har kontrollerats med avseende på om de innehåller de delar som de enligt aktuella bestämmelser ska innehålla.

Vi efterfrågade material ur verksamhetssystemet för att få en bild av hur länge nuvarande placeringar i familjehem har pågått samt om det i dessa fall genomförts överväganden om vårdnadsöverflytt i enlighet med lagens krav. I likhet med vad som framgår ovan var det enligt förvaltningen inte möjligt att få ut dessa uppgifter utan att manuellt gå in i respektive ärende.

Då verksamhetssystemet inte möjliggjorde ett uttag enligt ovanstående har vi genomfört en aktgranskning av totalt fem ärenden avseende barn som varit placerade i ett och samma familjehem i minst tre år. I dessa ärenden kontrollerades huruvida övervägande om skäl till vårdnadsöverflytt skett i enlighet med lagens krav.

Sakgranskning

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Organisation och statistik

Socialnämnden i Botkyrka kommun ansvarar för individ- och familjeomsorgen, vilket bland annat innefattar barn- och ungaärenden. Nämnden har två utskott; barn- och familjerättsutskottet som handlägger ärenden från bland annat utredningsenhetens barnsektioner samt vuxen- och ungdomsutskottet som handlägger ärenden från bland annat utredningsenhetens ungdomssektioner.

Den så kallade mottagningen tar emot alla nyinkomna orosanmälningar rörande barn och unga. Om individen som anmälan rör redan är aktuell inom socialtjänstens barn- och ungdomsenheter hanteras den inkomna anmälan av ansvarig handläggare. I övrigt genomför utredande socialsekreterare inom mottagningen den skyddsbedömning och förhandsbedömning som enligt lag ska genomföras, innan ett beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas. I de fall som utredningen påvisar ett behov av placering av barnet/den unge, lämnas ärendet efter fattat beslut sedan vidare till handläggare som ansvarar för uppföljning och det fortsatta arbetet kring den pågående placeringen. HVB-placeringar hanteras av placeringssekreterare inom utredningsenhet, medan familjehemsplaceringar hanteras av barnsekreterare¹ och familjehemssekreterare² inom familjehemsenheten.

Det finns totalt tre utredningsenheter inom Botkyrka kommun. En är inriktad mot unga (upp till 18 år), där framförallt den unges egen problematik såsom normbrytande beteende, missbruk etc. utgör den främsta orsaken till placering. Inom enhet barn hanteras främst ärenden med föräldrars bristande förmåga till omsorg om barnet, medan enheterna familj 1 respektive 2 primärt ansvarar för ärenden kring barn som misstänks vara utsatta för brott och våld i nära relation. För unga i åldern 18-25 år finns en särskild enhet för unga vuxna.

Vilken enhet som ska ta emot vilket ärende föreslås av mottagningen utifrån ärendets karaktär. Ärendena fördelas sedan av 1:e socialsekreterare (som utgör närmaste ärendeledning) inom de olika enheterna till berörda handläggare.

I kommun- och regiondatabasen Kolada kan utläsas att Botkyrka kommuns kostnader för placeringar i familjehem (kr/invånare) legat relativt konstant under åren 2017-2021. Vad gäller placeringar i HVB har kostnaderna ökat under samma period, från 422 kr/invånare år 2017 till 1023 kr/invånare år 2021. I nedanstående diagram illustreras utvecklingen för familjehemsvård respektive HVB. I samma diagram visas även motsvarande utveckling i strukturellt liknande kommuner³. Vi kan utläsa att Botkyrka kommun under de berörda åren haft högre kostnader för familjehemsvård men lägre kostnader kopplat till HVB-placeringar än liknande kommuner.

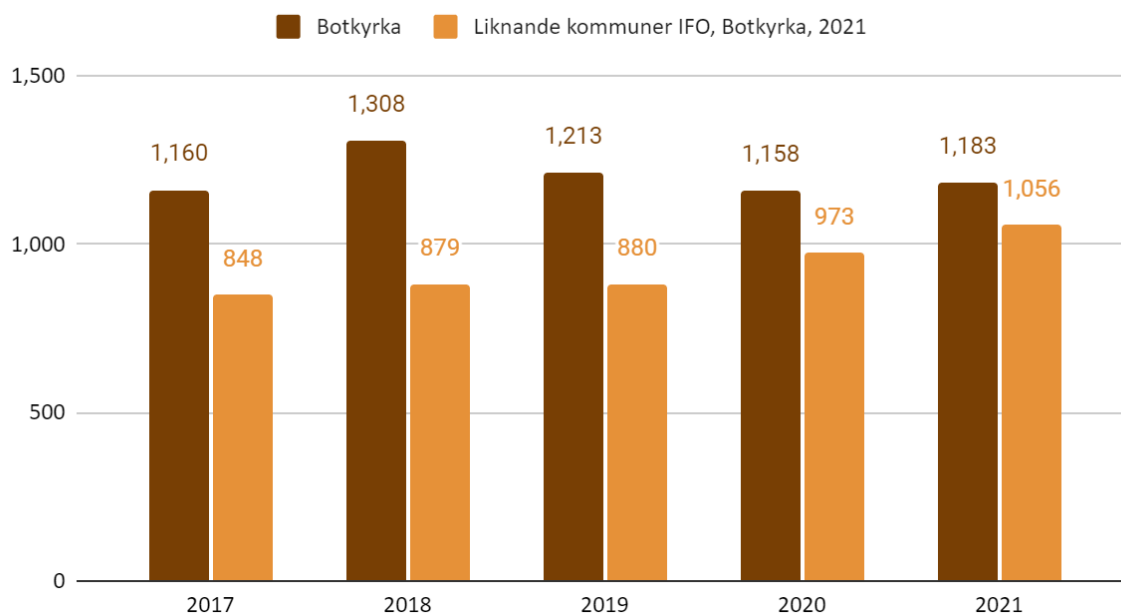
¹ Socialsekreterare för barn placerade i familjehem

² Handläggare som rekryterar, utreder, stödjer och utbildar familjehem

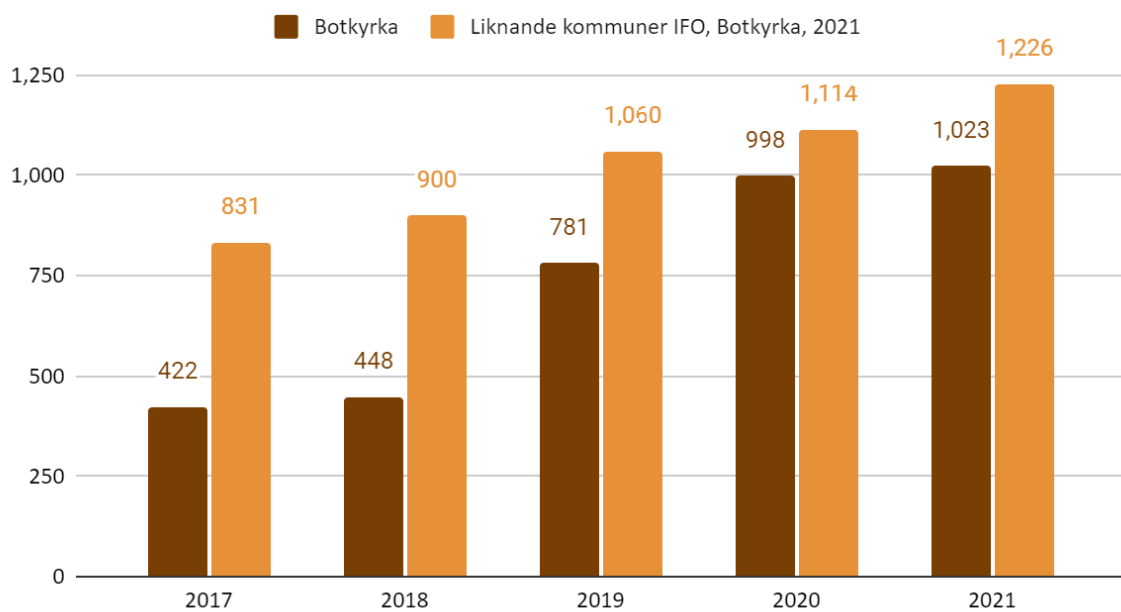
³ Strukturellt liknande kommuner inom området individ- och familjeomsorg var år 2021 Borlänge, Eskilstuna, Gävle, Haninge, Hällefors, Kristianstad samt Södertälje

än liknande kommuner,

Kostnad familjehemsvård barn och unga, kr/inv

Kostnad HVB barn och unga, kr/inv

Granskningsresultat

Vård- och genomförandeplaner

Revisionsfråga 1: Säkerställer nämnden att det upprättas individuellt utformade vård- och genomförandeplaner som tydliggör det enskilda barnets/den unges behov och hur vården ska genomföras?

Inledning

I socialtjänstlagen anges att den vård som nämnden avser att anordna för ett barn/ungdom som placeras i familjehem eller HVB ska dokumenteras i en så kallad vårdplan. Vårdplanen ska revideras senast när barnet varit placerat i två år. Vid den tidpunkten ska vårdplanen (om det inte finns särskilda hinder för detta) särskilt avse barnets långsiktiga boende.

För ett barn/ungdom som är placerat i familjehem eller HVB ska en så kallad genomförandeplan upprättas. I Socialstyrelsens skrift *Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten* går att utläsa att genomförandeplanen, som ska beskriva hur insatserna ska genomföras och konkretisera innehållet i vårdplanen, ska upprättas av den nämnd som har beslutat om placeringen. Vidare framgår att planen bör upprättas i samråd med den som ska ge vården till barnet/den unge.

Närmare detaljer om vilka uppgifter vård- respektive genomförandeplanen ska innehålla regleras i socialtjänstförordningen (2001:937). Det handlar bland annat om målet med vården samt hur umgänget med föräldrar, vårdnadshavare och andra närstående ska ordnas. Något annat som ska framgå av planen är hur barnet/den unge ska tillgodogöra sig insatser från andra huvudmän. Genomförandeplanen ska också innehålla uppgifter om barnets och vårdnadshavares syn på den planerade vården samt när och hur planen ska följas upp. Hur ofta planen ska följas upp beror på omständigheterna i det enskilda fallet såsom vårdtidens längd, insatsernas karaktär, när förändringar inträffar etc.

lakttagelser

Samtliga ärenden avseende barn och unga hanteras i förvaltningens journalsystem och utgår från arbetssättet Barns behov i centrum (BBIC⁴). Upprättande av vård- och genomförandeplaner uppges ske i de BBIC-mallar som finns integrerade i systemet.

Intervjuade framhåller att det inte finns något enkelt sätt att ta ut övergripande data över förekomsten av vård- och genomförandeplaner. För att ta reda på om planer finns upprättade för samtliga barn/ungdomar krävs ett manuellt arbete genom att gå in i respektive ärende i verksamhetssystemet.

Vårdplan

---

⁴ BBIC innehåller en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen som är anpassat efter socialtjänstens regelverk.

Vid intervjuer framkommer att ansvaret att upprätta en vårdplan åligger handläggare inom utredningsenhet. Detta beskrivs i praktiken i vissa fall ske genom att utredande socialsekreterare upprättar planen och i vissa fall att placerare gör detta. Barnhandläggare/ansvarig handläggare reviderar sedan vårdplanen i samband med varje övervägande om behov av fortsatt vård.

Vid intervjuer ges uttryck för att aktuella vårdplaner i huvudsak finns i samtliga placeringsärenden, då detta är något som utskottet kräver både i samband med beslut om placering men även i samband med övervägande om behov av fortsatt vård. Intervjuade framhåller även att det inte är ovanligt att den placerade ungdomen själv är väl insatt i innehållet i vårdplanen.

I den aktgranskning som inom ramen för granskningen genomförts ser vi att vårdplaner finns i samtliga tio granskade ärenden. I vissa ärenden har vi tagit del av flera vårdplaner kopplat till ett och samma ärende, vilket är i linje med det som intervjuade framhåller om att vårdplanerna revideras löpande under placeringstiden.

Genomförandeplan

Vad gäller förekomsten av genomförandeplaner råder en enighet bland de intervjuade om att utvecklingspotential finns. I processbeskrivning/rutindokument avseende uppföljning av vården som vi inom ramen för granskningen tagit del av framgår att barnhandläggare ansvarar för att upprätta en genomförandeplan, och att det faktum att de enskilda boendena upprättar separata behandlingsplaner inte fråntar socialtjänstens ansvar att upprätta en genomförandeplan för barnet/ungdomen. Vid genomförda intervjuer framkommer dock att det vid HVB-placeringar förväntas att utföraren upprättar en genomförandeplan och delge socialtjänsten.

När det är placeringar i familjehem åligger det, enligt intervjuade, i första hand familjehemssekreterare att upprätta planen. I processbeskrivning/rutindokument avseende uppföljning av vården framgår att barnhandläggare och familjehemssekreterare har ett gemensamt ansvar för att upprätta en genomförandeplan.

Intervjuade framhåller att det finns brister i förekomsten av genomförandeplaner både i HVB- respektive familjehemsplaceringar. Enligt intervjuade försöker handläggare påminna HVB-hemmet om att inkomma med upprättad genomförandeplan, med varierande resultat. Inom familjehemsenheten beskrivs arbetet med genomförandeplaner till del bli nedprioriterat till följd av hög arbetsbelastning inom andra områden, som exempelvis överväganden om behov av fortsatt vård. Vi noterar i familjehemsenhetens verksamhetsplan för år 2022 att en aktivitet formulerats om att genomförandeplaner ska finnas i samtliga familjehemsplaceringar. Intervjuad utredningsenhet har ingen motsvarande verksamhetsplan på enhetsnivå.

I vår aktgranskning av tio individärenden noterar vi att genomförandeplan saknas i fem av dessa. Av dessa avser fyra ärenden placeringar i familjehem och ett i HVB. I ett sjätte ärende (HVB-placering) finns en genomförandeplan, men den beskrivs av förvaltningen

som "bristfällig" och vi noterar även att datum för upprättande inte framgår. Denna plan innehåller enbart uppgifter om mål.

Våra iakttagelser i granskningen av erhållna genomförandeplaner bygger på en bedömning av innehållet i dessa. Vi noterar att planernas utformning skiljer sig åt vad gäller omfattning och innehåll. Mål med vården framgår i någon form i samtliga granskade genomförandeplaner, men vår uppfattning är att *hur* och *när* insatserna ska genomföras generellt sett skulle kunna konkretiseras ytterligare. Ett exempel på detta är om det finns angivet att familjehemmet ska hålla kontinuerlig kontakt med skolan och vara engagerad i att barnet/den unge får den undervisning som denne har rätt till. I ett sådant fall ser vi att ett utvecklande av när och på vilket sätt detta ska ske samt vilken roll skolan ska ta för att barnet/den unge ska tillgodogöra sig utbildningen skulle kunna bidra ytterligare till tydlighet i ansvarsfördelning och öka förutsättningarna för uppföljning av huruvida åtgärderna är vidtagna.

I vår granskning av genomförandeplaner noterar vi att inte alla planer innehåller barnets och/eller vårdnadshavares syn på den planerade vården. Ytterligare en notering som görs är att en av de erhållna genomförandeplanerna är daterad i juni 2020, vilket innebär att den är upprättad före aktuell vårdplan vilken är daterad augusti 2022.

Vi har i granskningen inte funnit att Botkyrka kommun har några riktlinjer/rutiner avseende när i tid efter att placeringen verkställdes som en genomförandeplan förväntas finnas upprättad.

Utvecklingsarbete avseende vård- och genomförandeplaner

Att formulera konkreta och individuellt utformade mål och aktiviteter i vård- respektive genomförandeplanen uppges vara något som diskuterats vid så kallade metodstöd. Metodstöd är träffar med hela arbetsgruppen där olika teman diskuteras i utvecklingssyfte. Metodstöd leds av 1:e socialsekreterare och i granskningen framkommer att kvalitetsledare bjuds in vid behov. Ett exempel som nämns då stöd tagits av kvalitetsledare är just i arbetet med vård- och genomförandeplaner.

Vid intervjuer ges uttryck för att arbetet med genomförandeplaner generellt sett är ett förbättringsområde och att det är möjligt att det skulle prioriteras högre om exempelvis utskottet, i likhet med vårdplaner, krävde att få del av genomförandeplanerna i samband med exempelvis övervägande av behov av fortsatt vård.

Intervjuade framhåller att fritidsaktiviteter - utifrån nämndens målsättningar - utgör ett fokusområde i arbetet med placerade barn. Vi kan i socialnämndens mål- och internbudgetdokument för år 2022 återfinna målet *Barn och unga som har insatser från socialnämnden deltar i föreningslivet och har möjlighet till en aktiv fritid*. Vi noterar dock att det enda måttet som avser att användas för uppföljning av målet är *Antal hushåll som beviljas fritidspeng ökar*. Vi har inom ramen för granskningen inte funnit att det på nämndnivå finns något mått specifikt kopplat till placerade barn och unga. Vi ser dock att familjehemsenheten i sin verksamhetsplan för år 2022 formulerat aktiviteter om att

placerade barns fritidsaktiviteter ska omfattas vid uppföljningen av vård samt dokumenteras under separat rubrik i överväganden om behov av fortsatt vård.

Vi har i de granskade genomförandeplanerna inte kunnat utläsa något tydligt fokus på just fritidsaktiviteter i de berörda ärendena. Enligt intervjuade pågår ett arbete under hösten 2022 med att inventera de placerade barnens fritidsaktiviteter för att detta ska kunna införas i övervägandena om behov av fortsatt vård och så småningom också i genomförandeplanerna.

Bedömning

Säkerställer nämnden att det upprättas individuellt utformade vård- och genomförandeplaner som tydliggör det enskilda barnets/den unges behov och hur vården ska genomföras?

Revisionsfrågan har delats upp i två bedömningar då resultaten avseende vård- respektive genomförandeplaner varit så differentierat.

Ja - nämnden har säkerställt att det upprättas individuellt utformade vårdplaner.

Nej - nämnden har inte säkerställt att det upprättas individuellt utformade genomförandeplaner.

Vi kan konstatera att det bland de granskade ärendena finns en efterlevnad till lagens krav på att vårdplaner ska upprättas. Granskningen visar dock att det bland de granskade ärenden finns flertalet placerade barn som inte har en genomförandeplan upprättad, vilket vi ser som en brist. Vår bedömning är också att det råder en diskrepans mellan gällande rutiner och faktiska arbetssätt vad det gäller upprättande av genomförandeplaner för de som har sin placering på HVB. Vi bedömer därför att åtgärder bör vidtas för att nå högre efterlevnad av rutiner.

Urvalet i vår aktgranskning är begränsat till tio ärenden vilket gör att vi inte med säkerhet kan säga att resultatet är representativt för verksamheten som helhet. Genomförda intervjuer styrker dock att det inte alltid upprättas genomförandeplaner i alla ärenden och att dessa inte revideras på så sätt som ska ske. Mot bakgrund av att lagens krav gäller samtliga ärenden är vår bedömning att detta är bristfälligt och att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa att genomförandeplaner upprättas. Nämnden kan med fördel tillse att systematiska egenkontroller och/eller andra aktiviteter för att säkerställa efterlevnad till lagens krav sker. Vår bedömning är att det även finns utvecklingspotential vad gäller innehållet i genomförandeplanerna, bland annat vad gäller konkretisering av när och hur insatser ska genomföras.

I nästkommande kapitel redogörs för dokumenterade rutiner som bland annat reglerar att genomförandeplanen ska följas upp i samband med uppföljningsmöten. Vår bedömning är att det kan finnas en risk för att uppföljningen inte blir tillräckligt strukturerad och tydlig om en genomförandeplan saknas som utgångspunkt. Det finns därmed en risk för svårigheter att utvärdera huruvida de åtgärder som vidtas bidrar till att uppnå målen, samt vilka eventuella förändringar som kan behöva göras.

Riktlinjer och rutiner

Revisionsfråga 2: Säkerställer nämnden att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner i linje med lagstiftningens krav avseende uppföljning av enskilda placeringar?

I socialtjänstlagen regleras att den placerande nämnden noga ska följa vården av de barn och unga som vårdas i ett familjehem, jourhem, stödboende eller hem för vård eller boende. Detta ska ske främst genom regelbundna personliga besök i hemmet där barnet/den unge vistas, enskilda samtal med barnet/den unge, samtal med den eller dem som tagit emot barnet/den unge i sitt hem samt samtal med vårdnadshavare. I socialtjänstlagen anges vidare att nämnden särskilt ska uppmärksamma barnets/den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående.

Socialtjänstlagen reglerar vidare att nämnden minst var sjätte månad ska överväga om det, för den som är placerad i familjehem eller HVB, föreligger ett behov av fortsatt vård (se separat kapitel om detta längre ner) och hur vården bör inriktas och utformas. Motsvarande bestämmelser finns även i lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete framhålls att den som bedriver socialtjänst ska identifiera, beskriva och fastställa de processer och rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. Det kan därför finnas behov av att på lokal nivå upprätta kompletterande riktlinjer/rutiner som närmare preciserar hur ovanstående ska gå till i praktiken.

lakttagelser

Vid intervjuer beskrivs att samtliga rutindokument återfinns i ett kvalitetsledningssystem som är uppbyggt utifrån olika processer. Utifrån respektive steg i handläggningsprocessen kan man klicka sig vidare till styrande och stödjande material kopplat till just det steget.

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av ett antal olika rutindokument kopplat till placerade barn. Vad gäller uppföljning av enskilda placeringar finns exempelvis *Att följa vården - rutin för övervägande, uppföljning och omprövning av vård*, beslutat 2018-12-03 och giltigt tills vidare. I dokumentet framgår bland annat rättsliga utgångspunkter utifrån socialtjänstlagen och LVU. Vidare beskrivs exempelvis att ett övervägande/omprövning ska ha sin utgångspunkt i gällande vårdplan samt vilken information som ett övervägande ska innehålla. I rutinen betonas även att ett särskilt övervägande om skäl till vårdnadsöverflytt ska göras när barnet/den unge varit placerad i ett och samma familjehem i tre år⁵ (se mer i separat kapitel om vårdnadsöverflytt) samt att det i förslag till beslut ska framgå att ett sådant övervägande skett. Utöver ovanstående framgår även i rutindokumentet vad som gäller för uppföljning av vård för myndig (18-21 år).

⁵ Från och med 2022-07-01 gäller två år

Utöver det som i ovanstående rutindokument framgår avseende övervägande om vårdnadsöverflytt finns även ett särskilt rutindokument för detta; *Rutin för vårdnadsöverflytt enligt 6 kap. FB*⁶, beslutat 2018-09-12. Dokumentet innehåller utgångspunkter för när vårdnadsöverflytt blir aktuell samt hur handläggningen av dessa ärenden går till.

I tillägg till ovanstående har vi inom ramen för granskningen även fått del av en processkarta/rutinbeskrivning avseende uppföljning av vård. Denna omfattar bland annat information om socialnämndens ansvar att följa vården och särskilt uppmärksamma barnets hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående. Vidare framgår att "*För att kunna uppfylla dessa krav på att följa vården är det nödvändigt med regelbundna personliga besök, samtal med vårdnadshavare och övriga aktörer*". I anslutning till detta hänvisas till den tidigare nämnda rutinen avseende övervägande, uppföljning och omprövning av vård.

I processbeskrivningen framgår att ett första uppföljningsmöte bör ske efter cirka 2-4 veckor efter uppstartsmöte, utifrån bedömning i aktuellt ärende. I samband med detta ska ett årshjul för ärenden planeras, dvs. när uppföljningsmöten bör ske inför att övervägande, omprövning eller uppföljning av vård ska skrivas och lämnas till utskott. Enligt rutinen är syftet med uppföljningsmöten att följa upp behovsområdena enligt vårdplan, att kontrollera att beslutade insatser genomförts samt utvärdera resultatet av dessa, liksom att diskutera eventuella förslag på andra insatser. Även genomförandeplanen ska gås igenom. Enligt intervjuade bokas i regel i samband med uppstartsmöte/uppföljningsmöte en tid för nästkommande uppföljningsmöte. Det finns ingen särskild mall som används vid uppföljningarna. Intervjuade beskriver att det i regel är vårdplanen som utgör utgångspunkten för uppföljningssamtalet.

Vid intervjuer med representanter från familjehemsenheten framkommer att det finns en uttalad förväntan om att ett fysiskt barnsamtal ska genomföras inför varje övervägande om behov av fortsatt vård för barn som är placerade i familjehem. Ansvaret för detta åligger barnsekreterare. Under covid-19-pandemin har många uppföljningsmöten, både avseende familjehem och HVB, genomförts digitalt.

Utgångspunkterna vid avslut av placering regleras i rutindokumentet *Placering av barn utanför det egna hemmet*, beslutat 2020-09-24. Avslut av placering berörs även i ovanstående processkarta/rutinbeskrivning över uppföljning av vården.

Vid intervjuer ges uttryck för att det finns ett behov av att arbeta vidare med rutiner för att tydliggöra förutsättningarna för upphörande av LVU-vård, med utgångspunkt i de lagförändringar som gäller från och med 2022-07-01.

Utöver de rutindokument som finns att tillgå via kvalitetsledningssystemet beskriver intervjuade utredande socialsekreterare att vissa, av enheten upprättade rutiner, läggs upp på Sharepoint⁷ i takt med att man uppmärksammat ett sådant behov. Ett exempel

⁶ Föräldrabalken

⁷ Programvaruverktyg för grupsamarbete

som nämns är att den placerade ungdomen får frågan om han/hon vill delta i samband med utskottets hantering av omprövningen av vården. Utifrån att verksamheten noterat att vissa ungdomar sagt sig inte ha fått den frågan, har en skriftlig rutin för hantering av detta tagits fram och delgetts arbetsgruppen på intranätet. För att nya rutiner ska kunna läggas in i kvalitetsledningssystemet krävs beslut från chefsnivå. Det är bara medarbetare inom förvaltningen med särskild behörighet som kan lägga in ytterligare material i kvalitetsledningssystemet.

Bedömning

Säkerställer nämnden att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner i linje med lagstiftningens krav avseende uppföljning av enskilda placeringar?

Ja.

Det finns ett kvalitetsledningssystem som innehåller handläggningsprocessens olika delar, där det är möjligt att klicka sig vidare i systemet för att få del av styrande och stödjande material.

Vår bedömning är att de rutiner som vi tagit del av omfattar väsentlig information om när och hur uppföljning ska ske och att detta är i enlighet med lagstiftningens krav. Vid intervjuer framkommer dock att det finns delar i uppföljningen som de uppfattar bör ske men som inte tydligt dokumenterats i rutinerna. Det gäller exempelvis att barnsamtal åtminstone ska ske inför övervägande. Vår bedömning är därav att det bör ses över om rutinerna innehåller samtlig väsentlig information.

Vi ser det som positivt med nuvarande system där verksamheten löpande utvecklar checklistor och vägledande dokument vilka delas med varandra via Sharepoint, men vår bedömning är att det bör säkerställas att det systematiskt och kontinuerligt görs revideringar av de rutiner och standardiserade dokument som är kopplade till handläggningsprocessen i kvalitetsledningssystemet så att Sharepoint inte blir ett system som byggs upp parallellt.

Mot bakgrund av att vissa lagförändringar skett vad gäller exempelvis tidsintervallet för när övervägande om vårdnadsöverflytt ska genomföras, är vår rekommendation att befintliga rutindokument ses över med avseende på aktualiteten.

Övervägande om behov av fortsatt vård

Revisionsfråga 3: Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad?

Enligt 6 kap. 8 § socialtjänstlagen ska nämnden minst en gång var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs och hur vården bör inriktas och utformas.

När ett barn/ungdom är placerad enligt tvångslagstiftningen LVU återfinns motsvarande bestämmelser i 13 § LVU. Där regleras att om vård beretts med stöd av 2 § LVU (dvs. pga förhållanden i hemmet) ska nämnden minst var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs. Är barnet/ungdomen placerad enligt 3 § LVU (dvs. om den enskilde själv utsätter sin hälsa och utveckling för en påtaglig risk) ska nämnden inom

sex månader från dagen för verkställighet pröva om vården ska upphöra. Frågan ska därefter prövas fortlöpande inom sex månader från senaste prövning.

I Botkyrka kommun ligger delegationen för övervägande/omprövning hos nämndens utskott.

lakttagelser

I socialnämndens verksamhetsberättelse för år 2021 redogörs bland annat för nämndens måluppfyllelse för året. Ett av de mått som utvärderades var *Andelen överväganden av vård av barn ska göras inom lagstadgad tid ökar*. Målvärdet var 100 % och utfallet uppgick till 99 % (258 av 262 ärenden). I verksamhetsberättelsen framgår att det finns en framtagen handlingsplan för att nå målet om 100 procent och den planeras att följas upp under år 2022. Vid genomförd granskning framkommer dock att handlingsplanen inte är känd bland de intervjuade enhetscheferna och de ger uttryck för att det beror på att måluppfyllelsen uppfattas vara så god. Vi noterar i socialnämndens delårsrapport per augusti 2022 att måluppfyllelsen per delåret uppgick till 100 %.

Vid intervjuer ges uttryck för att 1:e socialsekreterare håller koll på när det närmar sig tid för övervägande/omprövning i respektive ärende. Som stöd i detta arbete används en särskild digital lista över samtliga placerade barn/unga (angivet med kundnummer) som manuellt revideras. Några veckor innan övervägandet/omprövningen behöver vara klar för att kunna distribueras till utskottet skickas en påminnelse ut till berörda handläggare. Detta arbetssätt beskrivs vara välfungerande och fungera som ett komplement till handläggarnas egna koll över sina respektive ärenden, i syfte att säkerställa att lagstadgade tidsgränser hålls. Det beskrivs även vara möjligt att i verksamhetssystemet lägga in bevakningar som innebär att systemet "flaggar" när tid för övervägande/omprövning närmar sig, men då detta verktyg uppfattas som något trubbigt används det inte i någon större utsträckning.

I vår aktgranskning har vi granskat om övervägande/omprövning har genomförts inom sex månader från det att barnet placerades (samt inom sex månader från senaste övervägande/omprövning, i de fall som placeringen pågått längre än 12 månader). De tio granskade ärendena omfattar placeringar gjorda under perioden oktober 2020 till och med december 2021. Vid tidpunkten för granskningen borde det alltså ha skett minst ett övervägande/omprövning i respektive ärende.

I de granskade ärendena har lagstadgade tidsgränser för övervägande/omprövning följts i samtliga fall.

Bedömning

Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad?

Ja.

Utifrån genomförda intervjuer är vår uppfattning att det finns arbetssätt som stödjer kontroll av att överväganden sker inom lagstadgad tidsgräns, exempelvis genom de listor som 1:e socialsekreterare för som ger en översyn av respektive ärende.

Vår aktgranskning visar att efterlevnaden till lagens krav om att genomföra övervägande/omprövning av vården minst var sjätte månad är god. Även om urvalet i vår aktgranskning är begränsat till tio ärenden och vi inte med säkerhet kan säga att resultatet är representativt för verksamheten totalt, noterar vi även i nämndens egen uppföljning avseende år 2021 samt per augusti 2022 att följsamheten till lagens krav varit god.

Den som bedriver verksamhet kan välja att ställa ytterligare krav och mål utöver dem som anges i författningar och beslut. Vi noterar dock att socialnämnden i Botkyrka kommun har valt att formulera ett av lagens krav som mål för verksamheten. Vår bedömning är att lämpligheten i detta bör övervägas då det kan misstolkas som att det finns en acceptans till att lagen inte efterlevs. Ett alternativ för nämnden är att inom ramen för den interna kontrollen utföra kontroll av efterlevnad till lagens krav.

Övervägande om vårdnadsöverflyttning

Revisionsfråga 4: Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad?

När ett barn/ungdom varit placerat i samma familjehem under tre år, ska nämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § föräldrabelagen. Att sådant övervägande ska ske regleras i 6 kap. 8 § socialtjänstlagen. Efter de tre första åren ska frågan övervägas årligen (vilket är nytillkommet i lagstiftningen från 2021-03-01). Vid övervägande om överflyttning av vårdnad ska ett antal olika parametrar beaktas;

- barnets och familjehemsföräldrarnas inställning till en vårdnadsöverflyttning,
- barnets relation till familjehemsföräldrarna och deras förmåga att tillgodose barnets behov av en trygghet och god uppväxt,
- familjehemsföräldrarnas inställning till och förmåga att tillgodose barnets behov av kontakt med sina föräldrar och andra närstående, och
- barnets relation till sina föräldrar.

I Socialstyrelsens handbok *Placerade barn och unga* framgår att de skäl som vägs för och emot vårdnadsöverflyttning bör dokumenteras utförligt.

Att övervägande om överflyttning av vårdnad ska ske när barnet varit placerat i samma familjehem under två år innebär en lagskärpning som gäller från och med 2022-07-01. Dessförinnan gällde att ett sådant övervägande skulle ske vid tre år. Mot bakgrund av att vi i denna granskning huvudsakligen fokuserar på överväganden genomförda innan 2022-07-01, har vi i vår aktgranskning utgått från det tidigare kravet (dvs. tre år).

lakttagelser

Som tidigare nämnts finns ett särskilt rutindokument som rör vårdnadsöverflytt. Det berör bland annat de rättsliga utgångspunkterna på området samt hur en utredning om vårdnadsöverflytt går till, i de fall som bedömningen gjorts att en överflytt av vårdnaden

är det bästa för barnet. I dokumentet regleras inte specifikt hur ett *övervägande* av vårdnadsöverflytt ska ske. Detta framgår främst i det tidigare nämnda rutindokumentet avseende övervägande, uppföljning och omprövning av vård (se tidigare kapitel rörande rutiner).

Frågan om övervägande om vårdnadsöverflytt omfattas inte av den lista över överväganden som 1:e socialsekreterare har för att hålla koll på tidpunkten för övervägande av behov av fortsatt vård, som nämndes i föregående kapitel. Frågan uppges istället främst lyftas upp i samband med de ärendegenomgångar som 1:e socialsekreterare har med respektive handläggare. Sådana ärendegenomgångar beskrivs genomföras utifrån behov, vanligen med intervallet var 14:e dag till en gång per månad. Det faktum att lagkravet sedan juli 2022 innebär att övervägande om vårdnadsöverflytt ska ske efter två år (istället för tre år) uppfattar intervjuade inte som något problem att kunna efterleva.

Vi har granskat fem ärenden avseende barn som varit placerade i ett och samma familjehem under minst tre år, i syfte att kontrollera om det finns en spårbarhet till att övervägande om skäl till vårdnadsöverflytt har skett. Granskade ärenden är familjehemsplaceringar som skett under perioden 2018-08-13 till 2019-03-04, vilket innebär att minst ett övervägande om vårdnadsöverflytt borde ha skett i vart och ett av dessa ärenden.

I vår aktgranskning har vi funnit spårbarhet till att övervägande om överflyttning av vårdnad skett i enlighet med lagens tidsgränser i två av fem granskade ärenden. I dessa två ärenden har frågan om vårdnadsöverflytt lyfts upp redan under det första placeringsåret. I ett tredje ärende har skäl till överflytt av vårdnad övervägts efter fyra år från placeringsdatum. I två av de fem ärendena saknas helt spårbarhet till övervägande om överflytt av vårdnad, trots att det vid granskningstillfället gått tre år och sex månader respektive tre år och elva månader från placeringsdatum.

Även om resonemang förs kring vårdnadsöverflytt i totalt tre av fem granskade ärenden, noterar vi att dokumentationen inte genomgående redogör för vilka skäl som talar för respektive emot en överflyttning av vårdnaden.

I den dokumenterade rutinen avseende övervägande, uppföljning och omprövning av vård framgår att ett förslag till beslut alltid ska avslutas med ett att-sats om att notera till protokollet att ett övervägande ägt rum. I de fall som övervägande om vårdnadsöverflytt är aktuellt ska att-satsen även innehålla formuleringen "*Det har särskilt övervägts om det finns skäl om överflyttning av vårdnad*". Vi kan i granskade överväganden om vårdnadsöverflytt inte se att denna formulering använts.

Bedömning

Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad?

Nej.

Utifrån vår aktgranskning är vår bedömning att det inte fullt ut finns en efterlevnad till lagens krav avseende övervägande om skäl till vårdnadsöverflyttning. Vår aktgranskning visar att dokumenterat övervägande om överflytt av vårdnad helt saknas i två av fem granskade ärenden. I två ärenden har övervägande om vårdnadsöverflytt skett inom tre år och i ett ärende efter fyra år. Även om vårt urval är begränsat ger resultatet oss en bild av efterlevnaden till lagens krav, vilka gäller samtliga ärenden. Granskningen visar vidare att det förekommer variationer mellan ärendena avseende hur utförligt ett övervägande dokumenteras, dvs. vilka skäl som talar för respektive emot en överflyttning av vårdnaden.

Vår bedömning är att det idag finns en dokumenterad rutin med förslag till formulering av beslut rörande prövning av skäl för vårdnadsöverflytt. Vi bedömer dock att det saknas tydliga strukturer eller arbetsmoment för att säkerställa att övervägande om vårdnadsöverflytt sker i enlighet med lagens krav. Exempelvis så sker inte kontroller av detta med någon kontinuitet av 1:e socialsekreterare eller genom annan form av egenkontroll.

Genom en överflyttning av vårdnaden till familjehemsföräldrarna kan bättre möjligheter till kontinuitet och stabilitet i vården skapas. Det är viktigt att socialnämnden säkerställer att överväganden sker i enlighet med vad lagstiftningen anger, i syfte att ge förutsättningar för ansökan om överflyttning i de fall som detta är motiverat. Detta är väsentligt både för det enskilda barnets trygghet men också för att nämnden ska kunna avsluta de familjehmsplaceringar där vårdnaden kan övergå till familjehemmet.

Mot bakgrund av att befintliga rutindokument på området inte är uppdaterade efter senaste lagändringen på området övervägande om skäl till överflyttning av vårdnad är vår rekommendation att socialnämnden tillser att dokumenten uppdateras så att de stämmer överens med aktuella bestämmelser.

Nämndens uppföljning

Revisionsfråga 5: Har nämnden en tillfredsställande uppföljning av placeringar på aggregerad nivå?

Vi har i tidigare avsnitt avseende kommunens arbete med vårdplaner, genomförandeplaner och hantering av överväganden av vård hanterat frågan om nämndens kontroll och uppföljning inom dessa områden. I detta kapitel granskar vi nämndens kontroll och uppföljning av placeringar på en aggregerad nivå. Enligt kommunens styrmodell ska nämnden ta fram delårsrapporter per april och augusti samt verksamhetsberättelse avseende helår. Utöver det har vi kontrollerat eventuell rapportering och beslut tagna av nämnden under året.

lakttagelser

Verksamhetsberättelse 2021

I socialnämndens verksamhetsberättelse för år 2021 beskrivs, inom ramen för redovisning av målet *Socialnämnden bedriver en verksamhet som präglas av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet*, bland annat att nämnden ständigt arbetar med att

utveckla verksamheten. Detta sker exempelvis genom utveckling av arbetsmetoder och processer, rutiner och riktlinjer samt kompetenshöjande insatser. Vad gäller barn och unga har bland annat metoden Signs of Safety fortsatt att implementeras och det pågår även ett projekt med syftet att utreda hur socialtjänstens stöd till föräldrar till familjehemsplacerade barn kan förbättras.

I nämndens verksamhetsberättelse för 2021 framgår inte någon redovisning av den samlade kostnaden för placeringar eller hur den förändrats i förhållande till föregående år. Däremot redovisas i löptext information om förändringar i volymer och i kostnader för olika placeringstyper såsom institution och familjehem, egen regi och extern placering samt placering enligt SoL och enligt LVU. Det finns även en tabell över mått och nyckeltal. Det framgår att budgetavvikelse för LVU placeringar på institution uppvisar ett budgetunderskott på 15 miljoner kronor. Det framgår också att antalet årsplaceringar ökat från 16 till 17 årsplaceringar. För att förstå orsaken till budgetavvikelsen behöver läsaren titta på budgeterat antal placeringar där det framgår att det budgeterats för en minskad kostnad för LVU placeringar.

Att underskottet för placeringar på totalen landar på 8 miljoner trots avvikelsen på 15 miljoner för LVU-placeringar på institution härleds bland annat till budgetöverskott vad det gäller placeringar på institution enligt SoL på ca 6,7 miljoner kronor.

Verksamhetsberättelsen klargör också att andelen placeringar i egen regi i förhållande till det totala antalet placerade har minskat under år 2021. I sammanhanget beskrivs att verksamheten arbetar med täta uppföljningar av externa placeringar för att säkerställa att dessa avslutas när behoven kan tillgodoses på annat sätt, exempelvis genom egna familjehem.

Brukarenkät 2021

I socialnämndens verksamhetsberättelse för år 2021 beskrivs att nämnden årligen genomför brukarenkäter för att utvärdera hur nöjda klienter är med det stöd de får från nämndens verksamheter. Det framgår att det under år 2021 för första gången genomfördes en sådan enkät bland familjehemsplacerade barn. I verksamhetsberättelsen beskrivs att resultatet visat att barnen generellt sett är förhållandevis nöjda. Resultatet visar att barnen trivs bättre i sina familjehem än vad barn i övriga landet gör och är särskilt nöjda med det stöd de får från familjehemmen vad gäller att planera sin framtid. De som svarat på enkäten är dock i övriga avseenden på totalen något mindre nöjda jämfört med familjehemsplacerade barn i övriga landet.

Brukarenkät har ännu inte genomförts för 2022.

Mål- och internbudget 2022

I socialnämndens mål- och internbudgetdokument avseende år 2022 lyfts, inom ramen för omvärldsanalysen för år 2022-2025, bland annat vissa riskfaktorer kring placerade barn. Det gäller exempelvis vikten av en fungerande skolgång, som ställer krav på exempelvis en tydlig ansvarsfördelning mellan socialtjänst och skola. Bland nämndens

mål för år 2022 återfinns *Barn i utsatta livssituationer får det skydd och stöd de behöver*. Till detta finns två mått kopplade; *“Andel beslut som direkt eller indirekt berör barn som innehåller en barnkonsekvensanalys”* ökar respektive *“Andel placerade barn som slutar nionde klass med gymnasiebehörighet ökar”*. Se mer om uppföljning av dessa lite längre ner.

Rapportering till nämnd 2022

Granskningen påvisar att nämnden tagit del av delårsrapportering per april och per augusti 2022. I jämförelse med samma period föregående år har nettokostnaderna för barn och unga totalt minskat med 5,4 miljoner kronor. Minskningen beskrivs främst bero på färre externa placeringar än föregående år samma period.

I delårsrapporten per augusti 2022 framgår att underskott prognostiseras främst inom jourhem. Avvikelsen förklaras främst av att flera placeringar har behövt förlängas för barn som inte kunnat flytta hem på ett säkert sätt, tillsammans med en ökning av konsulentstödda jourhem (som är dyrare än jourhem i egen regi) i stället för placeringar på HVB eller stödboende⁸.

Överskotten inom barn och unga återfinns främst inom verksamheterna administration, placeringar enligt LVU på SiS-institution⁹ samt HVB, placeringar enligt SoL i HVB, familjehem samt Kontaktpersoner. För administration förklaras överskottet med vakanta tjänster och svårigheter att rekrytera. Det prognostiserade, positiva resultatet för externa platser (LVU och SoL) förklaras med både att verksamheten har fått del av den tilläggsbudget som beviljats för externa platser och det statsbidrag för Socialt utsatta områden som tilldelats Socialnämnden för externa platser. Ytterligare förklaring är att genomsnittliga årskostnaden per placering på institution för både SoL och LVU är lägre än vad som budgeterats och tidigare prognostiserats.

För familjehem beror överskottet på ett lägre behov av köpta platser än vad som budgeterats.

I socialnämndens delårsrapport per augusti 2022 redovisas, inom ramen för målet *“Barn i utsatta livssituationer får det skydd och stöd de behöver”* uppföljningsmålet *“Andel beslut som direkt eller indirekt berör barn som innehåller en barnkonsekvensanalys ökar”*. Utfallet uppgick till 92 %, att jämföra med 87 % för helåret 2021. Intervjuade beskriver att uppföljningen i praktiken går till så att kontroller genomförs två gånger per år, 25 ärenden per gång, av att barnkonsekvensanalyser gjorts i dessa ärenden. Ett annat mått som nämnden följer inom ramen för samma mål är *“Andel placerade barn som slutar nionde klass med gymnasiebehörighet ökar”* kopplat. I delårsrapporten framgår att måttet följs upp på årsbasis, varför inget utfall per augusti 2022 presenteras. Målvärdet är dock satt till 100 % och utfallet för år 2021 uppgick till 75 %, att jämföra med 42 % år 2020. I verksamhetsberättelsen för år 2021 framhålls bland annat en tätare

⁸ Ett mer självständigt boende som kan vara aktuellt för barn och unga som inte har behov av sådana vård- och behandlingsinsatser som motiverar en placering i HVB

⁹ Statens institutionsstyrelse

samverkan med skolan, i synnerhet gällande barn som har behov av extra stöd, som en av de bidragande orsakerna till den positiva utvecklingen.

Vi har inom ramen för granskningen gått igenom socialnämndens protokoll för perioden januari-augusti 2022 för att kontrollera om det utöver verksamhetsberättelse och delårsrapporter skett någon rapportering eller tagit beslut i frågor som rör området som här granskas. Vi noterar att nämnden 2022-01-25 § 1 godkänt en redovisning avseende statsbidrag för subventioner av familjehemsplaceringar 2021. I sammanfattningen framgår att statsbidraget främst använts till kompetensutveckling, inköp av material, utredning av hur verksamheten kan stödja föräldrar samt till placeringskostnader. 2022-03-29 § 38 godkände nämnden att statsbidrag om 1 455 042 kr rekvireras från Socialstyrelsen för subventioner av familjehemsplaceringar under 2022.

Inom ramen för ärendet "Förvaltningschefen informerar" 2022-04-19 § 62 fick nämnden information avseende workshops gällande LVU, som spelats in och tillgängliggörs för nämndens ledamöter att ta del av.

Utöver ovanstående har vi inte funnit spårbarhet till att nämnden under perioden hanterat några ytterligare ärenden som specifikt rör uppföljning av placerade barn och unga.

Socialnämndens internkontrollplan för 2021 respektive 2022 innehåller inga specifika kontroller på området placerade barn och unga.

Övrig uppföljning i verksamheten

I syfte att utveckla och förbättra familjehemsvården har verksamheten tagit fram en "projektbeskrivning" för sammanbrott (oplanerade avbrott) i familjehem. Denna innehåller dels en form av årshjul för arbetet, omfattande exempelvis framtagande av intervjuguide, genomförande av intervjuer samt gemensamma analyser av materialet, dels förslag till intervjuguiden riktade till familjehemmet respektive ungdomen. Enligt intervjuade görs sådana sammanbrottsutredningar årligen, vilket också framgår som en aktivitet i familjehemsenhetens verksamhetsplan för år 2022. För år 2022 planeras sammanbrottsutredningen genomföras under oktober månad.

Sammanbrottsutredningarna används för utveckling på verksamhetsnivå men beskrivs inte delges socialnämnden.

Vid intervjuer beskrivs att det årligen skickas ut en digital enkät till alla familjehem, i syfte att ta reda på hur de uppfattar socialtjänstens arbete. Svarefrekvensen uppges dock normalt sett vara begränsad. Vi kan i granskningen inte se att resultatet från enkäten 2021 redovisats i verksamhetsberättelsen för 2021.

Bedömning

Har nämnden en tillfredsställande uppföljning av placeringar på aggregerad nivå?

Ja.

Vår bedömning är att rapportering sker till nämnden i enlighet med beslutad styrmodell (delårsrapporter och verksamhetsberättelse) och att det granskade området omfattas inom ramen för denna rapportering. Vår bedömning är att rapporteringen dels omfattar kvantiteter och ekonomi, dels kvalitetsmässiga aspekter såsom exempelvis brukarenkäter och efterlevnaden till lagens krav om övervägande om behov av fortsatt vård.

Vi ser dock att analysen bör utvecklas ytterligare genom en tydligare analys av budgetavvikelser kopplade till dessa mått och nyckeltal. Genom detta tydliggörs hur stor del av avvikelserna beror på ändrade volymer respektive kostnadsökningar/-minskningar. Budget bör då presenteras/redovisas på samma sätt, vilket i sin tur tydliggör vilka förutsättningar budgeten bygger på. Detta i sin tur underlättar en bedömning av om budgeten är realistisk.

Utifrån genomförd granskning är vår bedömning att nämnden bör tillse att systematiska kontroller avseende efterlevnaden till lagens krav avseende upprättandet av genomförandeplaner sker.

Vår bedömning är att lämpligheten i formuleringen i verksamhetsberättelsen som antyder att placeringar i extern regi ska avslutas när klientens behov kan tillgodoses genom placering i egen regi bör övervägas. Detta med hänsyn till att omplacering bör grunda sig på individens behov av omplacering och inte något annat.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av socialnämndens arbete med uppföljning av placeringar av barn och unga. Granskningens syfte är att bedöma om socialnämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende och i familjehem samt om det sker med en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att **inte helt** bedriver en ändamålsenlig verksamhet med en tillräcklig intern kontroll vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende (HVB) och i familjehem.

Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultaten vill vi rekommendera socialnämnden:

- Att säkerställa att genomförandeplaner upprättas för samtliga placerade barn.
- Att det systematiskt och kontinuerligt görs revideringar av de rutiner och standardiserade dokument som är kopplade till handlägningsprocessen i kvalitetsledningssystemet, så att Sharepoint inte blir ett system som byggs upp parallellt. I detta avseende är det även väsentligt att säkerställa att de delar som uppföljningen av placerade barn omfattar (exempelvis genomförande av barnsamtal inför/i samband med övervägande om behov av fortsatt vård) också tydligt dokumenteras i rutinerna.
- Att säkerställa att rutindokument rörande övervägande om överflyttning av vårdnad revideras så att de överensstämmer med ny lagstiftning på området.
- Att säkerställa att systematiska kontroller avseende efterlevnaden till lagens krav avseende upprättandet av genomförandeplaner sker.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
<p>1. Säkerställer nämnden att det upprättas individuellt utformade vård- och genomförandeplaner som tydliggör det enskilda barnets/den unges behov och hur vården ska genomföras?</p>	<p>Vårdplaner: Ja Genomförandeplaner: Nej</p> <p>Bland de granskade ärendena finns en efterlevnad till lagens krav på att vårdplaner ska upprättas. Granskningen visar dock att det bland de granskade ärenden finns flertalet placerade barn som inte har en genomförandeplan upprättad, vilket vi ser som en brist.</p> <p>Det råder en diskrepans mellan gällande rutiner och faktiska arbetssätt vad det gäller upprättande av genomförandeplaner för de som har sin placering på HVB. Vi bedömer därför att åtgärder bör vidtas för att nå högre efterlevnad av rutiner.</p> <p>Nämnden kan med fördel tillse att systematiska egenkontroller och/eller andra aktiviteter för att säkerställa efterlevnad till lagens krav sker.</p> <p>Vår bedömning är även att det även finns utvecklingspotential vad gäller innehållet i genomförandeplanerna, bland annat vad gäller konkretisering av när och hur insatser ska genomföras. Det kan finnas en risk för att uppföljningen inte blir tillräckligt strukturerad och tydlig om en genomförandeplan saknas som utgångspunkt. Det finns därmed en risk för svårigheter att utvärdera huruvida de åtgärder som vidtas bidrar till att uppnå målen, samt vilka eventuella förändringar som kan behöva göras.</p>

---

2. Säkerställer nämnden att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner i linje med lagstiftningens krav avseende uppföljning av enskilda placeringar?

Ja

Det finns ett kvalitetsledningssystem som innehåller handläggningsprocessens olika delar, där det är möjligt att klicka sig vidare i systemet för att få del av styrande och stödjande material.

Vår bedömning är att de rutiner som vi tagit del av omfattar väsentlig information om när och hur uppföljning ska ske och att detta är i enlighet med lagstiftningens krav. Vid intervjuer framkommer dock att det finns delar i uppföljningen som de uppfattar bör ske men som inte tydligt dokumenterats i rutinerna. Det gäller exempelvis att barnsamtal åtminstone ska ske inför övervägande. Vår bedömning är därav att det bör ses över om rutinerna innehåller samtlig väsentlig information.

Det är positivt med nuvarande system där verksamheten löpande utvecklar checklistor och vägledande dokument vilka delas med varandra via Sharepoint, men vår bedömning är att det bör säkerställas att det systematiskt och kontinuerligt görs revideringar av de rutiner och standardiserade dokument som är kopplade till handläggningsprocessen i kvalitetsledningssystemet så att Sharepoint inte blir ett system som byggs upp parallellt.

Mot bakgrund av att vissa lagförändringar skett vad gäller exempelvis tidsintervallet för när övervägande om vårdnadsöverflytt ska genomföras, är vår rekommendation att befintliga rutindokument ses över med avseende på aktualiteten.

---

3. Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad?

Ja

Vår uppfattning är att det finns arbetssätt som stödjer kontroll av att överväganden sker inom lagstadgad tidsgräns, exempelvis genom de listor som 1:e socialsekreterare för som ger en översyn av respektive ärende. Vår aktgranskning visar att efterlevnaden till lagens krav om att genomföra övervägande/omprövning av vården minst var sjätte månad är god.

Den som bedriver verksamhet kan välja att ställa ytterligare krav och mål utöver dem som anges i författningar och beslut. Vi noterar dock att socialnämnden i Botkyrka kommun har valt att formulera ett av lagens krav som mål för verksamheten. Vår bedömning är att lämpligheten i detta bör övervägas då det kan misstolkas som att det finns en acceptans till att lagen inte efterlevs. Ett alternativ för nämnden är att inom ramen för den interna kontrollen utföra kontroll av efterlevnad till lagens krav.

4. Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad?

Nej

Utifrån vår aktgranskning är vår bedömning att det inte fullt ut finns en efterlevnad till lagens krav avseende övervägande om skäl till vårdnadsöverflyttning. Vår aktgranskning visar att dokumenterat övervägande om överflytt av vårdnad helt saknas i två av fem granskade ärenden. I två ärenden har övervägande om vårdnadsöverflytt skett inom tre år och i ett fjärde efter fyra år.

Granskningen visar vidare att det förekommer variationer mellan ärendena avseende hur utförligt ett övervägande dokumenteras, dvs. vilka skäl som talar för respektive emot en överflyttning av vårdnaden. Vår bedömning är att det idag finns en dokumenterad rutin med förslag

till formulering av beslut rörande provning av skäl för vårdnadsöverflytt. Vi bedömer dock att det saknas tydliga strukturer eller arbetsmoment för att säkerställa att övervägande om vårdnadsöverflytt sker i enlighet med lagens krav.

Mot bakgrund av att befintliga rutindokument på området inte är uppdaterade efter senaste lagändringen på området övervägande om skäl till överflyttning av vårdnad är vår rekommendation att socialnämnden tillser att dokumenten uppdateras så att de stämmer överens med aktuella bestämmelser.

5. Har nämnden en tillfredsställande uppföljning av placeringar på aggregerad nivå?

Ja

Rapportering sker till nämnden i enlighet med beslutad styrmodell (delårsrapporter och verksamhetsberättelse) och det granskade området omfattas inom ramen för denna rapportering. Rapporteringen omfattar dels kvantiteter och ekonomi, dels kvalitetsmässiga aspekter såsom exempelvis brukarenkäter och efterlevnaden till lagens krav om övervägande om behov av fortsatt vård. Vi ser dock att analysen bör utvecklas ytterligare genom en tydligare analys av budgetavvikelser kopplade till dessa mått och nyckeltal. Genom detta tydliggörs hur stor del av avvikelserna beror på ändrade volymer respektive kostnadsökningar/-minskningar. Budget bör då presenteras/redovisas på samma sätt, vilket i sin tur tydliggör vilka förutsättningar budgeten bygger på. Detta i sin tur underlättar en bedömning av om budgeten är realistisk.

Vår bedömning är att nämnden bör tillse att systematiska kontroller avseende efterlevnaden till lagens krav avseende upprättandet av

genomförandeplaner sker.
Vår bedömning är att lämpligheten i
formuleringen i
verksamhetsberättelsen som
antyder att placeringar i extern regi
ska avslutas när klientens behov
kan tillgodoses genom placering i
egen regi bör övervägas. Detta med
hänsyn till att omplacering bör
grundas sig på individens behov av
omplacering och inte något annat.

Bilagor

År-månad-dag

Rebecka Hansson

Karin Magnusson

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av beslutad projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Kommunstyrelsen

Granskning av Agenda 2030 och styrning av hållbarhetsaspekter i verksamheten

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av kommunstyrelsens arbete med hållbarhetsfrågor och de globala målen. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen bedriver en ändamålsenlig ledning och samordning av kommunens hållbarhetsarbete.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen *inte helt* säkerställt en ändamålsenlig ledning och samordning av kommunens hållbarhetsarbete.

Efter genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Se över vilka styrdokument som finns kopplade till hållbarhetsarbetet samt tydliggör sambanden mellan dessa och hur de tillsammans utgör styrningen för att nå de övergripande målen för hållbarhetsarbetet. En sådan översyn kan stärka den strategiska styrningen av hållbarhetsarbetet i kommunen.
- Säkerställ att ett samlat grepp tas och att de styrande dokumenten kommuniceras i organisationen i syfte att tydliggöra hur de hänger samman och stärka styrningen utifrån de övergripande målen.
- Ser över indikatorerna kopplade till hållbarhetsarbetet och de övergripande målen i syfte att aktualisera och tydliggöra hur styrningen av hållbarhetsarbetet hänger samman inom kommunen samt med Agenda 2030. Kvantitativa, mätbara indikatorer som visar på en reell effekt av genomförda aktiviteter stärker det övergripande hållbarhetsarbetet.
- Hållbarhetsutmaningar har identifierats i dokumentet ett Hållbart Botkyrka. Säkerställ att hållbarhetsstyrningen genomsyras av och grundar sig på identifierade, specifika hållbarhetsrisker.
- Se över uppföljningen av de styrande dokumenten i syfte att stärka den samlade styrningen. Det finns i dagsläget flera mål och en separat uppföljning vilket försvårar möjligheterna till en helhetsbild och säkerställa att ändamålsenliga aktiviteter genomförs. Överväg möjligheterna att utforma en samlad hållbarhetsredovisning.

Botkyrka kommun
Revisionen

Revisionskrivelse
2022-12-14

Revisorerna översänder rapporten till kommunstyrelsen för svar. Svaret ställs till kommunens revisorer och ska vara revisorerna tillhanda senast 2023-03-15.

För kommunens revisorer

Lennart Lindström
Ordförande

Bengt Ericsson
Vice ordförande

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunledning
Politiska sekreterare

Deltagare

LENNART LINDSTRÖM Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: LENNART LINDSTRÖM

Lennart Lindström

2022-12-14 15:19:40 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

BENGT ERICSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: BENGT ERICSON

Bengt Ericson

2022-12-14 16:35:58 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Granskning av Agenda 2030 och styrning av hållbarhetsaspekter i verksamheten

Botkyrka kommun

Oktober 2022

Hanna Franck

Ida Pelli

Daniel Stattin Johansson

Lena Salomon

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av kommunstyrelsens arbete med hållbarhetsfrågor och de globala målen. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen bedriver en ändamålsenlig ledning och samordning av kommunens hållbarhetsarbete.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställt en ändamålsenlig ledning och samordning av kommunens hållbarhetsarbete.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
Finns det en tydlig strategi för hur de övergripande målen för hållbarhetsarbetet ska uppnås?	Delvis
Har strategin konkretiserats i uppföljningsbara mål/aktiviteter och har erforderliga resurser avsatts?	Delvis
Har strategin kommunicerats i organisationen på ett tillfredsställande sätt?	Delvis
Sker det en löpande uppföljning av hur arbetet fortskrider med att nå mål och genomföra aktiviteter?	Delvis

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Se över vilka styrdokument som finns kopplade till hållbarhetsarbetet samt tydliggör sambanden mellan dessa och hur de tillsammans utgör styrningen för att nå de övergripande målen för hållbarhetsarbetet. En sådan översyn kan stärka den strategiska styrningen av hållbarhetsarbetet i kommunen.
- Säkerställ att ett samlat grepp tas och att de styrande dokumenten kommuniceras i organisationen i syfte att tydliggöra hur de hänger samman och stärka styrningen utifrån de övergripande målen.
- Ser över indikatorerna kopplade till hållbarhetsarbetet och de övergripande målet i syfte att aktualisera och tydliggöra hur styrningen av hållbarhetsarbetet hänger samman inom kommunen samt med Agenda 2030. Kvantitativa, mätbara indikatorer som visar på en reell effekt av genomförda aktiviteter stärker det övergripande hållbarhetsarbetet.

- Hållbarhetsutmaningar har identifierats i dokumentet ett Hållbart Botkyrka. Säkerställ att hållbarhetsstyrningen genomsyras av och grundar sig på identifierade, specifika hållbarhetsrisker.
- Se över uppföljningen av de styrande dokumenten i syfte att stärka den samlade styrningen. Det finns i dagsläget flera mål och en separat uppföljning vilket försvårar möjligheterna till en helhetsbild och säkerställa att ändamålsenliga aktiviteter genomförs. Överväg möjligheterna att utforma en samlad hållbarhetsredovisning.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	4
Avgränsning	5
Metod	5
Granskningsresultat	6
Strategi och styrning av hållbarhetsarbetet	6
lakttagelser	6
Bedömning	8
Mätbara mål och resurser	9
lakttagelser	9
Bedömning	10
Kommunikation och organisation	11
lakttagelser	11
Bedömning	11
Uppföljning av mål	12
lakttagelser	12
Bedömning	13
Samlad bedömning	14
Rekommendationer	14
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	15

Inledning

Bakgrund

Världens länder har i FN tagit beslut om 17 mål för hållbar utveckling. De kallas också Globala målen eller Agenda 2030. Regeringens samordnare för Agenda 2030, Gabriel Wikström, kritiserade i augusti 2021 Sveriges arbete för genomförande av Agenda 2030 i en debattartikel i Dagens Samhälle. Wikström menar att det är fel tänkt att vi redan har de bästa metoderna och organisationerna för att genomföra agendan. Framtidens strukturer behöver anpassas efter den globala agendan. Hållbarhet är många gånger otydligt definierat, det saknas tydliga målsättningar och uppföljning av resultat. Agenda 2030 kan tydligare kopplas till organisationens mål och, rätt hanterat, bidra till en högre grad av samverkan både inom och utom organisationen.

Med bakgrund mot Botkyrka kommuns ambition att som organisation bli klimatneutral 2025 samt vara fossilbränslefri 2030 är det av största vikt att kommunstyrelsen bedriver en ändamålsenlig ledning och samordning av kommunens hållbarhetsarbete och att det bedrivs ett aktivt och handlingsinriktat arbete inom alla nämnder och verksamheter.

Mot bakgrund av detta har revisorerna i Botkyrka kommun beslutat att genomföra en granskning av kommunstyrelsens arbete med hållbarhetsfrågor och de globala målen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen bedriver en ändamålsenlig ledning och samordning av kommunens hållbarhetsarbete.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Finns det en tydlig strategi för hur de övergripande målen för hållbarhetsarbetet ska uppnås?
- Har strategin konkretiserats i uppföljningsbara mål/aktiviteter och har erforderliga resurser avsatts?
- Har strategin kommunicerats i organisationen på ett tillfredsställande sätt?
- Sker det en löpande uppföljning av hur arbetet fortskrider med att nå mål och genomföra aktiviteter?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Interna styrdokument

Avgränsning

Granskningen sker övergripande och avgränsas till att omfatta framtagna strategi, struktur för uppföljning samt kommunikationsplaner avseende arbetet med Agenda 2030.

Metod

Intervjuer med kommunledning och relevanta ledande tjänstemän:

- Utvecklingsdirektör
- Utvecklingsledare
- Kvalitetsstrateg
- Controller
- Klimat- och miljöstrateg
- Enhetschef Hållbar samhällsutveckling

Granskningen har även skett genom granskning av relevanta styrande dokument.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Strategi och styrning av hållbarhetsarbetet

Revisionsfråga 1: Finns det en tydlig strategi för hur de övergripande målen för hållbarhetsarbetet ska uppnås?

lakttagelser

Vi har tagit del av underlaget *Ett hållbart Botkyrka*, 2020-01-11, som är fullmäktiges långsiktiga styrdokument och som anger kommunens hållbarhetsutmaningar och riktning för arbetet med hållbarhet, utifrån Agenda 2030. Underlaget syftar också till att vara stöd för politiska prioriteringar samt för styrande dokument såsom mål- och budgetdokument. Till de utmaningar som definierats i dokumentet har kommunen formulerat ett antal mål i ett generationsperspektiv och kopplat indikatorer till dem. Hur och när åtgärder ska genomföras initieras genom kommunfullmäktiges mål- och uppdragsstyrning i Mål och budget med flerårsplan.

Kommunfullmäktiges målstyrning i Botkyrka framgår av underlaget *Mål och budget 2022*, och utgår från ett antal målområden med underliggande mål och mått. Målen i dokumentet utgår från de långsiktiga utmaningarna som framgår av dokumentet i Botkyrka kommuns politiska plattform. Dessa relaterar i sin tur till de långsiktiga utmaningarna som framgår av *Ett Hållbart Botkyrka*. Verksamhetsföreträdare påtalar i faktaavstämningen att det saknas en tydlig koppling mellan generationsmålen som beskrivs i *Ett Hållbart Botkyrka* och utvecklingsmålen.

Nämnderna bryter därefter ner respektive mål till sin verksamhet och kan även koppla på egna målområden, vilket framgår av respektive nämnds mål- och internbudget. Det är därefter nämnderna som delar ner sina mål till verksamheterna, som i sina verksamhetsplaner specificerar aktiviteter och mått.

I underlaget *Mål och budget 2022 med flerårsplan 2023 - 2025*, framgår att kommunstyrelsen ansvarar för det strategiska och övergripande klimat- och miljöarbetet. Det syftar bland annat till att Botkyrka ska nå hållbarhetsmålen och vara ledande i klimatomställningarna.

Kommunen har även *Klimatstrategi för Botkyrka*, beslutad av kommunfullmäktige 2018-05-31. Dokumentet ska ligga till grund för kommunens arbete med att minska utsläppen av koldioxid samt anpassa samhället till ett varmare klimat. I strategin finns tre klimatmål definierade:

1. Klimatneutral kommunal organisation senast år 2025
2. Fossilbränslefritt Botkyrka senast år 2030
3. Klimatneutralt Botkyrka senast år 2045

Det första målet inkluderar kommunens indirekta utsläpp, tex via inköp av varor och tjänster, sett från ett livscykelperspektiv. Verksamhetsföreträdare påtalar vid intervjuer

att ett program för handlingsvägar ska tas fram vilket ska utgöra en del i kommunens arbete med att nå klimatmålet till år 2025. Uppföljning av målet sker via kommunens ordinarie styrsystem.

För målet om ett fossilbränslefritt Botkyrka finns ett program, *Fossilbränslefritt Botkyrka år 2030*, som ska bidra till att målet uppnås (antaget av kommunfullmäktige, protokoll 2016-11-14 § 213). Det framgår av programmets sammanfattning att transportsektorn vid programmets framtagande står för 80% av den fossila energianvändningen i kommunen, och varför fokus i programmet är transportsektorn. Programmet anger fem handlingsvägar, som i sin tur har ett antal aktiviteter. Dessa ska sättas i verket inom ramen för ordinarie styrsystem.

Det tredje målet om klimatneutralt Botkyrka 2045 inkluderar kommuninvånarnas, företag och andra verksamheters indirekta klimatutsläpp. Det framgår i faktaavstämningen att kommunen inte har tagit fram ett program kopplat till detta ännu men att det kommer att ske framåt.

Vid intervjuer påtalar verksamhetsföreträdare att det baserat på den risk- och sårbarhetsanalys som togs fram under 2021 pågår arbete för att ta fram ett klimatanpassningsprogram för Botkyrka kommun som kommer att slutföras under 2022.

Utöver de underlag som nämnts ovanför finns även ett antal ytterligare styrdokument inom hållbarhetsområdet vilka beskrivs nedan:

Strategi för ett jämlikt Botkyrka, 2017-05-23, ska bidra till ett hållbart och mer jämlikt Botkyrka med minskade klyftor. Jämlikhet är det övergripande paraply som kommunen ska utgå ifrån, med alla människor lika värde, rättigheter och skyldigheter som utgångspunkt. Det finns fem jämlikhetsdimensioner i strategin, som innehåller ett antal utgångspunkter. Verksamhetsföreträdare påtalar i intervjuer att strategin kommer att uppdateras och tydligare ha ett hållbarhetsperspektiv.

Det finns också *Mål och riktlinjer för nationella minoriteter*, 2020-06-08, som syftar till att tydliggöra hur Botkyrka kommun lever upp till det minoritetspolitiska arbetet och att levandegöra ansvar, rättigheter, samordning och uppföljning. Det finns tre målområden som utgår från internationella och nationella konventioner, samt synpunkter från nationella minoriteter i kommunen. Detta är exempelvis "Rätten till information och synliggörandet av nationella minoritetspråk". Det finns tillhörande tillvägagångssätt för varje målområde, tex "Kartläggning av personal som kan finska, meänkieli och samiska inom kommunens förvaltningar.". Det finns också beskriver vem som ansvarar för detta, samt hur uppföljning ska ske.

Ytterligare styrande dokument inkluderar *Regler för kommunens drogförebyggande arbete*, 2018-11-22, som tydliggör regler för de som arbetar i kommunen barn-och ungdomsverksamheter samt vägleder samtliga kommunens verksamheter som bidrar till att uppnå trygga och drogfria miljöer. Reglerna bygger bland annat på Strategin för ett jämlikt Botkyrka, som beskrivs ovan.

Riktlinjer idéburet offentligt partnerskap, 2020-06-08, och beskriver vad som är viktigt när kommunen utformar en överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap, IOP, mellan Botkyrka kommun och idéburna organisationer. Riktlinjerna beskriver den balans som eftersträvas i relationen mellan kommunen och idéburna organisationer som beslutat att tillsammans ta ansvar för lokal hållbar utveckling. Vi har också tagit del av mallen *Överenskommelsen Botkyrka - Idéburna organisationer och Botkyrka kommun i samverkan*, mallen för överenskommelser. Den innehåller bland annat en gemensam deklaration/utgångspunkt, syfte, mål, organisation och arbetsätt.

Program för bostadsförsörjning, 2016-03-31, är de riktlinjer kommunen har för bostadsförsörjning, såsom nybyggnation, renovering och förnyelse.

Verksamhetsföreträdare lyfter att det övergripande dokumentet beskrivs vara *Ett hållbart Botkyrka*, men att dokumentet endast till viss del utgör en tydlig strategisk styrning av hållbarhetsarbetet då det främst utgör ett visionsdokument. Vidare lyfter verksamhetsföreträdare att det finns en stark styrning inom området överlag men att det finns ett behov av att se över styrprocessen och samordna de styrande dokumenten för att tydliggöra sambandet mellan dokumenten, de övergripande målen och Agenda 2030. Exempelvis nämns att strategidokument och program inte utgör en del i uppföljningen av *Ett Hållbart Botkyrka* vilket bidrar till oklarheter i hur styrningen hänger samman och bidrar till att de övergripande målen ska uppnås.

Bedömning

Finns det en tydlig strategi för hur de övergripande målen för hållbarhetsarbetet ska uppnås?

Revisionsfrågan bedöms delvis uppfylld.

Vi bedömer att det finns flertalet styrande dokument, program och strategier för olika delar i hållbarhetsarbetet som har antagits vid olika tidpunkter. Mängden dokument och att de antagits vid flera olika tillfällen försvårar möjligheten att få en överblick i hur den strategiska styrningen är uppbyggd. Det framgår inte på ett tydligt sätt hur de olika dokumenten hänger samman i styrkedjan och vi bedömer att det finns ett behov av att se över och tydliggöra den strategiska styrningen av hållbarhetsarbetet.

Vi rekommenderar att kommunen ser över vilka styrdokument som finns kopplade till hållbarhetsarbetet och tydliggör sambanden mellan dessa för att stärka det strategiska arbetet och nå de övergripande målen. En översyn bedömer vi kan leda till att en samlad strategi för hur målen ska uppnås i sin helhet, bidra till att skapa en tydligare styrning och möjliggöra en överblick över arbetet som bedrivs. Detta kan, enligt vår bedömning, stärka den strategiska styrningen av hållbarhetsarbetet.

Mätbara mål och resurser

Revisionsfråga 2: Har strategin konkretiserats i uppföljningsbara mål/aktiviteter och har erforderliga resurser avsatts?

lakttagelser

I dokumentet *Ett hållbart Botkyrka*, finns sex prioriterade hållbarhetsutmaningar. Dessa beskrivs i underlaget utifrån nuläges och omvärldsanalys, samt förslag på vad kommunen behöver göra för att skapa en förändring. Därefter knyts utmaningen till de generationsmål som Botkyrka kommun ska uppnå fram till år 2050, och avslutas sedan med en koppling till FN:s globala hållbarhetsmål och relevanta indikatorer. Genomförd granskning visar att kommunen till de identifierade hållbarhetsutmaningarna har utarbetat indikatorer. Vissa indikatorer beskriver inte hela samhällsutvecklingen, men syftar till att visa huruvida kommunen är på rätt väg. Indikatorerna följs upp inom ramen för den ordinarie uppföljningsprocessen (se revisionsfråga 4).

Ett exempel är utmaningen "Botkyrkaborna har egenmakt genom arbete", där nuläge och utmaningar beskrivs, såsom brist på kvalificerad arbetskraft och en klyfta mellan de personer som står långt från arbetsmarknaden. De generationsmål som utmaningen ska uppnå är exempelvis "Botkyrkaborna har en egenförsörjning som de kan leva på", och åtgärder som kommunen bla borde vidta är tex att satsa på skola och utbildning. Målet kopplas till bland annat Agenda 2030 mål 1, Ingen fattigdom, och mäts genom de mätbara indikatorerna *Medelinkomst* och *Förvärvsfrekvens*.

Vid intervjuer påtalas att det finns vissa utmaningar kopplat till framtagna indikatorer inom *Ett Hållbart Botkyrka*. De visar på samhällsutvecklingen men att de kan ses över eller kompletteras med ytterligare indikatorer för att kommunen ska kunna koppla tydligare aktiviteter till indikatorerna.

Underlaget *Mål och budget 2022 med flerårsplan 2023 - 2025*, anger i mer detalj målområden och mått. Ett mål är exempelvis "3.3 Botkyrka har ett aktivt miljö- och klimatarbete", och tillhörande mått är exempelvis "Arealen (hektar) artrika ängs- och naturbetesmarker ökar". Av dokumentet framgår att målen och måtten utgår från kommunfullmäktiges mål samt *Ett Hållbart Botkyrka*.

Vidare framgår av dokumentet att Botkyrka ska nå hållbarhetsmålen och att kommunens klimatstrategi ska vara ledande i hela kommunens arbete. Det står också att Botkyrka bland annat år 2025 ska vara klimatneutralt och år 2030 fossilbränslefritt.

I *Strategi för ett jämlikt Botkyrka*, 2017-05-23, framgår att det finns två stöddokument som konkretiserar och stödjer utförandet av strategins målsättningar - *Riktlinjer för en jämlik arbetsplats* respektive *Riktlinjer för en jämlik verksamhet*. I riktlinjerna har åtgärder definierats kopplat till utmaningarna men ej tydliga mått.

I intervjuerna påtalas att det för klimat- och miljöområdet, utarbetats tydliga målsättningar genom bland annat *Klimatstrategin* och *Handlingsplan för ett fossilfritt Botkyrka*. De intervjuade upplever att det finns tydliga och mätbara målsättningar för

kommunen i de styrande underlagen främst kopplade till klimat och miljö men att det saknas en tydlig styrning för hållbarhetsområden från det övergripande dokumentet och att själva hållbarhetsarbetet i den ordinarie styrkedjan saknar en tydlig koppling till Agenda 2030.

Vid intervjuer har även framkommit att flertalet styrdokument innehåller mål för arbetet men att det är svårt att överblicka målen vilket bidrar till att skapa en oklarhet över hur styrdokumenterna hänger samman. Det saknas även tydlighet i vilka mål som är övergripande och strategiska samt vilka mål som ska prioriteras inom ramen för arbetet.

Kommunen har en särskild avdelning, *styrning och utveckling*, inom kommunledningsförvaltningen som arbetar med hållbarhetsfrågor. Inom denna finns flera enheter, bland annat enheten för hållbar samhällsutveckling, där flera personer arbetar med hållbarhetsfrågor ur ett socialt perspektiv. Verksamhetsföreträdare framhåller att kommunen nu även har centraliserat klimat- och miljöstrategerna från en annan förvaltning vilket bidragit till att stärka det samlade arbetet. En hållbarhetsstrateg har rekryterats i syfte att ytterligare stärka och samla det strategiska arbetet.

Inom kommunen saknas enligt verksamhetsföreträdare ett hållbarhetsnätverk. Det finns ett flertal samordningsgrupper som sträcker över förvaltningarna (exempelvis jämlikhetssamordning, samordning för civilsamhälle) men det finns ett behov enligt de intervjuade att komplettera detta med hållbarhetsforum för att samla frågorna ytterligare. I samband med faktaavstämningen påtalas att det pågår en översyn över hur kommunen ska arbeta med kommunövergripande samordning på ett resurseffektivt sätt.

Bedömning

Har strategin konkretiserats i uppföljningsbara mål/aktiviteter och har erforderliga resurser avsatts?

Revisionsfrågan bedöms delvis uppfylld.

Genomförd granskning visar att det finns ett flertal strategiska dokument kopplade till kommunens hållbarhetsarbete, bland annat genom dokumentet *Ett Hållbart Botkyrka*, klimatstrategi, mål- och budget för år 2022 m.fl. Av de styrande dokumenten framgår de identifierade största hållbarhetsutmaningar som kommunen står inför, vilka långsiktiga mål som finns kopplade till dessa och i hög grad indikatorer för att följa utvecklingen. Det finns dock oklarheter vilka mål som ska prioriteras och hur respektive dokument ska bidra till de övergripande målen ska bidra till att hållbarhetsmålen i *Ett Hållbart Botkyrka* ska uppnås.

Gällande indikatorerna rekommenderar vi att kommunen ser över dessa och säkerställer att indikatorerna på ett tydligt sätt kopplar an till de målen. Vi bedömer att en översyn av indikatorerna kan bidra till ett stärkt arbete med kopplade aktiviteter och därmed tydliggöra styrningen av utvecklingen kopplat till de övergripande målen.

Kommunikation och organisation

Revisionsfråga 3: Har strategin kommunicerats i organisationen på ett tillfredsställande sätt?

lakttagelser

Inom ramen för granskningen har vi inte tagit del av en plan eller strategi för kommunikationen av kommunens hållbarhetsarbete inom organisationen. Verksamhetsföreträdare påtalar att det finns ett behov av att utarbeta dylikt för att kunna samlat kommunicera hur arbetet som bedrivs hänger ihop med Agenda 2030.

Det framgår av intervjuer att det finns en medvetenhet i organisationen, och kännedomen om *Ett hållbart Botkyrka* upplevs vara stor. Däremot saknas det en tydlig samverkan mellan centrala funktioner och verksamheten, och vissa efterfrågar utsedda kontaktpersoner ute i verksamheterna för att stärka samverkan inom hållbarhetsområdet. En hållbarhetsstrateg som ska kunna arbeta med dessa frågor mer samlat har rekryterats och finns i organisationen sedan september år 2022. Vidare påtalas vid intervjuer att det finns ett behov av att tydliggöra hur de olika dokumenten hänger samman för att skapa en tydligare bild av hållbarhetsarbetet.

Vid intervjuer framkommer att kommunen i juni genomförde en kommunikationsinsats, *Agenda Botkyrka 2022*, kopplat till Agenda 2030 där syftet var att involvera kommuninvånarna och sprida information om kommunens arbete kopplat till Agenda 2030. Gällande utbildningar framhåller verksamhetsföreträdare att det delvis har utförts med anledning av Agenda 2030 men att utbildningar och kopplingen hur dessa involverar hållbarhet kan utvecklas.

Av kommunens *Mål och budget 2022* framgår kommunens styrmodell. I denna tydliggörs att kommunfullmäktiges områden och utvecklingsmål tar sin utgångspunkt bland annat i de långsiktiga utmaningarna i dokumentet *Ett hållbart Botkyrka*.

Bedömning

Har strategin kommunicerats i organisationen på ett tillfredsställande sätt?

Revisionsfrågan bedöms delvis uppfylld.

Genomförd granskning visar att kommunens övergripande styrdokument för hållbarhetsarbetet, *Ett Hållbart Botkyrka*, har kommunicerats genom den ordinarie styrprocessen. Vissa insatser har skett under året kopplat till hållbarhetsarbetet främst riktade mot kommuninvånarna. Kommunikation sker främst via den ordinarie styrprocessen.

Vi bedömer att det finns ett behov av att fortsätta kommunicera de styrande dokumenten kopplade till hållbarhetsarbetet. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer att ett samlat grepp tas och att de styrande dokumenten kommuniceras i organisationen i syfte att tydliggöra hur de hänger samman och utgör styrningen utifrån de övergripande målen.

Uppföljning av mål

Revisionsfråga 4: Sker det en löpande uppföljning av hur arbetet fortskrider med att nå mål och genomföra aktiviteter?

lakttagelser

I underlaget *Mål och budget 2022 med flerårsplan 2023 - 2025* finns en beskrivning av uppföljningsprocessen. Av denna framgår att arbetet med att följa upp fullmäktiges mål och mått som finns sker genom delårsrapport per augusti och årsredovisning.

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av dokumentet - *Uppföljning av Ett hållbart Botkyrka till Årsredovisningen 2021*. Av detta framgår att strategin *Ett hållbart Botkyrka*, 2020-01-11 följs upp en gång per år. Uppföljning sker genom de indikatorer som är kopplade till de sex hållbarhetsutmaningarna. Den årliga uppföljningen syftar till att visa i vilken riktning utvecklingen går, samt en nulägesbild och en bedömning av hur området utvecklas över tid. De bedömningar som görs kan ge tre utfall: röd, gul eller grön. Varje utmaning i *Ett hållbart Botkyrka* innehåller en summerande helhetsbedömning som grundar sig i hur Botkyrka har utvecklats över tid sett till hela utmaningen. I bedömningarna tas hänsyn till aspekter utöver de indikatorer som utgör grunden för uppföljningen.

Uppföljning av Ett hållbart Botkyrka till Årsredovisningen 2021 återfinns i sin helhet i Årsredovisning år 2021. Vi kan konstatera att samtliga 13 indikatorer redovisas och att det görs en bedömning avseende utvecklingen i enlighet med beskrivningen av uppföljningen. Totalt bedöms tre indikatorer som gröna, sju indikatorer som gula och tre som röda. En kortare beskrivning av utvecklingen återfinns det framgår att utvecklingen överlag är positiv men att flera av hållbarhetsutmaningarna har försämrat resultat ur ett kortsiktigt perspektiv.

Verksamhetsföreträdare framhåller att det inte sker en uppföljning av Agenda 2030 och arbetet utifrån detta utan att fokus i uppföljningen av *Ett hållbart Botkyrka*. Det framkommer vid intervjuer att det finns ett behov av att stärka den strategiska uppföljningen kring hållbarhetsarbetet för att skapa en tydligare röd tråd men att det sker inom ramen för det ordinarie uppföljningsprocessen.

Om särskilda uppdrag har lämnats kopplat till hållbarhetsområdet sker uppföljning av detta i samband med uppdragsredovisning. Inget särskilt uppdrag kopplat till hållbarhet har påtalats i granskningen.

Klimatstrategin följs enligt verksamhetsföreträdare upp separat. Uppföljningen har inte dokumenterats i ett samlat dokument utan uppges ske löpande.

Bedömning

Sker det en löpande uppföljning av hur arbetet fortskrider med att nå mål och genomföra aktiviteter?

Revisionsfrågan bedöms delvis uppfylld.

Vi bedömer att uppföljningen av hur arbetet fortskrider främst sker genom den ordinarie uppföljningsprocessen vilket vi ser som positivt. Uppföljning av den övergripande strategin sker främst i samband med årsredovisningen. Vi bedömer att det finns ett behov av att se över dokumenten och hur dessa följs upp för att kunna stärka den samlade styrningen. Det finns i dagsläget flera mål och en separat uppföljning vilket försvårar möjligheterna till en helhetsbild och säkerställa att ändamålsenliga aktiviteter genomförs.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av kommunstyrelsens arbete med hållbarhetsfrågor och de globala målen. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen bedriver en ändamålsenlig ledning och samordning av kommunens hållbarhetsarbete.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställt en ändamålsenlig ledning och samordning av kommunens hållbarhetsarbete.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Se över vilka styrdokument som finns kopplade till hållbarhetsarbetet samt tydliggör sambanden mellan dessa och hur de tillsammans utgör styrningen för att nå de övergripande målen för hållbarhetsarbetet. En sådan översyn kan stärka den strategiska styrningen av hållbarhetsarbetet i kommunen.
- Säkerställ att ett samlat grepp tas och att de styrande dokumenten kommuniceras i organisationen i syfte att tydliggöra hur de hänger samman och stärka styrningen utifrån de övergripande målen.
- Ser över indikatorerna kopplade till hållbarhetsarbetet och de övergripande målet i syfte att aktualisera och tydliggöra hur styrningen av hållbarhetsarbetet hänger samman inom kommunen samt med Agenda 2030. Kvantitativa, mätbara indikatorer som visar på en reell effekt av genomförda aktiviteter stärker det övergripande hållbarhetsarbetet.
- Hållbarhetsutmaningar har identifierats i dokumentet ett Hållbart Botkyrka. Säkerställ att hållbarhetsstyrningen genomsyras av och grundar sig på identifierade, specifika hållbarhetsrisker.
- Se över uppföljningen av de styrande dokumenten i syfte att stärka den samlade styrningen. Det finns i dagsläget flera mål och en separat uppföljning vilket försvårar möjligheterna till en helhetsbild och säkerställa att ändamålsenliga aktiviteter genomförs. Överväg möjligheterna att utforma en samlad hållbarhetsredovisning.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
<p>1. Finns det en tydlig strategi för hur de övergripande målen för hållbarhetsarbetet ska uppnås?</p>	<p>Delvis</p> <p>Vi bedömer att det finns flertalet styrande dokument, program och strategier för olika delar i hållbarhetsarbetet men att det är svårt att få en överblick i hur den strategiska styrningen är uppbyggd då det inte framgår på ett tydligt sätt hur de olika dokumenten hänger samman i styrkedjan. Det finns ett behov av att se över och tydliggöra den strategiska styrningen.</p>
<p>2. Har strategin konkretiserats i uppföljningsbara mål/aktiviteter och har erforderliga resurser avsatts?</p>	<p>Delvis</p> <p>Genomförd granskning visar att det finns ett flertal strategiska dokument kopplade till kommunens hållbarhetsarbete. Det framgår vilka de identifierade största hållbarhetsutmaningar som kommunen står inför, vilka långsiktiga mål som finns kopplade till dessa och i hög grad indikatorer för att följa utvecklingen. Det finns dock oklarheter vilka mål som ska prioriteras och hur respektive dokument ska bidra till de övergripande målen ska bidra till att hållbarhetsmålen i <i>Ett Hållbart Botkyrka</i> ska uppnås.</p> <p>Vi bedömer att en översyn av indikatorerna kan bidra till ett stärkt arbete med kopplade aktiviteter och därmed tydliggöra styrningen av utvecklingen inom de övergripande målen.</p>

---

3. Har strategin kommunicerats i organisationen på ett tillfredsställande sätt?

Delvis

Genomförd granskning visar att kommunens övergripande styrdokument för hållbarhetsarbetet, *Ett Hållbart Botkyrka*, har kommunicerats genom den ordinarie styrprocessen. Vissa insatser har skett under året kopplat till hållbarhetsarbetet främst riktade mot kommuninvånarna. Kommunikation sker främst via den ordinarie styrprocessen. Vi bedömer att det finns ett behov av att fortsätta kommunicera de styrande dokumenten kopplade till hållbarhetsarbetet.

---

4. Sker det en löpande uppföljning av hur arbetet fortskrider med att nå mål och genomföra aktiviteter?

Delvis

Vi bedömer att uppföljningen av hur arbetet fortskrider främst sker genom den ordinarie uppföljningsprocessen vilket vi ser som positivt. Uppföljning av den övergripande strategin sker främst i samband med årsredovisningen. Vi bedömer att det finns ett behov av att se över dokumenten och hur dessa följs upp för att kunna stärka den samlade styrningen. Det finns i dagsläget flera mål och en separat uppföljning vilket försvårar möjligheterna till en helhetsbild och säkerställa att ändamålsenliga aktiviteter genomförs

2022-12-14

Rebecka Hansson

Hanna Franck

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Botkyrka kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2022-02-07. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Punkt 10: Nya interpellationer

Inga nya interpellationer har inkommit.

Nya motioner

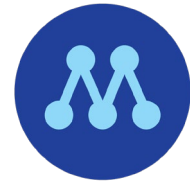
Förslag till beslut

Motionen överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Sammanfattning

Följande motion väcks:

Motion - Verksamhetsmål och dess förenlighet med resultat (M), Dnr
KS/2022:00819

MOTION

2023-01-26

Kommunfullmäktige**Verksamhetsmål och dess förenlighet med resultat**

Fullmäktige ska behandla minst en delårsrapport per år. I samband med fullmäktiges behandling av delårsrapporten ska även revisorerna bedöma resultatet i delårsrapporten. Denna granskning utgör underlag för det utlåtande som revisorerna ska lämna till fullmäktige.

Kommunen/regionen skall formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat kommunens delårsrapport för perioden 2022-01-01 – 2022-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2022.

Ur revisionsrapporten:

Revisionsfråga: Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

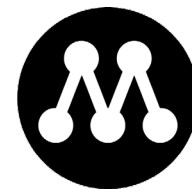
*Bedömning: Utifrån genomförd översiktliga granskning av delårsrapportens återrapportering **kan vi inte bedöma** huruvida det prognostiserade resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt i budget 2022. Detta eftersom det saknas en avstämning av de verksamhetsmässiga målen.*

För en enklare och bättre uppföljning av mål och mått i framtida delårsrapporter och dess förenlighet med prognosticerat resultat föreslår vi kommunfullmäktige besluta:

- att** ge samtliga nämnder i uppdrag att se över sina mål och mått så att de är förenliga med resultatet vid rapportering av delårsrapport två, samt
- att** göra en prognos för målen som rapporteras i fjärde kvartalet som ska kunna förenas med prognoserad helårsresultat, samt
- att** ta bort alla mått som har måttsättningarna ”**ökar, minskar, ja, över riket**” i framtida mål och budget och jobba med konkreta mätbara mått i siffer- och procenttal som kan följas upp på ett mycket bättre sätt.

Boban Pejčić (M)

Willy Viitala (M)

ENKEL FRÅGA

Kommunfullmäktige

2023-01-26

Till kommunstyrelsens ordförande, Ebba Östlin (S).

Tankesmedjan Timbro har uppmärksammat ¹ att Botkyrka kommuns löneenhet ”av tradition” handhar S+V:s partiskatt/partiavdrag som i sin tur dras på arvoden. Enligt artikeln ska det inte finnas några formella beslut i ärendet. Enligt en professor Timbro pratat med är detta högst juridiskt tveksamt:

”...hur det är förenligt med grundlagskravet på saklighet och opartiskhet för en kommun att handlägga interna partiangelägenheter.”

Professor Olle Lundin kom även in på det skatterättsliga:

”Att betala ut arvode som förtäckt partistöd är inte bara otillåtet för en kommun och en inskränkning i den enskildes ekonomi. Det kan också ha skattemässiga konsekvenser. Den som mottar arvode för ett politiskt uppdrag beskattas för detta och arvodet ska tas upp i inkomstslaget tjänst”.

Varför ska kommunen agera mellanhand och tjänstemän årligen lägga arbetstimmar på något som *borde* vara en sak mellan en förtroendevald och dennes parti? Varför sköter inte exempelvis Socialdemokraterna detta genom autogiro, swish eller något annat i stället?

Genom mejlväxling med kommunens lönesupport fick även jag sedan bekräftat att man handhar detta åt S och V, genom fullmakter. *Till S* drar man 15 % och *till V* drar man 10 %. Alltså tar kommunen ut pengar från en förtroendevalds (skattepliktiga) arvode och sedan betalar ut det **till partierna**.

Givet det av ovanstående vill jag fråga kommunstyrelsens ordförande:

Har du för avsikt att stoppa den kommunala administrationen av ditt partis och Vänsterpartiets interna partiangelägenheter?

Willy Viitala (M)

---

¹ [Partiet måste få sitt \(timbro.se\)](https://www.timbro.se)